

VAN HET LEVEN VAN ONZE HEER

Introductie

- Vaak gebeurt het dat een grote schat
Besloten ligt in een klein vat.
Dit boekje is zo'n klein vat
En de wijsheid erin een grote schat.
- 5 Menig rijm is er gemaakt,
Die de ziel maar weinig smaakt;
Over oorlog voeren en beminnen,
Over menigeen, die we ons niet herinneren,
Over Roeland en over Olivier
- 10 Over Alexander en Ogier,
Over Walewein en wat hij vermocht,
Toen hij tegen zijn vijanden vocht;
Over Diogenes, hoe hij zijn lijf
Kwelde om een schoon wijf;
- 15 Over Pyramus, hoe hij zijn leven
Om liefde verloor, is al beschreven.
Praatjes zijn het en ledigheden;
Die het lezen, schaden zich daarmee;
Vol zonden zijn ze en schandelijkheden,
- 20 Vol beuzelpraat en zinnelijkheden.
Wie er een zin in ziet, is't vrouw, is't man,
Die is zot: daar komt geen wijsheid van;
Het blijft en is altijd gebleven
Zomaar een praatje, al staat het opgeschreven.
- 25 Meer is het niet, dit is al,
Luister dus goed naar wat ik zeggen zal.
- Het is een prijzenswaardig feit
Te streven naar de waarheid.
Dat is waarmee dit boek begint;
- 30 Zo leren allen, moeder en kind.
Het vertelt hoe Christus heeft geleefd.
Die ons Zijn uitstel geeft,
Opdat wij beteren onze zonden,
Die wij zoet en zalig vonden.
- 35 De geboorte van Onze Heer en Zijn dood,
Zijn lijden en Zijn stervensnood
Wil ik in Nederlands vertellen

En het met mijn gedachten vergezellen.
 Want al lezen de priesters in't Latijn,
 40 Hoe Zijn geboorte en lijden zijn,
 Het gewone volk begrijpt geen moer
 Van dat Latijnse geouwehoer.
 Daarom zal ik in het Nederlands leren,
 Wat het volk wel zal waarderen.

45 Onze Heer van het hemelrijk,
 Wie daarover denkt, weet gelijk
 Van die blijdschap in het paradijs;
 Want in de wereld is geen paap zo wijs,
 Die het beschrijven kan of vertellen,
 50 Van de vreugde van God en Zijn gezellen.
 Daar is geen pijn, daar is geen rouw,
 Daar is waarheid en daar is trouw;
 Daar is altijd vreugde en harmonie,
 Daar klinkt immer een hemelse melodie.

55 Viooltjes, lelies, rozen en akolei
 Bloeien daar altoos als in de maand mei.
 Altijd botten daar de bomen,
 Er is niets, dat je slecht zal bekomen.
 Wie daar zijn, kennen geen verdriet
 60 En zingen altijd het hoogste lied;
 Ze zingen er heel beminnelijk aldus:
 "Sanctus, sanctus, sanctus Dominus."
 Die er zijn, hebben geen berouw,
 Want zij kennen hitte nog kou;
 65 Daar is het mei en zomer altijd,
 Daar is geen ziekte, geen leed en geen strijd.

Was het waar, dat wij allen kenden
 De blijdschap, die daar is zonder ende,
 Dan zouden we de ledigheid wel laten
 70 En de werken der wereld haten.
 Al de geleerden, die er nu zijn,
 Die schrijven in Nederlands of Latijn,
 Vermogen niet te schrijven van die deugd
 Van het paradijs en van haar vreugd.

75 Voor heiligen heeft het leven geen weerd,
 Zij zijn nu waar niets hen deert.
 Zij verlieten hun kinderen en hun vrouw,
 Alleen aan God beloofden zij hun trouw.
 Men braadde hen, men kookte hun leden,
 80 Daarmee kochten zij de eeuwige vrede.
 Men trok hun tanden uit hun monden;
 Zij stierven daarom zonder zonden;

Waarna dan daar volgden de darmen,
 Men rukte aan hun borst en aan de armen.
 85 Zij leden kwelling en wee;
 Zij werden behandeld als vee.
 Op deze manier, ja, op deze wijs
 Kochten zij voor zich het paradijs.

Ieder van ons neme een voorbeeld hier 'an,
 90 Priester, leek, vrouw en man.
 Laten we dus vooruit zien ver tevoren,
 Zodat we niet op het laatst gaan verloren.
 Waken wij zo in goede dingen
 Dan zullen we met de engelen zingen:
 95 "Sanctus, sanctus, sanctus Dominus."
 Dat geve ons Sanctus Spiritus.
 Zullen we dragen bont en blauw
 En ons opsieren gelijk een pauw,
 Terwijl er armen zijn in hoge nood,
 100 Die niets hebben te zingen, zij hebben geen brood.
 Mag de rijke hebben, al wat hij begeert,
 En nauwelijks te weten, wat hem dat deert,
 Terwijl de arme drommel, door het leven gekraakt,
 In ellende rondzwerft, hongerig en naakt;
 105 Dat d'ene weent, d'ander lacht zich dood;
 D'een leeft in weelde, d'ander in de goot.
 Dat is onrechtvaardig, weet dat wel,
 Dat is een oneerlijk gedeeld spel.
 Uit stof zijn wij allemaal geboren,
 110 Door wie zullen wij ons laten ringeloren?
 Tot stof zullen we allen wederkeren,
 Zelfs hij, die gaat naar hogere sferen.
 Doe goede daden en zwijg stil:
 Luister naar wat dit boek je zeggen wil.
 115 Hij, die 't eerst bedacht en schreef dit werk
 Moge hij rusten in vrede: hij was een klerk.

Deel 1. Jezus' jeugd.

Maria Boodschap

Omdat wij allen leven in zonden,
 Heb ik gezocht en ook gevonden
 Van de geboorte van een man,
 120 Die alle zonden vergeven kan.

Toen de God der hemelse baren
 Zijn schepselen ter helle zag varen,
 125 Riep Hij de engel Gabriël
 En zei: "Luister goed en ga snel
 Met een boodschap, die je brengen moet.
 Ik zeg hem nu, dus luister goed.
 Ik maakte d'eerste man Adam,
 130 Waarna zijn vrouw Eva kwam;
 Met een appel braken zij Mijn gebod,
 Zij dachten zelf te wezen God.
 En toen Ik wist, waar zij zich hadden verstopt,
 Heb Ik hen meteen het paradijs uitgeschopt.
 135 Daar kan hen helpen zilver noch goud,
 Menig ziel, die dat heeft berouwd.
 Zij waren dwaas, zij waren zot,
 Om niet te luisteren naar Mijn gebod.
 Sinds die keer was er nooit meer een man,
 140 Tenminste voor zover Ik dat bekijken kan,
 Noch Mozes, noch Abraham,
 Die in het paradijs kwam.
 Nog altijd is de poort van het paradijs
 Gesloten op iedere wijs.
 145 En allen, die tot nu toe zijn geboren,
 Gaan in die onreine hel verloren.
 Opdat Ik hen redden kan,
 Zal Ik worden als een man."
 "Doet Uw wil," zei Gabriël,
 150 Al Uw volk zit in die hel."
 "Ga dan nu, Mijn Gabriël,
 En breng Mijn boodschap snel
 Naar die plaats met name Nazareth
 En openbaar aldaar een Nieuwe Wet.
 155 Een jonkvrouw zult ge vinden daar,
 Die Maria heet, dat is klaar.
 Zeg haar dan in name Mijn:
 Ik wil van haar geboren zijn.
 Zo zal Ik verlossen Mijn creaturen,
 160 Die daar nu lijden in d'helse vuren."

Gabriël nu wachtte niet langer meer
 En volbracht het gebod van zijn Heer.
 Hij ging naar de stad Nazareth
 Op zoek naar de nicht van Elisabeth.
 165 Vond hij Maria voor het venster staan?
 Vond hij haar door de straten gaan?
 Vond hij haar op de markt of bij't spel?
 Nee, daar vond hij haar niet, waar dan wel?

170 Hij vond haar op een verborgen stek,
Geheel alleen zat ze daar op die plek.
Ze zat daar te bidden dag en nacht
Tot God in de hemel met vurige kracht.
Toen stond voor Maria de hemelbode.
De engel Gabriël, die kwam van Gode.
175 Hij zei: “God houdt van u, Maria Maagd,
Wees dus verheugd, ik wil niet dat ge klaagt,
Want gij bent uit alle vrouwen uitverkoren,
Uit u zal het Kind worden geboren.
Het is de bloem, gij bent de doorn,
180 Die zal verlossen, die zijn verloren.
Het zal zijn de Here dijn,
En Jezus zal Zijn naam zijn.”
Toen de Maagd Maria dit hoorde,
Was ze verbaasd over deze woorden;
185 Ze werd bevreesd en was ontdaan;
Hoe zou dat met haar moeten gaan?
Ze vroeg de engel haar raad te bieden
Op welke wijs het zal kunnen geschieden,
Dat een maagd een kindje draagt,
190 Terwijl ze niet is ontmaagd.

“Want mijn maagddom heb Ik beloofd
Aan de Here God, die nu is mijn Voogd.
Ik heb nog nooit in boeken gelezen,
Op welke wijs dit vermag te wezen.
195 Hoe moet het dan gebeuren, schone bode,
Want ik heb toch beloofd aan d’hoge Gode,
Dat ik met mannen me niet zou misdragen
En zij zijn zondig, die dat van mij gewagen.”
Gabriël sprak: “Luister naar mij;
200 De machtige God is zeer nabij.
Zijn Heilige Geest zal in u wonen
En zo zal u dragen Gods Zone.
Verheugt u, Maria, en weest blij,
Van alle vrouwen gebenedijd bent gij.
205 Ik zeg u, zoals God wil gebieden:
Gij blijft maagd, het zal geschieden.”
Maria antwoordde: “Schone bode,
Ik weet wel, dat gij komt van den Gode;
Zoals gij zegt, dat moet geschieden,
210 Dat ik maagd blijf, als God wil gebieden;
Tot nu toe was Hij de Vader mijn,
Voortaan zal ik dan Zijn moeder zijn.
O, Heilige Vader, Heilige God,
Doet aan mij naar Uw gebod.”

- 215 Toen voer Gabriël, die bode zo schoon,
Weer op naar de hemel, naar d' hoge troon.
Terstond kwam de Heilige Geest in haar wonen
En bracht Maria een kind, Gods Zone.
En Maria dankte dikwijls God
220 En hield zich goed aan elk Zijner gebod.

Maria & Elisabeth

- Maria zei: "Ik ga weg uit Nazareth
En reis snel naar mijn nicht Elisabeth,
Om haar mijn vreugde te vertellen
En de boodschap, die God hem liet gezellen."
225 En toen ze bij Elisabeth gekomen was,
Waren ze beiden in hun sas.
Maria zei: "Hou je goed vast;
Ik draag de Heilige Christus in mijn bast."
Elisabeth zei: "U bent welkome,
230 Dit zeg ik niet uit eigen dromen;
Het kind in mij, dat keert zich nu,
Nu gij hier komt, dat zeg ik u."
Dat kind dat was de Doper Jan,
Dat Liesbeth droeg van hare man.
235 Vroeg al kende hij zijn God,
Vroeg al deed hij Zijn gebod.
- Maria bleef daar bij Elisabeth
En ging daarna terug naar Nazareth.
De een verborg voor de ander niet,
240 Wat aan haar daar was geschied.
Toen Maria alles had gedaan,
Ging zij weer op Nazareth aan.
En toen ze weer in haar stad was gekomen,
Begon het haar steeds beter te bekomen.
245 Haar lichaam zwol op, een zware taak,
Ze was bezorgd vanwege de opspraak;
Want een vrouw met kind, maar man heeft ze niet,
Zal worden gestenigd, zoals de wet gebiedt.
Dus werd aan Maria een man gegeven,
250 Met Jozef was het veiliger leven;
Opdat ze zekerder zou gaan
Met het kind, dat ze had opgedaan;
Zodat niemand schande ervan zou spreken
En de dagen gelukkiger verstreken.

Jozefs twijfel

- 255 Looft de Heer, die wel voorziet,
Ieder ding, voordat het geschiedt.
Jozef werd droevig en ook bevreesd,
Eén zaak wil hij weten het allermeest,
Van wie zijn vrouw Maria draagt,
- 260 Die hij dacht te zijn een zuivere maagd.
Hoe nu kon zij dragen een kind,
Als ze nog nooit door een man was bemind?
Dus dacht hij haar in stilte te verlaten,
Maar God had dat wel in de gaten,
- 265 Want Onze Heer, die alles voorziet,
Wilde niet, dat Jozef haar verliet.
Hij riep Zijn engel Gabriël
En zei: “Breng Mijn boodschap snel
Aan die trouwe Jozef daar beneden,
- 270 Om het verdriet te minderen, dat hij heeft geleden.”
Gabriël ging snel naar Zijn gebod,
Hij kan niet anders, want hij is van God.
Tot Jozef kwam hij nedergedaald,
Hier is, wat hij hem verhaalt:
- 275 “Jozef, ik ben gezonden door God,
Om jou te vertellen van Zijn gebod.
Gabriël heet ik, die gij hier hoort,
Let op wat ik zeg, woord voor woord.
Uw droefheid en ook uw hartenzeer
- 280 Wil ik verminderen, hoe langer hoe meer;
De rouw, die gij draagt, al lijkt hij groot,
Zal menigeen ledigen van de dood.
Het is waar, dat Maria een Kindje draagt,
Nochtans zal zij blijven voor immer maagd.
- 285 Profeten hebben dit gelezen:
Het Kind zal ook koning wezen.
Mozes, Jesaja en Ezechiël
Schreven het in boeken, zoals ik vertel,
Dat eens een Kind zal worden geboren,
- 290 Dat verlossen zal hen, die nu zijn verloren.
Jozef, nu is het dan die tijd;
Wees dus verheugd en wees verblijd,
Dat Maria, jouw vrouw, is uitverkoren,
Want uit haar wordt dit Kind geboren.
- 295 Houd daarom dus nog meer van je vrouw,
Nog meer dan van dat lijf van jou;
Wees onderdanig tot haar,
Neem al haar behoeftes waar;

God heeft u bij Zijn moeder neergezet
300 Als haar beschermer, zo is de wet:
Waar een vrouw met een kind is begaan,
Haar wil zal terstond worden gedaan.”
Toen zei Gabriël niets meer
En hij voer heen naar de Hoge Heer.
305 Jozef bleef Maria trouw,
Honderd maal kuste hij zijn vrouw.
En dan komt snel de negende maand,
Waarin Maria te bevallen waant.

De geboorte van Jezus

Keizer Augustus had op een dag
310 Tijdens de vreugde van een drinkgelag
Tot een belastingheffing besloten
En voerde die uit onverdroten.
Hij ontbood vrouw en man,
Voor zover hij reiken kan,
315 Te Bethlehem binnen haar poort
Eenieder, die tot zijn rijk behoort;
Want dit was zijn wil en zijn gepeins,
Dat ze zouden betalen hunne accijns.
En al zij, die niet komen zouden,
320 Kregen een boete van twee mark rood gouden.
Jozef en Maria waren bevreesd
En zijn toen naar Bethlehem gepeesd.
Jozef was oud en Maria zwanger
En de weg leek hen alsmaar langer;
325 Maria op de ezel en Jozef ernaast
En soms andersom, ze hebben geen haast.
Zo gaan ze voort, ze zijn niet bevreesd,
Want in hun midden is de Heilige Geest.
Toen ze kwamen te Bethlehem in de stad,
330 Waren ze moe, ze waren het zat.
Ze dachten beiden nog maar aan één ding,
Gauw te betalen die vervloekte belasting.
Het volk verzamelde, het gedrang was er groot;
Daar was dure wijn en ook brood;
335 De herberg was duur, hij kostte veel poen,
Wat willen arme lieden, wat moeten ze doen?
Jozef en Maria slopen stilletjes weg,
‘t Was niet wat ze wilden, wat een pech.
Ze riepen aan de Hoge God,
340 Om raad te geven en Zijn gebod.
Ze wilden niet trekken langs alle herbergen

Of in achterhuizen zich gaan verbergen;
 En dat het kind zich niet zou bezeren,
 Is weg uit de drukte haar begeren.
 345 Daar ter plaatse stond een bouwvallig huis,
 Niet groot, niet klein, het werd hun thuis.
 Geen pan was erop, het dak was ontlát,
 En in het huis was menig gat.
 Geen muur zat erin, geen raam en geen deur,
 350 Niks van opzij, van achteren of van veur.
 Daar woonde nooit iemand, het kent geen gemak,
 Hagel, sneeuw, regen vallen recht door het dak.
 Dit paleis nu had Christus uitverkoren,
 355 In deze stal wilde Hij worden geboren.
 Jozef schuilde daar diezelfde nacht,
 Terwijl Maria zoetjes haar tijd afwacht.
 Want ze was groot in haar dracht
 En heeft aldaar haar kind voortgebracht.

360 Ze voelde geen pijn, het deed geen zeer,
 Toen ze beviel van Onze Heer.
 Maar dat gebeurt sindsdien nooit meer,
 Dat een vrouw bevalt en het doet geen zeer.
 Maria nu was meer in haar sas,
 365 Dan zonneschijn in een helder glas.
 Maria was er niet erger aan toe,
 Als iemand, die rust, wanneer moe.
 Het zou niet juist zijn, was't onzacht,
 Toen ze Ons Heer uit de hemel bracht.

370 Elke vogel heeft zijn eigen nest,
 Maar niet Gods Zoon de Heilige Kerst.
 Die weet niet, waar Hij d'eerste nacht rust,
 Waar Zijn moeder Hem in slaap sust.
 Jozef had 's avonds de stal afgestroopt,
 375 Vond er een kribbe, zoals hij had gehoopt.
 Daarin werd geboren dat zoete Kind,
 Zo zacht een geboorte als je nergens vindt.
 De Boreling lag in de kribbe zo zacht,
 380 De ezel was getuige van die zalige dracht.
 Hij liet zijn eten van weeromstuit staan
 En viel op de knieën om aan't bidden te gaan.

Aanbidding der herders

Bij Bethlehem, daar in diezelfde nacht,
 385 Stonden herders bij hun kudde op wacht,
 Die een licht zien schijnen heel groot,

Ze blijven van angst ter plekke haast dood.
 Zo'n groot licht ieder om zich zag,
 Dat hij van vrees in onmacht lag.
 390 De schrik, die hen de adem benam,
 Ging pas over, toen de engel troosten kwam.
 De engel zei: "Vrees toch niet,
 Want aan u is het goede geschied.
 Weest verheugd en blij en lacht,
 395 Want Vreugde is geboren deze nacht
 Te Bethlehem daarbinnen in de stad;
 Daarheen gaan allen, wees dus niet mat;
 In een kribbe ligt daar, zojuist geboren,
 Het Kind, zonder wie jullie bleven verloren.
 400 Bij Hem wordt gevonden geen smart of kwaad,
 Om Hem te aanbidden loopt eenieder op straat,
 Want allen, die zijn en nog zullen leven,
 Zullen voor dat Kinds aangezicht beven.
 En ook heeft Het in Zijn macht,
 405 De hele wereld en alle kracht.
 Het is de Koning van het hemelrijk,
 Het kent de gedachte van eenieder gelijk.
 Het is God, die machtige Heer,
 Brengt dat Kind alle lof en eer."
 410 Dit sprak de engel en meteen
 Stonden er nog meer eng'len om hem heen.
 Met één stem zongen de eng'len zo:
 "Gloria in excelsis Deo."
 De herders gingen naar de engel ried,
 415 Verheugd, blij en met eerbied.
 Ze vonden het Kind in een kribbe gelegd;
 Het Kind huilde, zoals de natuur het zegt.
 Ze kusten de kribbe, waarin het Kind lag,
 Ze bleven maar doorgaan de hele dag.
 420 Ze moesten huilen van de pret,
 Ze aanbaden het Kind zonder smet.
 Ze keerden weer terug naar hun vee;
 Ze waren gelukkig, ze waren tevreê;
 Ze zagen het Kind, ze weten het wel,
 425 Dat zal verbreken de onreine hel.
 Ze verborgen het niet en verspreidden de maar,
 Dat het kind, dat geboren was daar,
 De heerschappij zou krijgen, let dat wel,
 Over alle dingen, die er zijn in de hel.
 430 't Is maar, dat u de nederigheid weet,
 Die Ons Heer bij Zijn geboorte deed,
 Dat Hij Zich aan herders openbaarde,
 Voor Hij Zich aan anderen verklaarde.

Opdracht in de tempel

- Maria lag daar zoet en zacht
435 Veertig dagen tot de veertigste nacht;
Ze wilde niet opstaan tegen de wet,
Waarin zes weken liggen is gezet.
Toen ze gelegen had die termijn
En haar Kind gebaad in rozemarijn,
440 Droeg ze haar Kind ten tempel weert,
Zoals de wet van het land haar leert.
Dat was juist, want het was de wet,
Die toentertijd in dat land was gezet.
Als een rijke vrouw naar de kerk toe ging,
445 Offerde zij een schaap of zo'n goed ding;
En voor de armen zei de wet:
Twee tortelduiven zonder smet,
Want Onze Heer kijkt niet naar wat je geeft,
Maar Hij kijkt naar hoeveel een mens heeft.
450 Maria was nederig, zij had weinig geld;
Zij deed naar de wet voor de armen gesteld.
Ze offerde twee duiven met haar Kind
Aan de ootmoedige God, die zij zo bemint.
- Een oude man woonde in die stad,
455 Simeon, die in de tempel zat.
Hij was reeds blind, een zwaar gelag,
Maar het gebeurde, dat hij weer zag.
Hij bad en smeekte de hele tijd
God Onze Heer in majesteit,
460 Hem te gunnen vóór zijn dood
Het Kind te zien, dat zou zijn zo groot.
Hij kreeg het Kind in zijn armen
465 En zei: "Ach Kind, heb met mij erbarmen,
Dat ik U zien mag met mijn ogen,
Om zo te leren Uw vermogen."
Hij droeg het Kind ter altaar weert;
Hij zag gelijk, wat hij had begeerd.
470 Hij zei: "Kind, machtige God,
Nu zal ik sterven, als dat is Uw gebod,
Ik heb gezien nu, mijn ziel is wel;
Geroofd mag hij worden door de onzalige hel.
En jij, Maria, jij bent nu verblijd,
475 Maar je zal zien: er komt nog een tijd,
Dat dit Kind, o maagd en jonkvrouw,
Je pijn zal doen en bittere rouw."

Aanbidding der koningen

Drie koningen woonden ten Oosten vandaar,
Zij woonden gedrieën niet ver van elkaar.
480 In sterrenkunde waren ze allen zo wijs,
Geen man zo geleerd loopt er rond in Parijs.
Eens zagen zij op een mooie avond
Een stralende ster, die aan de hemel stond.
Ze hadden nog nooit zo iets gezien;
485 Ze vroegen zich af, wat zou geschiën;
Die Ster, met zo'n stralende schijn,
Ze vroegen zich af, wat dat mocht zijn.
Ze zochten na in al hun boeken
En bleven maar erin zoeken,
490 Tot een koning vond en las,
Wat dat toch voor teken was.
Hij ging naar zijn gezellen,
Om hen de betekenis te vertellen.
Hij zei: "Makkers, een heerlijk feit,
495 Die Ster, die straalt wijd en zijd,
Die zegt, dat het Kind is geboren,
Dat zal verlossen, die nu zijn verloren."
Meteen kwam bij hen een gedachte naar voren,
Zij wilden dat Kind op gaan sporen;
500 Zij vulden hun beurs en namen hun staf,
Het was God, die hen die gedachte gaf.
Zij draalden niet en gingen op pad,
De Ster wees hen, hoe of dat zat.
De Ster leidt hen, waarheen ze gaan,
505 Al snel komen zij in Bethlehem aan.

Toen ze in dat land daar kwamen,
Verborgen ze niets en maakten reclame,
Zonder vrees deden ze daar uit de doeken,
Wat ze in dat land kwamen zoeken.
510 Ze vroegen waar het Kind geboren was,
Waarvan hun gezel het teken las:
Een Kind zou daar zijn geboren,
Dat hen verlost, die nu zijn verloren,
Dat heersen zal, let wel
515 Over de wereld en over de hel.

Herodes was daar koning toentertijd,
Hij was gierig en wreed, vol valsigheid;
Toen hem van dit Kind werd bericht,

Kneep de angst zijn strot dicht;
 520 Hij vreesde de dag te zullen zien,
 - Het kon gebeuren misschien -
 Dat Het zou krijgen op Zijn hand,
 Het ganse volk en heel het land.
 Hij liet de koningen bij zich komen,
 525 Die pelgrims waren, hele vrome.
 Hij zei: "Weest welkom, heren,
 Wat ik vragen wil, wilt mij leren:
 Over heel't land verspreidt ge de maar,
 Dat een Kind is geboren en gij weet waar,
 530 Dat de nieuwe koning zal wezen;
 Zegt het me, gij hebt niets te vrezen."
 Zij antwoordden: "Heer, vertoornt u niet,
 Het is geboren, het is geschied.
 En het Kind zal gegeven worden in Zijn hand,
 535 Heel de wereld en ook uw land."
 Toen Herodes dit werd verteld,
 Voelde hij zich ziek, door duivels gekweld;
 Hij hield zich goed, toen hij tot hen zei:
 "Heren, bedankt; dit bericht maakt mij blij;
 540 Mijn hart is helder, helder als glas,
 Blijer en verheugder dan het ooit was,
 Om het Kind, dat nieuw is geboren,
 Ik bemin Het zeer, door mij uitverkoren;
 Zo blij ben ik, heren, zoals u ziet
 545 Dat ik er mijn land voor liet,
 Om het Kind te zoeken zelfs te voet
 En Het te offeren have en goed.
 Maar gaat nu terstond, heren,
 Dit Kind met een bezoek vereren,
 550 Het Kind, dat eens als koning zal staan.
 Ge bent gereed om op weg te gaan.
 En als gij gevonden hebt dit Kind,
 Dat gij zo vereert en zo bemint,
 Keer dan weerom, terug naar me gewis,
 555 Om te zeggen, waar Het geboren is."
 Ze zagen niet zijn kwaadaardigheid,
 Niet zijn gedachte, noch zijn boosaardigheid,
 En zeiden: "Heer, dat is goed,
 Wat gij zegt, of dat ge't doet."
 560 Ze namen afscheid, ze gingen vlug
 En zagen toen die Ster weer terug.
 Ze brachten geschenken met zich mee,
 Goud, wierook en mirre, ze waren tevreê.
 Ze maakten een dagreis, het was niet ver,
 565 Eenieder lette goed op die Ster;

En waar ze sliepen in de nacht,
 De Ster hield steeds voor hen de wacht;
 Was't vroeg, was't laat, was't midden op de dag,
 De Ster bleef stralen, zodat elkeen hem zag.
 570 Zo leidde de Ster hen steeds maar voort,
 Tot ze kwamen bij Bethlehems poort.
 Toen de Ster daar kwam, stond ze stil,
 Ze wisten meteen, wat dat zeggen wil;
 Ze gingen in't huis, waar de Ster op bleef staan
 575 En hebben daar een zalige vondst gedaan:
 Maria was daar met haar lieve Kind,
 Dat ze hadden gezocht en zo bemind.
 Ieder ontkurkte toen zijn vat
 En offerde daar zijn meegebrachte schat:
 580 Mirre, wierook en goud;
 Ze aanbaden het Kind menigvoud.
 Want dat Kind is God en Onze Heer;
 Ze weenden van blijdschap menig keer.
 Het goud betekent macht
 585 En wierook goddelijke kracht
 En mirre staat voor menselijkheid.
 Ze brachten hun gaven verblijd.
 Met deze offerande achter de rug,
 Wilden ze weer naar hun land terug.
 590 Ze namen afscheid van't zoete Kind
 En van Maria, die Het zeer bemint.
 Ze gingen op weg, maar dachten toen eraan,
 Dat ze nog naar Herodes zouden gaan.
 "Laten we zeggen hoe het ons ging,
 595 Dan komt onze eer niet in het geding.
 Hij ontving ons hartelijk, hij is niet kwaad;
 Laten we hem blij maken met een goede daad.
 Gaan we naar hem, mannen, zoals gezegd,
 Het is onze plicht, ja, zo is't terecht.
 600 Laten we gaan zeggen, waar Het is geboren,
 Het Kind, dat hij heeft uitverkoren;
 Waar hij voor wou laten have en goed
 Om Het te gaan zoeken, zelfs te voet.
 Keren we terug naar die goede man."
 605 Ze zeiden: "Gaarne, gaan we dan."
 Toen ze wilden gaan, werd door hen gehoord
 Een engel, die zei: "Ga toch niet voort,
 Het is beter, dat ge niet naar Herodes gaat,
 Want hij denkt aan boosheid, hij bedenkt kwaad.
 610 Wist je die boosheid, die hij plant,
 Dan nam je een andere weg naar je land.
 Naar Herodes keer je beter niet terug,

Schuw dus zijn boodschap en ga vlug.”
Ze zeiden gedrieën: “Uw wil geschiedt,
615 Wij kennen die mans gedachten niet.”
Zo keerden zij terug langs een ander pad,
Herodes spraken ze dus niet over dat.
Looft de Heer, die zo goed voorziet
Ieder ding eer het geschiedt.

Herodes' wreedheid

620 Herodes was kwaadaardig en wreed,
Dat de koningen draalden deed hem leed.
Toen het al te lang had geduurd,
Raakte hij steeds meer verzuurd.
Hij peinsde, wat hij zou moeten doen;
625 Hij werd er ziek van en uit zijn fatsoen.
Hij werd woedend en was ontdaan,
Dat die koningen hem waren ontgaan,
Die hem van dat Kind zouden hebben gebracht
De boodschap, waar hij op wacht.
630 Hoe hij dit Kind zou kunnen verslaan,
Daar dacht hij in zijn boosheid aan.
En hij bedacht in zijn waanzinnig brein
Om ieder kind, al is't nog zo klein,
Van twee jaar of minder in zijn land
635 Te laten maken van kant.
Hij dacht in zijn waanzin maar één ding:
Als hij toch Maria's Kind ving,
Dat koning wou zijn in zijn land,
Hij zou het doden met eigen hand.
640 Zulke gedachten had die dwaze man,
Begerig en wreed, een snode tiran,
Die Maria's zoon wou verslaan,
Zonder Wie niets wordt gedaan.
God in de hemel, Die alles voorziet
645 En denkt aan het kwaad, eer het geschiedt,
Stuurde Zijn engel in de nacht
Naar de slapende Jozef, zoet en zacht.
De engel zei: “Slaapt ge, Jozef, vriend,
Die Onze Heer zo trouw heeft gediend?
650 Ik word gestuurd door de machtige God.
Luister naar mij en hoor Zijn gebod.
Herodes, die koning, zo wreed en kwaad,
Overpeinst een plan, vol schande en smaad.
Zijn zieke geest heeft hem gebaard,
655 Hoe te slaan Maria's kind met het zwaard.

Want de priesters hebben hem voorgelezen,
Dat dit Kind in de toekomst zal wezen
Koning en Heer over heel zijn land,
Vanwaar hij Het doden wil met eigen hand.
660 Neem dus nu snel op dat Kind
En ook Zijn moeder, die Het zo bemint;
Vlucht naar Egypte en schuw dit land,
Opdat ge niet zult sterven door Herodes' hand.
Tot die schurk Herodes z'n dood,
665 Blijft ge daar wonen, zoals Ik gebood.”

De heilige engel zei toen niets meer
En voer weer op naar Onze Lieve Heer.
Jozef heeft nog een tijd nagedacht,
669 Over wat hij hoorde in de nacht;
672 En er viel hem een gedachte in:
“Je hebt geen ander paard dan die ezelin;
Neem het Kind en Zijn moeder mee;”
675 En hij zette hen op de ezel alle twee.
Toen zei Jozef tegen de Maagd:
“Geen teugel heeft de ezel, die je draagt.
Laten we alles doen naar best vermogen;
Het Kinds heil staat mij voor ogen.”
680 En Maria nam uit de kribbe het Kind,
En zette op haar schoot, Wat ze zo bemint.
Jozef ging en liep uit alle macht,
Ze verlieten het land rond middernacht.
Ze talmden niet, zoals ik zeg,
685 Maar meden wel de gewone weg.
Dus gingen ze krom en dat was goed,
Want Herodes hebben ze niet meer ontmoet.
En terwijl ze zo het land uitvluchten,
Vermeden ze alles, wat ze duchten,
690 Totdat ze kwamen op vreemde grond
In Egypte, waarheen God zelf hen zond.

De duivel loert nacht en dag,
Hoe hij iemand bedriegen vermag.
Zo verliet hij ook koning Herodes niet
695 En die deed al, wat hij hem ried.
Hij ontbood dus zijn wreedste knapen
En voorzag hen ieder van een scherp wapen,
Dat hij liet smeden en liet maken
Speciaal voor dit soort snode zaken:
700 Pieken, dolken, knuppels en een zwaard.
Hij zei: “Gaat naar Bethlehem onvervaard;
Doodt in die stad ieder kind,

Dat ge daar ter plaatse vindt,
Dat jonger is dan twee jaren,
705 Let goed op er geen een te sparen.
Dit moet ge met al die kind'ren doen
Ge slaat ze dood zonder enig fatsoen,
Om een Kind, dat ik heb uitverkoren,
Dat onlangs in Bethlehem is geboren.
710 Ik ben bang, dat Het koning zal wezen;
Is't dood, heb ik niets meer te vrezen."
Allen zeiden, dat ze wel moesten gaan,
Want allen waren ze zijn onderdaan.
"Heer, wij zullen doen, zo gij gebiedt;
715 Het is uw woord en dat geschiedt."
Ze namen de wapens, zo ook hun zwaard,
En togen naar Bethlehem onvervaard.
Toen ze daar kwamen binnen de poort,
Dat tot het rijk van Herodes behoort,
720 Letten ze goed op of ze daar zien,
Een kind van twee jaar of minder misschien.
Als zo'n kind bij zijn moeder lag,
- Nooit dat men zo'n grote misdaad ooit zag, -
724 Namen zij hun zwaard, doorstaken het kind,
727 Terwijl het zich nog aan de borst bevindt.
Ze rukten het eraf tot iedere prijs
En doodden zo velen op jammerlijke wijs.
730 Toen Herodes zijn zwaard trok en uithaalde fel,
Lachte het kind, want het dacht, 't is maar spel.
Toen het kind zag blinken het scherpe zwaard,
Lachte het naar zijn moordenaar onvervaard.
Hij doodde het kind op deze manier,
735 Zo had die steker zijn snode vertier;
En toonde zo zijn aard, voorwaar,
Om een Kind van nog geen twee jaar.

Zo'n grote klacht werd nog nooit gehoord,
Niet daarvoor, niet daarna, zoals in dat oord,
740 Want toen ze doden die moeders' vrucht,
Slaakten de kinderen geen enkele zucht.
De kinderen konden spreken noch gaan,
Toen Herodes hen door het zwaard liet verslaan.
Met recht zijn ze onnozel geheten,
745 Die zo door de dood zijn gebeten.
In het bloed door Herodes opgehoopt,
Zijn zij tot Christenen gedoopt.
Met recht geeft de Heer hen Zijn hulde,
Die om Hem stierven zonder schulden.
750 Ze waren nooit bevlekt door een vrouw,

Om zo jonge kind'ren was grote rouw.
 Honderdduizend verloren daar het leven
 En nog eens veertig, staat er geschreven.
 God staat bekend als een goede wreker,
 755 Ook al is Hij niet zo'n spreker.
 Hij tekende op in Zijn grote boek
 De daad van Herodes en zijn vloek.
 Angst en pijn, narigheid en rouw
 Leed hij in zijn lijf om zijn ontrouw.
 760 Desondanks verliet hij niet,
 Al hetgeen de duivel hem ried.
 Zijn lichaam zwol op van venijn,
 Hij werd krankzinnig van chagrijn;
 Zijn lichaam verrotte, hij stonk als mest,
 765 Eenieder meed hem als de pest.
 Zijn adem werd bitterder dan gal,
 De adem des doods voelde hij overal.
 Dit leven was het zijne tot aan zijn dood
 En terecht was zijn leed zo groot.
 770 In hem was niet langer blijdschap of spel,
 Nu reeds zat hij in de poort van de hel.
 Zo'n grote kwelling zag nooit een mens,
 Zoals hij leed naar Gods wens.
 Soms riep hij hard om scheuten van pijn,
 775 Zijn hoofd bleef maar bonken van het venijn.
 Maar of hij stond of dat hij zat,
 Steeds deed hij 't kwaad, dat hij aanbad.
 In zijn ogen brandde het vuur van de hel,
 Hij leek op een dier, gruwlijk en fel.
 780 Hij kon niet meer drinken en ook niet eten,
 Zijn hart brandde weg door zijn schuldig geweten.
 Toen Herodes begreep en ook inzag,
 Dat voor de deur stond zijn laatste dag,
 Zond hij zijn knapen door het hele land,
 785 Om te vergaren de hoogste stand,
 Zonder reden - een kwalijke zaak -
 Sloot hij hen op, die onreine draak.
 Hij benijdde de vrede en haatte het recht,
 Hij wilde niet sterven zonder laatste gevecht.
 790 Maar God, die deugd zowel als misdaad voorziet,
 Sloeg in het paleis, waar dit is geschied,
 Hem toen morsdood, waar hij zat,
 En grote blijdschap was er om dat.
 Dat hij zo dood ging, die onreine boef,
 795 Was menigeen gevallen en niemand was droef.
 Want zo zeggen alle klerken:
 Hij kreeg loon naar zijn werken.

En niemand klaagde, toen men hem begroef.
 Niemand was rouwig om zo'n grote boef.
 800 Ze waren blij hem te hebben verloren
 En Archelaus werd tot koning verkoren.

Herodes werd door het kwaad geveld,
 Archelaus heeft de deugd weer hersteld.
 Maria was nog steeds met haar Kind,
 805 Dat ze met haar hele hart bemint,
 In Egypte, een land in die buurt,
 Waarheen Gabriël haar had gestuurd.
 Terstond hoorde Jozef, zoet en zacht,
 Die stem, waarop hij zolang had gewacht.
 810 Dat was Gabriël, die engel zo schoon,
 Door God gezonden vanaf Zijn troon.
 Gabriël zei: "Jozef, doe mijn gebod,
 Daarom ben ik gezonden door d'almachtige God.
 Maak u gereed, keer om naar uw land;
 815 Ge hebt niets te vrezen van Herodes' hand.
 Hoor nu van God deze tijding:
 Heel het land viert de bevrijding.
 Herodes is dood, Gods vijand,
 Die verderver van zijn volk en land.
 820 Het volk is blij, het kent nu weer recht,
 Niet langer zal het hebben strijd of gevecht.
 Terecht is er blijdschap in het land,
 Want hij is dood, die duivelstrawant.
 Jozef, het is tijd om terug te gaan,
 825 Want hij, die Gods Zoon wou slaan,
 Wat ik je zeg, die slaat nooit meer;
 Die wordt gekweld keer op keer."

Terugkeer van de Heilige Familie en Jezus' jeugd

Toen de engel dit had gezegd,
 Ontwaakte Jozef, waar hij zich had gelegd.
 830 Hij was niet verwonderd, maar juist verheugd,
 Want deze tijding deed hem deugd.
 Hij maakte alles klaar en blij van zin
 Kwam Jozef tevoorschijn met de ezelin.
 Maria, die reed met haar Kind
 835 Op haar arm, Het wordt zo bemind.
 Ze vertrokken uit Egypte, het weer was zacht,
 Bij klaarlichte dag en niet bij nacht.
 Ze namen afscheid van hun vriend,
 Die ze bezocht hadden en gediend.

840 Ze gingen op weg en als ze moe waren,
 Rustten ze uit; er waren geen gevaren.
 En wat Jozef en Maria ook deden,
 De Zoon van God ging steeds met hen mede.
 De weg, die ze toen krom zijn gegaan,
 845 Lieten ze nu stilzwijgend staan.
 In vrede en verder onaangedaan,
 Kwamen zij te Nazareth aan.
 Toen de familie hun huis bereikt had,
 Werd het bekend aan het volk in de stad.
 850 Menigeen kwam hen welkom heten
 En bracht wijn en brood te eten.
 Beiden hielden zich stil aan de wet,
 Die Gods Zoon voor hen had gezet.
 Want al was Jozef Maria's man,
 850 Nooit kwam er gemeenschap van.
 Ze haatten rijkdom, roem en prijs,
 Want dat leidt af van het paradijs.
 Dat was geen wonder; ze waren wijs
 En beminden elkaar op hemelse wijs.
 860 Of Maria ook zat, ging of stond,
 Vaak kuste ze het Kind op de mond;
 Als ze Het in de wieg legde of op haar schoot,
 Hoe langer hoe meer ze van het Kind genoot.
 Wanneer Het huilde viel het haar niet zwaar,
 865 Dan zweeg ze beminnelijk en krenkte't geen haar.
 Wanneer het Kind honger had of dorst,
 Gaf ze Het haar gebenedijde borst.
 Zijn kleren waren altoos wit,
 Pas gewassen en immer fit;
 870 Zijn bad was nooit te heet of te koud,
 Precies zo als waar een kind van houdt.
 Maria hield voortdurend de wacht,
 Of Zijn wieg nog schoon was en zacht.
 Wanneer ze at of dronk, bij al wat ze dee,
 875 Volgden haar ogen het Kindje gedwee.
 Maria hield dus veel van haar Kind,
 Zoals iedere moeder haar kind bemint.
 Dikwijls zei ze: "Kind, lof en eer,"
 Want dat Kind was Zijn moeders Heer.
 880 Toen het Kind groot werd en begon te lopen,
 Groeide Het als kool, door Jozef bedropen,
 Ging Het spelen, zoals een kind toen dee,
 En Maria ging altijd met Hem mee.
 Wanneer Hij met de kind'ren spelen ging,
 885 Was geen een zo mooi daar in die kring.
 En toen Zijn kindertijd voorbij was gegaan,

Heeft Hij wat Zijn moeder Hem opdroeg allemaal gedaan.
 Toen Hij tien jaar oud was, schaamde Hij zich niet,
 Alles te doen, wat Zijn moeder Hem ried.
 890 Hij haalde bronwater en nam de pot
 Om het eten te maken, aldus deed God.
 Hij diende Zijn moeder ieder uur,
 Hij haalde hout en stookte het vuur.
 Hij was niet trots of vol overmoed
 895 Zijn grootste deugd was en luister nu goed:
 Wanneer Hij wegging, vroeg Hij naar behoren
 Verlof om te gaan van tevoren.
 Want het Kind had geleerd de goede zeden
 Altijd deed Het nederigheden.
 900 Hiervan kunnen kinderen leren,
 Hoe ze vader en moeder moeten eren.
 God is toch een machtige Heer,
 Nochtans bracht Hij Zijn moeder eer.
 Hij was God en het was terecht,
 905 Hij haatte de strijd en het gevecht;
 Hij beminde de trouw, vrede en waarheid,
 Het Kind, dat de wereld brengt klaarheid.
 Hij was ootmoedig en zeker nooit stout,
 Hij hechtte geen waarde aan zilver of goud.
 910 In Hem leefde geen overdaad,
 Alles met mate, na rijp beraad.
 Hij kende Frans, Diets en Latijn
 En alle talen, die er nu zijn.
 Zijn deugd is met geen pen te beschrijven,
 915 Zo een als Hij zal hier nooit meer verblijven.
 Wat Hij moest doen, dat wist Hij gelijk,
 Al wat Hij bedacht, was in Zijn bereik.
 En de priesters, die er zijn,
 Die schrijven kunnen in het Latijn,
 920 Zij konden niet beschrijven de deugd,
 Die Onze Heer had in Zijn jeugd.

Deel 2: Openbare leven

Doop door Johannes

Toen God Zijn dertigste jaar inging,
 - Luister goed naar dit zalige ding -
 Voerde Hij in: de nieuwe wet,
 925 Die thans voor ons allen is gezet,

Dat is: het Doopsel en de Christenheid;
Dat was wel het zaligste beleid,
Dat ooit werd uitverkoren,
Zonder 'twelk wij bleven verloren.

- 930 Onze Heer kwam naar de Doper Jan,
Die Hij liefhad boven elke man.
Hij zei: "Jan, ik blijf er op staan,
Dat je Me doopt in de Jordaan."
Toen Jan van blijdschap bijna weende
- 935 En zich afvroeg wat Hij meende,
Begon hij van vreugde zowaar te beven;
Hij heeft Ons Heer toen ten antwoord gegeven:
"Ik ben Uw knecht, Gij bent mijn Heer,
Hoe kan ik dan doen U deze eer?"
- 940 Toen heeft de Heer als antwoord gegeven
Het woord, door David reeds geschreven:
"Jan, Ik ben geboren, weet dat wel
Om te verbreken de onreine hel.
Ik wil Mij dopen, want Ik zal
- 945 Zelf het volk behouden geheel en al.
Wie dat wil beletten, die is zot,
Want over de wereld geldt Mijn gebod.
Jan, doop Mij, Ik heb het verkoren,
Want Ik zeg, als er iemand wordt geboren,
- 950 Die niet gedoopt wordt in Mijn naam,
Zal hij eeuwig ter helle gaan.
Jans doopsel maakt vrij, dat is gewis,
Eenieder, die een duivelsdienaar is.
Daarom doop Me, al ben Ik God,
- 955 En vervul Mijn heerlijk gebod."

- De Heilige Jan nam Onze Heer,
Hij deed Zijn gebod, het was een eer;
In de Jordaan, de rivier, die daar loopt,
Werd de Heilige Kerst door Sint Jan gedoopt.
- 960 Toen Onze Heer tot Christen was gezet,
Viel Hij op de knieën in gebed.
Daar lag Hij en weende menig traan,
Jong en oud houde zich daaraan.
En terwijl Hij weende, waar Hij lag,
- 965 Hoorde al het volk en zag
Een witte duif op Hem neervliegen daar,
Het was de Heilige Geest, eerlijk waar.
De witte duif zong met een stem aldus:
"Hic est meus dilectus filius,
- 970 Wat wil zeggen: Hier is de Zoon, die Ik bemin.

Hij is uitverkoren vanaf het begin.
Wie naar Hem luistert, wat Ik vertel,
Wie Zijn gebod doet, die doet wel.”
De witte duif zijn toen niets meer
975 En keerde naar de hemel weer.
Onze Heer stond op vanwaar Hij lag,
Dit gebeurde op een dinsdag.

Verzoeking door de duivel

De dag erop talmde Hij niet,
Onze Heer, die weet al wat geschiedt,
980 Hij trok zich terug in de woestijn
En bij Hem wilde Zijn moeder zijn.
Veertig dagen en veertig nachten
Vastte Onze Heer zonder klachten.
Dat Hij niets dronk en niets at,
985 Was de bedoeling, die Hij had.
En na het verstrijken der veertig dagen
Begon aan Hem de honger te knagen.
Toen de duivel Hem zo hongerend zag,
Wilde hij Hem bedriegen, zoveel hij vermag.
990 De duivel ging achter Ons Here staan
En zei: “Man, wat doe Je Je toch aan.
Als Je God bent, dan maak Je brood
Van deze stenen, want Je honger is groot.
Als Je nu veel om honger geeft,
995 Maak steen tot brood, opdat Je leeft.”
Ons Heer heeft de duivel ten antwoord gegeven,
Zoals in het grote boek staat geschreven:
“Niet bij brood alleen leeft de man.”
De duivel antwoordde: “Waarvan dan?”
1000 God zei: “Eten en drinken vergaan,
Maar Mijn woord blijft eeuwig bestaan.”
Luister nu goed, hoe ‘t Onze Heer verging.
Toen de duivel Hem spande zijn kort geding.
Nam hij Onze Heer om Hem te bekoren
1005 En plaatste Hem op een hoge toren.
God stond boven, de duivel beneden,
Waarop de duivel Hem heeft gebeden:
“Ben Je God, dat zal ik zien;
Als Je valt, zal Je niets misschiên.
1010 Ben Je God, laat Je dan vallen,
Blijf Je gezond, verhef Je ons allen.
Laat Je vallen, het is maar een spel,
Jouw eng’len beschermen Je toch wel.

- Man, als Je doet, wat ik Je zei,
1015 Zal het volk Je beminnen en haten mij;
Ben Je God, doe dan wat ik Je zeg,
Luister naar het plan, dat ik voor Je leg;
Maar ik weet wel, dat Je liegt,
Jij bent iemand, die het volk bedriegt.”
1020 Het antwoord van God was reuzenzoet,
Gezien de manier, waarop Hij was begroet:
“Ik ben je Heer en jij bent Mijn knecht,
Je zal Me niet beproeven, zo is het recht;
Want ge zult niet beproeven uwen God,
1025 Maar eren en doen heel Zijn gebod.
Toen je dit dacht, toen was je zot,
Dat je beproeven wilde jouw God.
Ga dus heen, Ik gebied het u terstond,
Word tot niets!” en hij verdween in de grond.
1030 Let op de grote ootmoedigheid,
Die Onze Heer van de hemel deed,
Toen Hij de duivel toestond dan
Hem te beproeven als een gewoon man.

De leringen van Jezus

- Hoort, wat Onze Heer deed naderhand:
1035 Hij ging prediken door het hele land.
Hij verbrak de onwet, die hen was gezet,
En wees op de plichten van Zijn nieuwe wet.
Hij toonde Zich aan de wereld terstond,
Op de volgende wijze, zoals ik bevond;
1040 Waar men een kermis of bruiloft gaf,
Waar veel volk was, daar kwam Hij op af.
Hij kwam daarom waar veel volk was,
Waarvoor Hij preekte en voorlas
Uit het boek, wie Hij was en wat Hij wilde,
1045 Dat Hij de zonden van menigeen stilde.
Nooit was er iemand met zo'n grote misdaad,
Of hij stond het af en zocht naar raad.
Hij vergaf hem zijn misdaad dan
En zo bekeerde Hij menig man.
1050 Twaalf gezellen liepen samen met Hem.
Tot Hij kwam te Jeruzalem.
Hij onderwees hen en leerde,
Hoe Hij de onwettigen bekeerde.
Hij gaf hen inzicht en maakte hen wijs;
1055 Zij gaven menigeen het paradijs.
Door hun verdienste en wat ze zeiden daar,

Bekeerde ter plekke menig zondaar.
 Eens op een dag was God Onze Heer
 Met zijn knapen aan 't varen op het meer.
 1060 Hij is toen naar die stad gevaren,
 Waar veel Joden verzameld waren.
 Onze Heer leerde de Joden onze wet,
 Die ons tot op heden is gezet.
 De Joden spraken alles tegen wat Hij zei,
 1065 Zoals Ik al vertelde, waren ze niet blij.
 Hij zei hen zo veel en Hij sprak zo goed;
 Dit zette bij de Joden veel kwaad bloed,
 Want ze waren allen bevreesd,
 Dat het toverij was geweest.
 1070 Onze Heer sprak goed, Hij was niet stil
 Ze keken op Hem neer met wrede wil;
 Hoe meer Hij deed en hoe meer Hij zei,
 Des te meer ging het aan de Joden voorbij.
 Al de zieken in het ganse land,
 1075 Die in Hem geloofden, genas Hij met eigen hand;
 Die kreupel waren, blind of doof,
 Genas Hij, als ze hadden het geloof;
 Menig dode bracht Hij weer tot leven,
 Blinden liet Hij zien, zo staat het geschreven;
 1080 Menig wonder deed Hij dan,
 Dat ik nu niet vertellen kan;
 Maar zolang de wereld zal bestaan,
 Zullen de wond'ren, die toen zijn gedaan,
 En die God doet, daarna of daarvoor,
 1085 Nimmer te zien zijn, wel jammer hoor.
 Toen Onze Heer zich getoond had door machtige daden
 Gingen de Joden zich terstond beraden;
 Hun valsheid is een bekend verhaal;
 Onderling maakten ze een groot kabaal.
 1090 Ze hechtten geen waarde aan Zijn woord,
 Wat Hij vertelde, hadden ze vaker gehoord.
 Ze zeiden: "Wie is deze man, die dit doet,
 Wat Hij vertelt, dat dunkt ons niet goed.
 We vrezen, dat Hij het volk zal verleiden
 1095 Met Zijn valse verhalen en het ontwijden.
 Laten we weerleggen, wat Hij hen leert,
 Zodat het volk zich niet van ons afkeert."
 Ze zeiden: "Vanwaar komt deze man,
 Die aldus ons volk zo bedriegen kan?"
 1100 Toen sprak een Jood: "Luistert gewis,
 Hoort, vanwaar Hij komt en wie Hij is.
 Hij wil ons brengen in de waan
 Door de wonderen, die Hij heeft gedaan,

- Dat Hij God Zelve is;
1105 Ja, dat is beslist niet mis.
Maar ik zeg, dat Zijn vader Jozef heet,
Een arme man, die aan een ziekte leed;
Hij is de Zoon van Maria en die grijze,
Ze onderhielden zich op bescheiden wijze;
1110 Vanwaar overkomt hen dit toeval,
Dat Hij deze gratie heeft overal?
Het volk onderwijst Hij en beleert,
Ik weet wel, dat Hij't voert geheel verkeerd.”
Toen sprak een Jood: “Gij spreekt wel,
1115 Aanhoort mijn rede, die ik nu vertel.
Wij zijn Joden, welgeboren,
Van hoge geslachten uitverkoren,
De wet hebben wij gezelschap gezworen;
Verbreken wij die, dan zijn we verloren.
1120 Moeten we geloven in deze man,
Die het volk zo goed begoochelen kan,
In Zijn verhaal en in Zijn gebod?
Nee, dat niet, alleen de hoge God.
Want God deed voorheen ons grote eer:
1125 Hij verlostte ons allen van groot zeer,
Van koning Farao's wrede knechten,
In krijgstochten en in vele gevechten.
Zou God willen, Hij ontdeed ons van Hem,
Want Hij bracht ons naar Jeruzalem.
1130 De Leverzee opende zich voor ons zo,
Toen we werden nagezeten door 't leger van Farao.
Hij maakte onze weg zacht en zoet,
Wij gingen door die zee met droge voet;
Toen het volk de zee doorlopen had,
1135 Werd heel het leger, dat ons achterna zat,
Overspoeld door de zee en verdronk,
Daar was niemand, die niet verzonk.
Nu zijn we verlost en zo vrij,
Dat er hier geen koning is bij,
1140 Die ons tot iets kan dwingen;
Wat ik zeg, is waar; luistert naar die dingen.
Mozes gaf ons onze wet,
Die voor ons allen is gezet,
Die God voor hem schreef en aan hem gaf;
1145 Nooit meer willen wij er vanaf.
Wat dunkt deze kwade man,
Dat Hij onze wet verbreken kan?
Nee, van Hem hebben wij niets te vrezen,
Zolang van ons geloof iets zal wezen.”
1150 Onze Heer God luisterde toe,

- Wat de Joden tegen Hem zeiden en hoe,
 En dat Hij goed geluisterd heeft,
 Blijkt uit het antwoord, dat Hij geeft:
 “Gij bent onwettig en verloren,
 1155 Gij hebt uzelf al weggezworen,
 Op een kwade tijd bent gij geboren,
 D'onreine hel heeft u uitverkoren.
 Dat ge geen waarde hecht aan Mijn woord,
 En aan Mijn daden, is niet zo 't hoort;
 1160 Jullie zijn bitterder dan gal,
 Kinderen van de duivel bovenal;
 De duivel heeft jullie in zijn macht,
 Jullie bidden tot hem dag en nacht.
 Ik, die u schiep uit de aarde,
 1165 Noemt ge booswicht en ontaarde.
 Om u deed Ik wonderen zo,
 Ik verlostte jullie van Farao.
 Ik bracht deugd, Ik bracht eer,
 Ik bevrijdde jullie van groot zeer;
 1170 Ik deed voor u wond'ren zo groot,
 Ik gaf u overvloed, wijn en brood,
 Gij verloochende Mij, ge verzaakt het al
 Op een manier, die Ik jullie zeggen zal:
 Bij jullie wordt er geen een geboren
 1175 Of hij heeft zich een afgod uitverkoren,
 Die ge vereert en die ge verwent,
 Zodat ge nooit uw God erkent;
 Gij stoort u niet aan God noch gebod
 Ieder aanbidt zijn eigen afgod;
 1180 Op deze manier, op deze wijs
 Bent ge verstoten uit het paradijs.
 Had u toch gehouden aan de wet,
 Die Mozes voor u heeft neergezet,
 Hadden jullie vereerd God de Vader,
 1185 Dan waren jullie zalig allegader¹.
 Gij deed het niet, maar uw eigen wil wel,
 Daarom zult ge gaan naar d'onreine hel.
 Nu is de Zoon van Maria gekomen,
 Om d'onwet te ruilen voor de wet van vromen;
 1190 Zijn wet is heilig en zo goed,
 Zalig is degen, die ze doet.
 Ik ben Maria's Zoon en ook God,
 Daarom wil Ik u zeggen Mijn gebod.
 Goed zal het gaan voor hen, die het hoort,
 1195 En zich ook houdt aan Mijn woord.

¹ *Allegader* = *Algader* = I.I. Tezamen, te gader, in het geheel; 2. Geheel en al, volstrekt. II. Alles tezamen; geheel en al. (Verdam, *Middelned. Hwb.* 34)

Er is nog niemand ooit geboren,
 Die Mij geringschat, of hij gaat verloren;
 Wij zich houdt aan Mijn gebod,
 Zal komen in 't paradijs van God.

1200 Houd Mijn gebod, dan doe je wel,
 Luister goed, naar wat Ik nu vertel:
 Wie u smart of leed aandoet,
 Haat hem niet, maar doe hem goed;
 Die u benijdt of die u haat,

1205 Vergeef het hem, dat is Mijn raad;
 Bemin uw vijanden allen in God,
 Houd deze wet en doe Mijn gebod.
 Bemin uw medechristen in naam van Mij,
 Opdat uw zonde u vergeven zij;

1210 Eer uw vader en uw moeder altijd,
 Wees ootmoedig in opgewekte vlijt;
 Wees mild van hart tegen de armen,
 Als ge hen ziet, toon hen uw erbarmen;
 Hecht geen waarde aan rijkdom of bezit,

1215 Dan het dagelijks brood, waarvoor ge bidt;
 Wees zuiver en rein van het ruwe;
 Begeer niets dan alleen het uwe;
 Klaag valselijk aan geen enkele man,
 Mijd vervloeking en de ban;

1220 Eer de priester, eer de klerk,
 Wees vroeg en laat in de kerk;
 Luister naar uw priester, hoe het moet,
 Doe wat hij zegt, dan doe je goed;
 Wat hij zegt, is Mijn gebod,

1225 Wat hij vertelt, dat komt van God;
 Maak een eind aan het kwaad en de strijd,
 Overal waar ge zijt;
 Schuw bandeloosheid en overdaad,
 Geef, wie in zorgen zit, goede raad;

1230 Bemin trouw en waarheid de hele tijd,
 Wees zacht en zoet in ootmoedigheid;
 Bemin Mijn gebod, hoor hoe het moet,
 Doe wat Ik zeg en je doet goed;
 Hij die doet, wat Ik heb gezegd

1235 En het in zijn hart heeft gelegd,
 Is het een man of een vrouw,
 Die is verstandig en voor zijn trouw
 Zal hij in het hoge paradijs
 Met recht verwerven Gods heerlijke prijs.

1240 Ik ben uw God, Ik ben uw Heer,
 Mij zult ge geven lof en eer,
 Want hierom kwam Ik onder u,

Om de onwet te breken, die gij houdt nu.”

- 1245 Toen Jezus Zijn speech had gezegd,
Vijfduizend Joden, ik schrijf dit oprecht,
Beweenden hun zonden allemaal
En bekeerden zich tot God zonder omhaal.
Ze liepen allemaal naar Onze Heer
En riepen: “God, heb lof en eer,
1250 Al Uw gebeden, die Ge verteld hebt zo goed,
Zullen wij onderhouden, zoals het moet.”
Toen vielen ze Ons Heer aan Zijn voet
En aanbaden Hem minnelijk en zoet;
Al Zijn geboden leken hen goed,
1255 Wanneer ieder ze houdt en ze doet.
Ons Heer gaf toen antwoord reuzenzoet
Aan de Joden, gelegen aan Zijn voet:
“Uw misdaden zijn vergeven u,
Laat de onwet, die ge houd nu.”

De Joden besluiten Jezus te doden.

- 1260 Ook andere Joden zijn daar geweest;
- Toen zij dit zagen, werden ze bevreesd -
Die niet geloofden in Onze Heer.
Zij waren bedroefd en vreesden Hem zeer,
Toen ze zagen, dat hun wet
1265 Door Hem aan de kant werd gezet.
Ze waren bedroefd en ook ontdaan,
Dat hun afgod was vergaan.
Ze zagen gebroken hun oude wet
En vreesden het einde van hun Maumet.
1270 Ze zijn bedroefd en vervaard,
Dat hun afgod is ontwaard.
Ze hebben allen maar één gedachte,
Ieder bespiedde Onze Heer en wachtte,
Hoe ze Hem gevangen kunnen nemen,
1275 Verraden, grijpen en het leven benemen.
Op vele manieren, op menigerlei wijs
Letten ze op de God van't paradijs
Of Hij zich misschien verried,
Maar het was Zijn tijd nog niet.
1280 Lange tijd was er groot kabaal
Tussen de Joden, vals en vaal.
Omdat ze konden grijpen niet
Onze Heer, die alles doorziet.
Zij, die het meest van Hem balen,

- 1285 Zeiden met zilver te zullen betalen,
Wie Maria's Zoon zal verslaan,
Die hun afgod te niet had gedaan.
Zij treuzelden niet, maar verzamelden meteen
Vele Joden uit het land om zich heen
- 1290 En vormden tezamen een Hoge Raad,
Die wreed en boos was en vol kwaad.
En oude Jood zei: "Heren, luistert hoe't moet,
Beraden we ons, daaraan doen we goed.
Wat zullen we doen, hoe zal het bestaan?"
- 1295 We kunnen niet voorzien, hoe het verder zal gaan.
Deze man doet al wat Hij wil,
Onze afgod zwijgt door Hem ook stil.
Laten we het toe, dan raken we ontzet,
Hij laat ons afdwalen, Hij breekt onze wet.
- 1300 We gaan Hem verraden en dat gedaan,
Waarna we Hem steendood zullen slaan;
Gedogen wij langer deze daad,
En Zijn werk, dat's niet mijn raad;
Gedogen wij langer wat Hij doet,
- 1305 Dan zullen we het hebben nimmer meer goed."

- Toen sprak een Jood, genaamd Cajafas,
Die hen de wet spelde en las;
Hij was hun bisschop en hun vader.
Aan hem geloofden ze allegader.
- 1310 Hij zei: "Kinderen, luistert naar wat ik vertel,
Ik ben uw bisschop, dus let wel:
Toen ik de Bijbel aan het bestuderen was,
Vond ik dit in een boek, dat ik las,
Dat een man voor zijn volk sterven moet;
- 1315 Ik meen, dat Hij't is, die wonderen doet.
Ik meen ook, dat Hij is geboren
Om te sterven voor hen, die zijn verloren.
Toen ik dit geschreven zag,
- Let op, kinders, wat dat wezen mag -
- 1320 Kwam een angst in mij gevaren'
Desondanks wil ik het verklaren."
Toen de bisschop zijn zegje had gedaan,
Keken de Joden Jezus scheef aan,
Hoe ze Hem zouden kunnen vangen,
- 1325 Om Hem vervolgens op te hangen.

De Paasweek

Het Paasfeest naderde, dat hoge feest,

- Waarop de Joden altijd blij zijn geweest.
 De Joden hebben echter in hun wet
 Het Paasfeest op de zaterdag gezet.
- 1330 De tijd was nabij, waarin wordt vervuld,
 Het woord, dat de Schrift ons onthult:
 God, die uit Maria is geboren,
 Zal sterven om hen, die zijn verloren.
 Jeruzalem ging Hij bezien,
- 1335 Al wist Hij, wat er zou geschiên.
 Voor ons wilde Hij storten Zijn bloed,
 God weet alles, wat men doet.
 Opnieuw bezocht Hij Jeruzalem,
 Zijn twaalf gezellen gingen samen met Hem.
- 1340 Toen ze kwamen in een dal vlakbij,
 Dit is wat Onze Heer toen zei:
 “Gij Heren,” zei Hij, “luistert gewis,
 Naar Mijn verhaal, let op hoe het is.
 Ik heb jullie lief, elkeen is Mijn vriend,
- 1345 Allemaal hebben jullie Mij getrouw gediend.
 Wees niet treurig, maar wees blijde,
 Dat we binnenkort moeten scheiden.
 Jeruzalem gaan we nu bezien;
 Ik zeg u, wat daar zal geschiên.
- 1350 Het onwettige volk, het is niet wijs,
 Gaf trouw en wet en waarheid prijs;
 Wreed en kwaadaardig, dat zijn de Joden,
 Zij begeren niet anders, dan Mij te doden.
 Mij zullen ze kopen als koeien;
- 1355 Mij zullen ze grijpen en boeien;
 Mij zullen ze gees’len en slaan;
 Mij zullen ze kruisigen, zonder waan;
 Mij zullen ze doornen zetten op Mijn hoofd;
 Mij zullen ze treiteren, ‘t is maar dat je ‘t gelooft;
- 1360 Mij zullen ze spugen in Mijn mond;
 Mij zullen ze behandelen als een hond;
 Angst, pijn, leed en rouw
 Zal Ik verdragen om Mijn trouw;
 Ik zal dan laten daar het leven
- 1365 Aan het kruis, zoals staat geschreven.”
 Toen sprak Onze Heer niet meer voort,
 Maar Zijn jongeren waren reeds verstoord.
 Ze waren bedroefd, bevreesd bovenal
 En vroegen zich af, hoe dat wezen zal.
- 1370 Peter is Zijn getrouwe vriend,
 Die Hem steeds het best heeft gediend;
 Terwijl hij van rouw staat te beven,
 Heeft hij Jezus dit antwoord gegeven:

1375 “Heer, Gij hebt nu gezegd, Uwen wil,
 En mijn gezellen zijn helemaal stil;
 Wij willen hier toch nog wat op zeggen,
 Dat wij ons er niet bij neerleggen.
 Gij bent de Zoete en de Zachte,
 Daarom doen wij al Uw gedachten,
 1380 Die Ge hebt gezegd tot aan nu,
 Wij wilden, dat het zou berouwen U.
 Gij bent een wonderschone man,
 Wat voor gedachte hebt Ge dan?
 Wilt ge ‘t, dan leeft Ge in alle tijden,
 1385 Waarom verkiest Ge dan toch dit lijden?”
 Jezus zei: “Peter, wat ge daar zeidt,
 Getuigt toch van je kinderlijkheid.
 Jij weet niets van al dat geschiedt,
 Ook Mijn wil, die kent ge niet.
 1390 Gij zegt berouwen zou het moeten Me,
 Berouwde het Mij, dat zeg Ik je,
 De wereld zou dan zijn verloren,
 Die nooit was en nu is geboren.”
 Toen Onze Heer dit sprak tegen hem,
 1395 Waren ze in de buurt van Jeruzalem
 In Bethanië, dat ligt in die streek;
 Tot het Pasen was het nog maar een week;
 Toen kwam Maria Magdalen,
 Een zondiger wijf was er geen een,
 1400 Waar Onze Heer predikte en voorlas,
 In Simons huis, waar Hij te gast was;
 Ze kroop onder de tafel op de grond,
 Tot ze zich bij Ons Heer bevond.
 Ze kroop op handen en voeten
 1405 Tot Ons Heer, die ze wilde begroeten,
 En toen ze bij Zijn voeten kwam,
 Had ze een bus, die ze nam;
 In die bus zat zalf zo zoet,
 Waarmee ze haar zonden heeft uitgeboet.
 1410 Ze droogde na met haar haar,
 Door haar zonden was ze in gevaar.
 Ze riep: “Heer luister naar me,
 Aanhoor mijn zonden, ik zeg ze Je;
 Ik ben het allerzondigste wijf,
 1415 Dat ooit ter wereld ontving een lijf.”
 Ze beweende haar zonden zeer,
 Ze riep: “Genade, almachtige Heer,
 Genade, genade, God en ook man,
 Als Ge me niet aanhoort, wat zal ik dan?”
 1420 Ze waste met tranen Ons Heer elke voet,

Zeer beminnelijk en o, zo zoet.

Lied van Maria Magdalene

Refr. “Genade, genade, almachtige Heer,
Want mijn zonden berouwen me zeer.

1   Nooit was er een man geboren,
1425   Mocht ik, dan was hij met mij verloren.
      Nooit dat ik de man met eigen ogen zag,
      Of ik kreeg gedaan, dat hij met me lag.

Refr.   Genade, genade...

2   Ik was behaagziek, onmeedogend en fier,
      In mij was roemzucht, dat was mijn vertier;
      Ik hechtte geen waarde aan need'righeid,
      In mijn hart woonde slechts ledigheid.

Refr.   Genade, genade...

3   Ik hoorde Mis noch getij'en,
      In ledigheid was ik me aan't vermeien;
      Ik hechtte geen waarde aan Je gebod
      En aan de werken van de Here God.

Refr.   Genade, genade...

4   Heer, mijn zonden berouwen me,
      Ik wil ze verzaken, zeg ik Je;
      Maar ik vermag Je te vertellen niet,
1445   Al wat de wereld mij ried.

Refr.   Genade, genade...

5   Gij zei, er is niemand in zo'n misdaad,
      Doch verzaakt hij het en zoekt raad,
1450   Die er niet van bevrijdt wordt, komt hij tot U;
      Als dit waar is, aanhoort mij nu!”

      God Onze Heer, Hij luisterde goed
      Naar de zonden, die Maria zegt, dat ze doet;
      Hij kent haar hart, Hij kent haar gemoed,
1455   Haar gedachten bevielen Hem goed.
      Met blijde ogen keek Hij haar aan,
      Hij hief haar van Zijn voet vandaan.

Dit zag Simon, Zijn gastheer,
 Hem verbaasde het zeer.
 1460 Simon zei: “Ziet het wonder, ziet,
 Wist deze man, al dat geschiedt,
 Wist Hij de misdaad van deze vrouw,
 Dan Hij niet naar haar luisteren zou;
 De zonden van deze vrouw zijn groot,
 1465 Er is niemand levend noch dood,
 Wist hij de zonde, die zij heeft bedreven,
 Dat hij haar die snel zou vergeven.”
 Onze Heer zei toen tegen Simon gepast,
 Want Hij was daar maar te gast:
 1470 “Simon,” zei Hij, “ge bent misleid,
 Omtrent deze vrouw, die op Me schreit;
 Over deze vrouw vraag Ik je
 Eén ding, Simon, zeg het Me;
 Twee mannen hebben schulden
 1475 En beiden hebben geen gulden;
 De een zijn schuld is zestig penningen,
 De ander vijfhonderd zilverlingen;
 Degene, die ze schuldig zijn deze gelden,
 Als hij hen beiden het kwijt zou schelden,
 1480 Wie van hen zou het meest houden van die man,
 Die hen die schuld kwijtscheldt dan?”
 Simon zei: “Heer, ik zeg U onverhuld,
 Degeen, die hij kwijtschold meer schuld.”
 “Simon,” zei God, “je zei de waarheid;
 1485 Deze zondares, die nu op Mij schreit,
 Als Ik haar meer kwijtscheld, Ik zeg het je,
 Des te meer zal ze vereren Me.
 Ik ben God, Maria’s Zoon,
 Ik geef haar haar genadeloon.
 1490 Wie voor zijn zonden bij zich gaat te rade,
 En Mij oprecht vraagt om genade
 En vervuld is van berouw,
 Die hoor Ik graag, zeg Ik jou.”
 “Maria,” zei God, “Ik geef je leven,
 1495 Al je zonden zijn je vergeven;
 Van je zonden wil je afstand doen,
 Daarom zijn ze je vergeven met fatsoen.
 Je berouw is waarlijk groot,
 Daarom verhoord’ Ik je in de nood.”
 1500 Maria ging heen, verheugd en blij,
 Van God, die zij al haar zonden zei.

Zondag: Intocht in Jeruzalem

- Die avond logeerde God aldaar
In Simons huis, 't is eerlijk waar.
's Morgensvroeg was het Palmzondag;
- 1505 Onze Heer maakte zich gereed, zodra Hij vermag;
Twaalf jongeren gingen samen met Hem,
Hij voerde hen naar Jeruzalem;
Terwijl Hij voortging, wijsheid te geven,
Liep Hij nochtans reeds te beven.
- 1510 Toen Onze Heer kwam bij de Oliveten,
- Een berg aldaar, die zo is geheten -
Stuurde Hij twee van Zijn jongeren op pad,
Die Hij daartoe uitverkoren had.
Hij zei: "Gaat allebei een eindje voort
- 1515 Tot bij Jeruzalem binnen de poort;
Een ezelin zal je vinden daar
Met een veulen, heus waar.
Maak haar los en breng haar Mij;
En mochten ze vragen stellen erbij,
- 1520 Zeg dat dit gebod uw God."
De jongens gingen en deden Zijn gebod;
Ze waren traag noch mat
En kwamen al snel in de stad;
Ze deden wat hen bevolen was
- 1525 En vonden de ezelin met haar veulen ras.
De ezelin stond daar reeds gereed,
Wie haar ook wou hebben, ze reed;
Ze was van de wereld in het algemeen,
Ze had vijfhonderd heren geheel alleen.
- 1530 Zie de grote daad van nederigheid,
Waarmee Onze Heer zich van Zijn taak kwijt.
Dat Hij een dergelijk beest heeft ontboden;
Wilde Hij, dan had Hij weinig van node.
Zijn jongelingen brachten Hem
- 1535 De ezelin van Jeruzalem
En zeiden: "Heer, zoals Gij het gebiedt,
Wij hebben gedaan, wat Gij ons ried."
Onze Heer schaamde zich niet,
Toen Hij d'ezelin niet zadelen liet;
- 1540 Geen stijgbeugel, teugel en geen sporen
En geen zadel en geen borstriem van voren;
Hij wilde geen harnas of duur gerei,
Geen purper of taf, goudboord of zij.
Hij hechtte geen waarde aan roem of eer,
- 1545 Zo is de Ootmoedige, Onze Heer.

Zijn jongelingen deelden in Zijn genade,
 Zij namen klederen en hun gewaden
 En legden die telkens onder Hem;
 Zo ging Onze Heer naar Jeruzalem.

1550 Toen het volk in de stad vernam,
 Dat de Zoon van God aankwam,
 Kwamen zij Hem begroeten, jong en oud,
 Groot en klein, vrij en getrouwd;
 Iedereen kwam, man en vrouw,

1555 En namen ook hun klederen gauw
 En wierpen ze midden in de ring,
 Waar de ezel, waarop God reed, ging.
 Ze volgden de processie in rijen van vier
 en namen takken van de olivier,

1560 Die stond te bloeien ten dien tijde,
 En wierpen die voor de ezelin blijde.
 Toen aldus Onze Heer ontvangen was daar
 Ging de processie weer uit elkaar;
 En al het volk, dat verzameld was,

1565 Zong met stemmen helder als glas:
 “Welkom, machtige Heer en Man.”
 Dit riep ieder kind daar dan.
 Allen zongen, allen waren blijde,
 Maar Onze Heer, die daar aan kwam rijden,

1570 Hilde zeer, uit alle macht
 Uitte Hij over de stad Zijn klacht.
 Toen Hij voor de tempel kwam,
 Zo’n grote rouw Hem daar nam,
 Dat Zijn hart haast werd verscheurd

1575 Door de zorg, waar Hij om treurt.

 Hij liep naar binnen, waar Hij verontwaardigd werd,
 Toen Hij Zijn weg door kramen zag versperd;
 Daar werd in- en verkoop bedreven
 Tegen de wet, die God heeft gegeven.

1580 Dat waren Joden, hele gladde,
 Die in de tempel hun negotie hadden.
 Zij dreven daar handel in brood en wijn,
 Ze waren onwettig, zoals ze nog steeds zijn.
 “Gij heren,” zei God, “hier wordt misdreven,

1585 Ik zeg het u, al zult ge’t Me niet vergeven;
 Dit huis moet ge met recht vereren,
 Hierin zouden jullie allemaal moeten leren,
 Hoe gij u tot Mij kunt bekeren,
 Hierin zou ge uw weldaden moeten vermeren.

1590 Hierin zal Me moeten aanbidden, gewis,
 Eenieder, die in zonde is;

Het zou uw moederkerk moeten zijn
 En gij verkoopt er brood en wijn.
 Het is verworden tot een herberg,
 1595 Vol spot en scherts en dat is erg;
 Waarbinnen gij scheldt en beliegt,
 Waarin gij menigeen bedriegt.
 Wie was het, die het eerst begon,
 Dat dit een koophuis wezen kon?
 1600 Gij bent niet wijs om God te verzaken
 En Zijn tempel tot koophuis te maken.”
 Toen Hij dit zei, werden ze bang voor Hem,
 Want een vreselijke toorn klonk in Zijn stem.
 1605 Ze gingen opzij, zijn voor Hem gezwicht,
 Want uit Zijn ogen kwam een helder licht;
 En jong en oud, vrouw of man,
 Ontruimde terstond de tempel dan.
 1610 Toen kwamen lammen en blinden,
 Toen kwamen moeders met kind'ren,
 Kranken, zieken, stom en doof,
 Hij genas er allen, die hadden geloof.
 Dit is op Palmzondag geschied,
 1615 Toen de avond kwam, bleef Hij er niet.
 Hij ging naar Bethanië van Jeruzalem,
 Zijn jongelingen gingen terug met Hem.

Maandag: Lessen in de Tempel

De volgende dag was het maandag,
 Onze Heer maakt zich gereed, zodra Hij vermag;
 1620 Weer ging Hij in de tempel leren
 En met de Joden disputeren.
 Maar toen Hij bij de tempel kwam
 En Zijn hart Zijn adem ontnam,
 Omdat Hij daar over enige dagen
 1625 Zijn lijden zou moeten dragen,
 Zei Hij, toen Hij de tempel bezag:
 “Helaas, Mijn hart, och ach,
 Mijn hart, dat hier wordt gedooft.”
 Zijn bloed stijgt Hem naar het hoofd,
 1630 “Ai, zoet hart, reeds nu doet het pijn,
 Hoe zal straks jouw lijden zijn?
 Gij zult aan het kruis aldaar
 Scheuren en splijten, werkelijk waar.
 O hart, kon je spreken als een man,
 1635 Hoe hard zou je klagen dan,
 Over je passie en over je nood,

Die in korte tijd zal zijn groot?"
 Onze Heer trof er veel Joden gereed,
 Die tegen Hem waren, fel en wreed,
 1640 Die een verbond hadden gezworen;
 Zij brachten menig exempel naar voren;
 Zij stelden gemene vragen dan:
 "Zeg ons, wat we Je vragen, man:
 Vanwaar overkomt Je dit toeval,
 1645 Dat Je deze gratie hebt overal?
 Vertel ons Uw leven en waarheen Ge vaart,
 Door wie zijn deze wond'ren U geopenbaard?
 Door wie doet Gij wonderen zo groot,
 Dat Ge iemand doet opstaan uit de dood
 1650 En een liet zien, die tevoren nooit zag?
 Wij vragen ons af, hoe dat toch komen mag.
 Gij laat de kreupelen weer rechtop lopen
 En ook zieken mogen op genezing hopen.
 Man, Gij doet alles naar Je wil;
 1655 Zeg ons bij wie en zwijg niet stil."
 Onze Heer antwoordde: "Ik zeg u,
 Alles, wat ge Me vraagt hier nu,
 Over Mijn gratie en Mijn toeval,
 Wil Ik u openbaren geheel en al;
 1660 Want Mijn handelen en Mijn daad,
 - Waarheid, trouw, ootmoed en beraad -
 Al Mijn zaken en elk Mijn gebod
 Komt van Mij en dus van God.
 Ik ben God, Maria's Zone;
 1665 Ik ben bereid Mijn genade te tonen;
 Ik genees zieken, zij, die blind zijn of doof,
 Als ze in hun hart hebben het geloof.
 Trouw en wet, weet dat wel,
 Wie Mij onwaardig is, gaat naar de hel;
 1670 Wie Mij eert, is verstandig en wijs,
 Die komt met Mij in het paradijs."
 Als Onze Heer dit gesproken heeft
 En zo de Joden antwoord geeft,
 Terstond, voordat Hij weg kon gaan,
 1675 Haalden ze ergens een vrouw vandaan,
 Die Joden, en het klonk uit al hun monden:
 "Deze vrouw is gevonden in zonden;
 We vonden haar haar hoerendom roemen,
 Onze wet gebiedt dat mens te verdoemen.
 1680 Mozes zegt ons in het kort,
 Dat waar een vrouw gevonden wordt,
 Die zich met hoererij verenigt,
 Dat mens meteen zal worden gestenigd.

- Nou, wat zeg Je van dit ding
 1685 Van dit wijf hier in de kring?
 Zullen we stenigen, zoals vastgezet?
 Dat we haar stenigen, gebiedt de wet.”
 Onze Heers antwoord was niet mis;
 Hij zei: “Wie hier zonder zonde is,
 1690 Hij werpe de eerste steen op dat wijf
 En stenige zo haar zondige lijf.”
 Toen Hij dit zei, misschien klinkt het raar,
 Trokken ze gezamenlijk weg van daar;
 Ze lieten de vrouw alleen daar staan,
 1695 Die door hoererij zo was aangedaan.
 Ze gingen daarom allemaal weg,
 Omdat er geen een was, zoals ik zeg,
 Die niet door zonde is aangedaan;
 Daarom zijn ze er vandoor gegaan.
 1700 Onze Heer zei: “Vrouw, waarheen zijn ze gevaren,
 Die tegen u en Mij hier waren?”
 “Ze gingen weg,” zei ze, “of dat Ge’t ried,
 Toen Ge die steen op me werpen liet.
 Ze waren met zonde allen besmet,
 1705 Al moesten ze me stenigen volgens de wet.”
 “Vrouw,” zei God, “wees voortaan meer rein,
 Door niet langer meer bij mannen te zijn.
 Uw zonden vergeef Ik je,
 Houd Mijn gebod en eer Me.”
 1710 Daar te blijven heeft Ons Heer niet begeerd,
 Daarom is Hij naar Bethanië teruggekeerd,
 Waar Hij logeerde en aan tafel lag;
 De volgende dag was het dinsdag.

Dinsdag: Jezus verklaart zich God.

- Die dinsdag ging God Onze Heer
 1715 Met Zijn jongeren, die Hem deden eer,
 Opnieuw de tempel van God naar binnen,
 Waar de Joden in het geheim zich bezinnen,
 Op welke wijze het kon geschiên,
 Opdat ze het allemaal konden zien,
 1720 Hoe Jezus verslagen kon worden;
 Het was hierover dat ze morden.
 Het vertellen kan geen tong,
 Hoe die Joden, oud en jong,
 Overwogen, hoe Jezus te verslaan.
 1725 Ze zijn toen naar Hem toegegaan
 En zeiden: “Man, zeg ons, is het waar?”

- Wij willen het weten in het openbaar,
 Dat je Gods Zoon bent en belazer ons niet,
 Dus Jij weet al dat geschiedt.”
- 1730 “Ik ben,” zei Hij, “Ik zeg het zonneklaar,
 Ik ben Gods Zoon, wat Ik zeg, is waar.
 Ik ben uw Heer en belazer u niet,
 Ik ken uw gedachten en al wat geschiedt.”
 Zij antwoordden: “Wij geven niets om wat Je zegt,
 1735 Noch om de verhalen, die Je voor ons legt;
 Ge weet niet de helft van wat geschiedt;
 Wij geloven Uw praatjes nog minder dan niet.”
 God sprak belangrijke dingen tot hen,
 Maar zij geloofden Hem hoe langer hoe minder. En
 1740 Iedere Jood sprak uit alle macht
 En dat ging zo door tot diep in de nacht.

Woensdag: Judas' verraad (1)

- Woensdag was er Judas, die het niet liet,
 Dat te doen, wat de duivel hem ried.
 Zodra hij merkte, dat het was dag,
 1745 Overdacht hij, hoe hij Jezus verraden vermag.
 Al zijn gepeins en al zijn gedachten
 Waren, dat hij erop zat te wachten,
 Hoe hij zijn Meester kan brengen ter dood;
 Let op zijn begerigheid, die is groot
 1750 Naar de Joden ging d'onwettige Judas,
 Die een van de twaalf Apostelen was.
 “Heren,” zei hij, “hoort mij gewis,
 Wat ik u zeg, let op wat het is:
 Wat zal ik krijgen, wat maakt me blij,
 1755 Als ik u lever die Meester van mij?
 Als ik u een goede koop aanraad,
 Wil je Hem vroeg of wil je Hem laat,
 Wat zal ik aan penningen krijgen dan,
 Als ik u Hem uitleveren kan?
 1760 Gij heren, als ik uw wil
 Met deze man volbreng stil,
 Wat loont het zoal,
 Als ik Hem verraden zal?”
 Dit zei Judas, die Jood kil en koud,
 1765 En ze beloofden hem zilver en goud;
 Dertig penningen werd de prijs,
 Daarvoor ging de Heer van het Paradijs.
 D'onwettige Joden in hun wreed gemoed
 Zeiden tegen Judas: “Het is goed,

1770 Judas, zo besluiten wij in deze raad,
Wijs ons die man morgenavond laat.”

Witte Donderdag: Het Laatste Avondmaal

Toen kwam Witte Donderdag
En Onze Heer stond op, vanwaar Hij lag.
Nadat Hij Zijn jongeren verzameld heeft,
1775 Volgt een zoete opdracht, die Hij geeft.
“Kinderen,” zei Hij, “gaat snel voort
Naar de stad en door de poort.”
“Kinderen,” zei Hij, “luistert naar Mij,
Wat Ik u zeg, Ik wil, dat gij
1780 Eten koopt voor ons maal
En zoekt ook naar een schone zaal,
Waar wij ‘s avonds kunnen vermeien,
Zonder te vechten en te strij’ en,
Waar ge ‘s avonds het paasmaal eet,
1785 Zo is de wet, zoals ge weet.”
Ze deden geheel en al Zijn wil,
Ze gingen naar de stad en zwegen stil.
Elk kocht spijzen, waar hij ze vond,
En bereidde ze daar terstond.
1790 Tegen de avond, het werd al laat,
Kwamen ze tot ons Heer om raad.
“Heer, hoe laat wilt Gij gaan eten?”
Onze Heer zei: “Nu, als ge wilt, laat Ik u weten.”
Zij gingen terstond, zij treuzelden niet,
1795 Want ze deden alles, wat hun Meester gebiedt.
Ze richtten de tafel in met kaarsen erop,
Brood, schotels en een kop.
Toen ze aan de maaltijd zaten,
Die ze gezamenlijk met Pasen aten,
1800 Vertelde Onze Heer aan hen een verhaal,
Dat betekenis had voor hen allemaal.
“Kinderen,” zei Hij, “Ik ben jullie Vriend;
Jullie hebben Mij goed gediend.
Ik heb jullie lief en bemind,
1805 Maar een van u is een duivelskind;
Hij is vervloekt en verloren,
Beter was het, als hij niet was geboren.
Hij eet met Mij, hij lacht, hij speelt,
Terwijl hij zijn gedachten voor Me verheelt.
1810 Ik zeg het hem, eerder wist Ik ervan,
Voordat hij bedacht dit onzalige plan.
Hij is gevaarlijk en ook fel,

Mij verraden deed hij snel.
 Ik vrees het tijdstip, terwijl Ik wacht,
 1815 De wreedaard gaat heen in deze nacht;
 Hij is voor eeuwig verloren
 De onreine hel heeft hij uitverkoren.
 Hij is onwettig, heeft Mij afgezworen,
 Het was beter, als hij niet was geboren.
 1820 Hij zal Me straks verraden gaan
 Aan de Joden, die Me zullen slaan;
 Ze zullen Me geselen en Me binden,
 Door hun hand zal Ik de dood vinden.”
 Toen zei Onze Heer niets meer
 1825 En het deed Zijn jongeren zeer.
 Eenieder stond op en zei: “Ben ik de piet?”
 Onze Heer zei: “Nee, jij bent het niet.”
 Iedereen wist wel, dat hij het niet was,
 Behalve dan de onwettige Judas.
 1830 Als laatste zei hij: “Heer, ben ik het dan?”
 Waarop Onze Heer zei: “Gij zegt het, man!”
 “Judas,” zei Hij, “jij eet met Mij,
 Een is Mijn verrader en dat ben jij.
 Je verraad zal zijn onmetelijk groot,
 1835 En je zal sterven daarom een bittere dood.”
 Onze Heer nam toen een brood ter hand
 En zegende het met Zijn heilige hand.
 “Kinderen,” zei Hij, “neemt allen nu
 Van dit brood, dat zeg Ik u;
 1840 Eet dit brood zonder vrees,
 Dit is de waarheid: het is Mijn vlees.”
 Daarna nam Hij de kop galant
 In Zijn gebenedijde rechterhand.
 “Kinderen,” zei Hij, “dit is Mijn bloed;
 1845 Drinkt ervan, Ik wil dat ge’t doet.”
 Toen eenieder gedronken had daar vanaf,
 Doopte Hij brood, dat Hij hen gaf.
 Ook zo’n stukje kreeg Judas,
 Het brood, dat Zijn verdoemenis was.
 1850 “Dit is Mijn vlees,” zei Hij, “dit is Mijn bloed,
 Ik wil, dat ge’t voortaan altijd zo doet.
 En doet dit dan in name Mijn;
 Zo zal de mis gezongen zijn.”
 Dat was de eerste keer, wat nooit was,
 1855 Dat men de mis zong of las.
 Die dag was de juiste tijd,
 Zalig, heilig, gebenedijd.

Toen dit was geschied en gedaan,

- Zijn ze van de tafel opgestaan.
- 1860 Ze waren niet zat, ook niet in schijn,
 Noch waren ze dronken van de wijn.
 Wat deed Onze Heer volgens het boek?
 Hij nam een wasbekken en een handdoek.
 “Kinderen,” zei Hij, “gaat zitten in een kring;
- 1865 Dit moet ge doen ter Mijner herinnering.
 Hij nam helder water, het stond bij de hand
 En goot het in ‘t bekken, zowat tot de rand.
 Hij waste hun voeten met blijde wil,
 Ootmoedig zwegende ze allemaal stil.
- 1870 Toen Hij bij Peters voeten kwam
 En die in Zijn handen nam,
 Begon Peter te beven, viel bijna om.
 “Heer,” zei hij, “Gij draait alles krom;
 Gij bent onze Heer en wij zijn Uw knecht,
- 1875 Gij zult mijn voeten niet wassen, da’s niet terecht.
 Van U, die is onze zalige Heer,
 Zullen wij niet ontvangen zo’n grote eer.
 Hoe kunt Ge nu wassen onze voeten?
 Gij bent zo minnelijk en zo’n zoete.
- 1880 Wilt Ge echter doorzetten Uwen wil,
 Doet Uw gebod, ik zwijg al stil;
 Gij bent zo wijs en weet, hoe het moet,
 Ik weet, dat Gij het voor het goede doet.”
 “Peter,” zei Hij, “waste Ik je niet,
- 1885 Dan zou dat zijn tot je eigen verdriet.
 Gedoog het, Peter, en zwijg stil,
 Laat Mij volbrengen dat, wat Ik wil.”
 “Heer,” zei Peter, “ik ben al stil,
 Doet met mij dat, wat is Uw wil.
- 1890 Als Gij het wilt, wast mijn hoofd,
 Als Gij het doet, bent Gij geloofd.”
 Toen zei Onze Heer: “Gij bent Mijn vriend.”
 “Kinderen,” zei Hij, “Ik heb u allen gediend,
 Ik heb u gewassen de voeten,
- 1895 Nederig en o zo zoete,
 Dit teken heb Ik u gegeven
 Voor zolang, als ge zult leven.
 Zult ge het doen bij hen in nood,
 Dan zal uw loon daar zijn zeer groot.
- 1900 Maar een van jullie hoort daar niet bij,
 Hebberige Judas, dat ben jij.”
 Toen Judas dit hoorde en inzag,
 Ging hij weg, zo snel hij vermog;
 Hij ging naar de Joden, ze waren dichtbij;
- 1905 Toen hij hen vond, was hij heel blij.

- Onze Heer bleef daar met Zijn vrienden,
 Die Hij kort daarvoor nog diende;
 Wat Hij vertelde, klonk hen zoet,
 Hij nam afscheid mooi en goed.
- 1910 “Kinderen,” zei Hij, “lieve vrienden,
 Weten jullie, waarom Ik jullie diende?
 Waarom Ik jullie voeten heb gebaad,
 Wil Ik u zeggen, voor het is te laat.
 Gij noemt Mij Meester en ook Heer,
- 1915 Dat zegt ge goed, ge doet Me eer;
 Ik heb gediend u allen hier,
 Nederig en met veel plezier,
 Zo wil Ik, dat gij onderling,
 Op pleinen of in huiselijke kring,
- 1920 Nederig bent en elkanders vrienden;
 Daarom was het, dat Ik jullie diende.
 Al wat Ik zeg, is de waarheid.
 Ik zeg jullie, wat is ootmoedigheid;
 Ootmoedigheid, dat is een rijs²,
- 1925 Dat elkeen leidt naar het paradijs;
 Ootmoed is de vrouwe van elke deugd,
 Wie haar vereert vanaf zijn jeugd.
 Mijn vrede, die geef Ik u,
 Die blijft voor altijd en nu;
- 1930 Ik ben Vrede, Trouw en Beraad,
 Vrede voorkomt de foute daad.”
 Op deze manier, op deze wijs
 Preekte Onze Heer van het paradijs;
 Zijn jongeren waren tezamen daar,
- 1935 Al wat Hij zei, was ook waar.
 “Kinderen,” zei God, “luistert naar Mij,
 We moeten scheiden, Ik en gij.
 Nog voordat de dag komt, zal men Mij
 Gevangen hebben genomen, het moment is nabij.
- 1940 Gij zult komen in grote problemen,
 Als ze Mij gevangen zullen nemen.
 Men zal Mij pijn doen en ook boeien,
 Ze zullen jullie uiteenjagen als een stel koeien.”
 Dit sprak Jezus; ze waren in rouw,
- 1945 Want in hen allen brandde hun trouw.
 Peter stond op, hij treurde zeer,
 En antwoordde toen aan Onze Heer:
 “Heer, als Gij wordt verraden en meegenomen,
 Zal ik bij U blijven en meekomen.

---

² = stok als richtingaanwijzer.

- 1950 Gij bent mijn Heer en ik Uw spruit,
Daarom trek ik niet achteruit.”
“Peter,” zei God, “ge blaast hoog van de toren;
Ik weet wat je zegt, Ik weet het tevoren.
Nu durf je wel met dikke verhalen,
- 1955 Het eerst zal je vluchten, als ze Me komen halen.”
“Peter,” zei Hij, “geloof in Mij;
Gebeuren zal, wat Ik net zei.
Voordat vannacht de haan zal kraaien,
Zal je Me drie maal verraaien,
- 1960 Drie keer loochenen voor middernacht;
Ja, Peter, dat is niet wat je dacht.
Je mond zal liegen, maar je hart niet;
Peter, Ik weet alles, wat er geschiedt.
De dood is bitter, wie haar kan ontgaan,
- 1965 Daarom zult ge aan het loochenen gaan.”
Peter antwoordde: “Hoe kan dat zijn?
Ik weet het niet eens in’t harte mijn,
Da’k U verloochen deze nacht;
Zo bemin ik U met al mijn kracht.”
- 1970 “Peter,” zei God, “overschat uzelf niet,
Elk vreest de dood, als hij hem ziet.
Peter, gij zult met Mij niet meegaan,
Wanneer ze Me meenemen daar vandaan.”

In de hof van Getsemane

- Onze Heer viel op zijn knieën dan,
1975 Hij vreesde de dood, want Hij was ook een man.
Terwijl Hij bad, alwaar Hij lag,
Weende Hij zeer uit alle macht.
Terwijl Hij tegen de aarde lag,
Uitte Hij een jammerlijke klacht.
- 1980 Terwijl Hij lag, beefde de aarde wat
En spleet voor Hem en Hij bad:
“Vader,” zei Hij, “van de troon,
Die Mij zendt zo wonderschoon,
Met de macht van het hemelrijk,
- 1985 Om te verlossen arm en rijk.”
“Vader,” zei Hij, “Gij bent Mijn Heer,
Ik ben bevangen door groot zeer;
Mijn hart splijt, Mijn angst is groot,
Ik ben bevreesd voor de bittere dood.
- 1990 Als het mag zijn, verlos Mij nu
Uit deze nood, dat bid Ik U;
Want er was nooit geen man of wijf,

Die in deze wereld ontving een lijf,
 Die niet bevreesd was voor de dood,
 1995 Angst en kwelling, leed en nood.
 Vader, 't is waar en Ik erken,
 Het is geen wonder, als Ik er bang voor ben,
 Al vrees Ik Mijn lijden dan,
 Ik ben van vlees als iedere man.
 2000 Houdt ver van Mij de bittere dood,
 Verlos Mij toch uit deze nood.
 Zo zeg Ik, indien het is voorzien,
 2005 Is het Uw wil, die dient te geschiên.
 En niemand kan tegen Uw wil ingaan,
 Ieder gebod dient te worden gedaan.
 Nu moet van Mij zijn Uwen wil,
 Het moet zo zijn, Ik zwijg al stil.
 2010 Uwen wil en Uw gebod
 Wil Ik doen, want Gij bent God.”
 Dat bekend wordt aan u allegader:
 Hij is Heer en ons aller Vader;
 Maar daarom vreesde Hij de dood dan,
 2015 Want Hij was vleeselijk als een man.

Toen sprak Onze Heer tot de dood,
 - Al was Hij God, Zijn angst was groot -
 “Ai dood, die nooit iemand spaart,
 Die over bossen en over water gaat,
 2020 Ai kwelling, ai bittere dood,
 Mijn hart weent zich om je bloot.
 Angst en leed, smart, rouw en nood
 Zijn in Mij; Mijn lijden wordt groot.
 Ai dood, gij spaart koning noch graven,
 2025 Al is hij rijk, al heeft hij have,
 Noch jong, noch oud, noch vrouw, noch man,
 Ai bitt're dood, wat zal Ik doen dan?
 Ai dood, waarom heb je Mij bemind?
 Ja, ben Ik niet God, Maria's Kind?
 2030 Ai dood, Ik ben in je macht,
 Wat zal Ik doen, waar is Mijn kracht?
 Ai dood, je hebt al wat je je stelt,
 Je hebt Mij vast in je geweld.
 Vanaf het moment, dat Ik was geboren,
 3035 Dood, heb jij Mij uitverkoren.
 Ai bitt're dood, wat ben je wreed,
 Doe je goed of breng je leed,
 Het moet door je handen gaan,
 Ai bitt're dood, hoe zal het Mij vergaan?”
 2040 Onze Heer der hemel zei niets meer.

Zo lang lag Hij daar en leed Hij zeer,
 Dat de kou Hem overmeesterd heeft,
 Zodat heel Zijn lijf van de kilte beeft.
 Hij ging naar Zijn jongeren meteen,
 2045 Hij vond ze slapend daar bijeen,
 Zonder bed en niet bedekt,
 Ootmoedig heeft Hij hen gewekt.
 “Kinderen,” zei Hij, “staat op allen snel,
 Hier komt Judas en speelt zijn spel.
 2050 Mijn vijanden komen onder zijn hoede,
 - Hoe kwaad is het Mij nu te moede -
 Met toortsen en kandeleren;
 Mij te vinden is wat ze begeren.
 Ze brengen lans en een zwaard,
 2055 Met recht is Mijn hart vervaard.
 De een vuurt de ander aan,
 Judas roept op om Mij te slaan.
 Het is niet wat Ik heb verdiend,
 Maar het is zo uitgekiend,
 2060 Hoe zal Ik rusten, hoe zal Ik slapen,
 Want hier komt menigeen met een wapen
 Om Mij te slaan; Ik ben uw Heer,
 Gij zou Mij bijstaan iedere keer.”
 Terstond nadat Hij dit heeft gezegd,
 2065 Sprong iedereen op, vanwaar hij zich neer heeft gelegd,
 En ze zeiden: “Heer, of Gij het gebiedt,
 Al lagen wij hier, wij sliepen niet,
 Maar we hadden geweend zo zeer
 Om Uw lijden, zoete Heer,
 2070 Dat we allen zo’n slaap hebben gekregen;
 Daarom waren we hier neergelegen.”

Judas' verraad (2)

Judas kwam met de Joden,
 Die niet onderhouden Gods geboden;
 Ze bleven de hele tijd bij elkaar.
 2075 Toen sprak Judas het volgende daar:
 “Heren,” zei hij, “luistert naar mij,
 De tijd van handelen is nabij.
 Blijf bij elkaar, want daar bij die bomen
 Zullen we bij mijn Meester komen,
 2080 Die wij allen willen vangen gaan,
 Zoals we zullen, en ook willen slaan.
 Ik zal Hem kussen, luistert naar mij,
 Degeen, die ik kus, dat is Hij,

Die gij benijdt en die gij haat,
 2085 Die gij vastbindt en die gij slaat,
 Die Zich vertoont met een schoon gelaat,
 Die mag men doen al het kwaad.”

O Judas, kwade man,
 Welke wrede gedachten had je dan,
 2090 Dat je zou verraden gaan
 Je eigen Meester en Hem zo slaan?
 O Judas, met je zondige lijf,
 Zo slecht was nooit man of wijf.
 Wat heeft uw Meester u misdaan,
 2095 Dat je Hem verried, dat men Hem ging slaan?
 O Judas, vermaledijde,
 Hoe kan je ziel weer worden blijde,
 Dat je Maria's Zoon verried,
 Waardoor dit leed nu is geschied?
 2100 Jij was waardelozer dan een hond,
 Toen je je Meester kuste op de mond;
 O Judas, vervloekte ellendeling,
 Je lijf is een onwettig ding,
 Dat je met het kussen van je Heer
 2105 Verraadde en Hem bracht in dit zeer;
 O Judas, van het kwaad ben je de vader,
 Wrede, waardeloze, begerige verrader!
 Hoe durfde je te wezen zo bout,
 Om je Heer te verraden voor goud!
 2110 O Judas, je deed je wil wel,
 Daarom zal je branden in d' onreine hel!
 Daar word je jammerlijk gekastijd,
 Met recht ben je daar tot in eeuwigheid!

De ellendeling aarzelde niet
 2115 En deed alles wat de duivel hem ried.
 Hij kwam eraan en dreef de spot,
 Met een kus hoonde hij zijn God.
 Tot de Joden zei hij dan:
 “Dit is mijn Meester, dit is de man,
 2120 Die wij tot nu hebben gezocht,
 Die ik aan jullie heb verkocht.
 Treuzelt nu niet en opgepast,
 Grijpt Hem met zijn allen vast;
 Weest welgemoed en behoudt uw tucht,
 2125 Blijft allen staan en gaat niet op de vlucht.
 Hij is een zachte man, dat weet ik wel,
 Hij is niet zuur, niet wreed, niet fel;
 Ik ken goed al Zijn zeden,

In Hem zijn alleen ootmoedigheden.
2130 Wat staat ge daar, heren, allen stil?
Gaat naar Hem toe en doet uw wil!
Neemt Hem en bindt Hem, waar Hij staat,
En brengt Hem daar, waar ge Hem doodslaat.
En was het niet beloofd, als ik Hem gaf al,
2135 Dat ik dan mijn geld krijgen zal?
Nu hebt ge Hem, dus verzilvert uw aanbod,
Dit is de man, die zich uitgeeft voor God.”

Onze Heer in de hemel stond daar verveerd,
Tegenover de Joden heeft Hij Zich niet verweerd,
2140 Maar zuchtte en zei: “Judas,
Als dit toch niet gebeurd was,
Dat Ik verraden moest worden door jou,
Waarom heb je Me dan gekust zo gauw?”
Judas antwoordde Hem toen niet,
2145 Maar terwijl hij Hem nijdig beziet,
Dacht hij: “Als ze doden deze man,
Verdien ik dertig penning daar’an.

De Joden waren daar aanbeland
En sloegen gezamenlijk hun hand
2150 Aan Onze Heer van het Paradijs;
Zijn hart werd kouder dan ijs.
Ze sleurden Hem voort jammerlijk
En behandelden Hem schandelijk;
En er was er geen een, die niet uit alle macht
2155 Onze Heer heeft geslagen die nacht.
Ze verachtten allen Onze Heer
En geselden Zijn lichaam zeer,
Zodat Zijn hart spuwde bloed,
Zo’n smart leed Hij, al leek ‘t Hem goed.
2160 Ze spuugden Hem in Zijn mond
En schopten Hem als een hond;
Ze deden Hem pijn en hebben Hem verwond,
Terwijl Hij tussen hen in stond.
Ze voerden Hem weg, als was Hij een boef.
2165 Elkeen sloeg Hem, ja, het was droef;
En hun knechten, die waren daar,
Sloegen hun handen in Zijn haar.
Zijn jongeren deed het wee,
Ze vluchtten weg als op holgeslagen vee,
2170 Zoals God hen had voorspeld;
En ieder werd tot huilens toe gekweld.
Ze waren in angst en in nood,
Iedereen vreesde de bittere dood;

Hij had gezegd, de vrees zou komen.
2175 Ze hebben ook twee zwaarden meegenomen.

Toen sint Peter zag het gevecht,
Dat zijn Heer gedoogde zo onterecht,
Zonder dat Hij het verdiende, zonder recht,
Kreeg hij 't te kwaad, want hij was Zijn knecht.
2180 Toen hij daar aankwam, trok hij zijn zwaard,
En zwaaide luid jammerend onbedaard,
En sloeg daarmee Malcus, een van de knechten,
Het rechteroor af, het was met rechte;
Want zij kwelden zeer
2185 Jammerlijk God Onze Heer.
Peter vond de knecht het niet waard,
Zodat hij met zijn snijdende zwaard
Die knecht sloeg op het hoofd,
En hem zo van zijn oor heeft beroofd.
2190 Onze Heer draaide zich naar Peter om
En zei: "Peter, doe toch niet zo dom;
Steek het zwaard weer in de scheid;
Sloeg je meer, het deed Me leed."
"Al wie," zei Hij, "met het zwaard slaat,
2195 Of ermee speelt of ermee omgaat,
Zal door het zwaard verliezen zijn leven,
Want aldus, Peter, staat het geschreven."
"Peter," zei Hij, "als Ik het wil,
Dan zijn deze Joden onmiddellijk stil;
2200 Zonder wapen, zonder zwaard
Had Ik hen allemaal bedaard.
Peter, Ik had zonder waan
Twaalf scharen engelen staan,
Om die Joden te bevechten
2205 En Me te herstellen in Mijn rechten."
Toen nam Onze Heer het oor van de knecht,
Dat Peter hem afsloeg in het gevecht;
En terwijl die kerel voor Hem stond,
Zette Hij 't aan en hij was weer gezond.
2210 Toen dit wonder was geschied,
Lieten de Joden het hierom niet;
Ze namen met zich God Onze Heer,
Die in angst was zo zeer,
En togen naar't hof van de bisschop terstond,
2215 Waar Hij heel wat harde vijanden vond.
Toen Hij daar aankwam, terstond
Riepen ze allen: "Dit is de hond."

Petrus' verloochening

- Peter sloop hen achterna in de nacht,
Naar waar ze zijn Heer hadden gebracht;
2220 Nochtans trok hij zich dikwijls terug,
Zodat men hem niet zag, want hij was vlug;
Zo wist hij bij het paleis te geraken,
Waar een vrouw de deur stond te bewaken.
Ze keek hem aan, hij werd 't gewaar,
2225 Ze kwam naar hem toe, hij was in gevaar.
"Man," zei ze, "ik weet werkelijk waar,
Dat ik je zag gisteren daar
Met die man, die nu is gevangen;
Als ze je zien, zullen ze je hangen.
2230 Zeg me, man, en belazer nu niet me,
Wat zoek je hier, vanwaar kom je?
Ben je priester of ben je leek dan?
Nee, jij bent een discipel van die man."
Peter zei toen tegen die griet:
2235 "Ik ken deze man helemaal niet;
Met zo een doe ik heus geen zaken,
Ik heb met Hem geen moer te maken.
En was ik deze man Zijn knecht,
Ik zou me niet wagen voor het gerecht."
2240 Als Peter haar dit antwoord geeft,
Is't éénmaal, dat hij geloochend heeft
Zijn Meester, die ook is zijn Heer.
Peter had het koud, want het was koud weer,
De Joden verwarmden zich allemaal.
2245 Peter zag een vuur in't midden van de zaal.
Al was hij bang voor hun gegluur,
Desondanks ging hij naar het vuur.
Toen hij bij het vuurtje zat,
Dacht hij, dat men riep: "Vat!"
2250 Hij kromp ineen, alsof hij beschuldigd was,
Al had hij het koud, hij zweette als een das.
Terstond kwam een oude Jood naar Peter toe,
Waar hij zat, want hij was moe,
En riep: "Man, je lijkt wel dol,
2255 Van dwaasheden ben je overvol.
Je hebt jezelf wel overschat,
Ik zie nog gebeuren, dat men je vat!
Zo zit een man gevangen daar,
Die een bedrieger is en een bedelaar.
2260 Hij beliegt ons allen en drijft de spot,
Hij zegt koning te zijn en ook God.

We zien wel aan jouw gelaat,
 En horen ook aan hoe je praat,
 Dat je een van de maatjes bent
 2265 Van die zich Christus noemende vent.
 Daarom weten wij het wel,
 Dit is waar, het is geen spel,
 Als ze jou zien gaan of staan,
 Zal men je grijpen en ook slaan.”
 2270 Als Peter daar stellig tegenin zweert,
 Dat hij niet wil en ook niet begeert
 Iets te weten van deze man,
 Geloven de Joden hem dan?
 “Heer,” zegt Peter, “ge weet niet wat ge zegt,
 2275 Noch wat voor woord ge hier voor me legt;
 Ik ken deze man niet,
 Noch wat Hem is geschied.”
 Wanneer Peter dit antwoord geeft,
 Is’t tweemaal, dat hij geloochend heeft.

 2280 Slechts weinig minuten waren voorbij gekropen,
 Toen een andere man aan kwam lopen,
 En riep: “Kerel, wat staat ge daar,
 Zoek je soms die bedelaar,
 Die wij met rechte zullen slaan,
 2285 Die onze afgod te niet heeft gedaan;
 Je bent dwaas, je bent je leven zuur,
 Als ze je pakken, gooien ze je in het vuur.”
 Peter weersprak dit al
 En zei: “Ik wil noch zal
 2290 Deze geloven, die Zich maakt tot God,
 Noch in Zijn verhalen of in Zijn gebod.”
 Als Peter hem dit antwoord geeft,
 Is’t driemaal, dat hij geloochend heeft.
 Toen dit geschiedde, duurde ‘t niet lang,
 2295 Of daar klonk het hanengezang.
 Toen die haan gekraaid had dan,
 Was Peter een bedroefde man.
 Hij begint bitter te wenen en te doen
 En overdacht bij zichzelf toen,
 2300 Wat zijn Meester had gezegd,
 Wat voor dingen Hij hem had voorgelegd:
 Nog voor de haan zingt
 En zijn lied weerklinkt,
 Zou hij driemaal, werkelijk waar,
 2305 Hem verloochenen op die plek daar.
 “Helaas,” zei Peter, “wat een bezondiging,
 Dat ik overwonnen ben, o ellendeling.

Ik was de eerste, die zeggen wou,
Dat ik Hem niet verloochenen zou.
2310 Nu ben ik d'eerste, die Hem verloochend heeft.”
Waarop heel zijn lijf van rouw daar beeft.
Hij weende als een droeve man,
Dat hij Hem verloochende dan.

Jezus voor Caiafas

Keren we terug naar Onze Heer,
2315 Die daar leed al zo zeer,
Hoe men Hem schampert en smaadt,
Hoe men Hem met grote rouw slaat.
Men bracht Hem naar't huis van de bisschop,
Daar wachtten vele vijanden Hem op.
2320 De bisschop zei tegen Onze Heer dan:
“Zeg me, waar kom Je vandaan, man?
Ik heb veel over Je horen zeggen,
Ik vraag Je dit mij te overleggen.
Ik bid, dat Gij mij inwijdt,
2325 Vanwaar Gij komt en wie Gij zijt.
Vele wonderen hebt Ge bedreven:
Zeg me, wie Jou dat heeft gegeven?
Door wie krijg Je, dat heel het land
Zich zetten wil naar Jouw hand?
2330 Naar U luisteren bergen en dalen,
Die doen Uw werken en Uw verhalen.
Bij wie is het, dat zij U volgen,
Ik wil het weten, maak mij niet verbolgen.”
Onze Heer antwoordde: “Mijn leer
2335 En Mijn werken weten zij, heer,
Die Mij gezien hebben en gehoord;
Wie dat zijn, laat hen aan het woord.”
Toen dit woord kwam uit Zijn mond,
Gaf een nietswaardige knecht, die bij Hem stond,
2340 Hem in Zijn nek een harde slag,
Zodat Hij niets meer hoorde of zag.
De knecht zei: “Man, Je bent niet wijs,
Dat Je durft op deze wijs,
Antwoord te geven aan onze heer.”
(En hij sloeg Hem nog meer.)
2345 Toen kwamen de Joden, klein en groot,
Jong en oud, echt elke Jood;
Ze togen naar Ons Heer, als was Hij een boef,
Elke Jood sloeg Hem, ja, het was droef.
Ze deden Hem pijn en bezorgden Hem leed,

- 2350 Ze bedekten Zijn ogen met een kleed;
 Hij was mak als een lam in de wei,
 Er was geen wreedheid of arglist bij.
 Toen sloeg een Jood Onze Heer
 In Zijn hals, dat deed erg zeer.
- 2355 Toen hij geslagen had, zei de man:
 “Wie heeft je geslagen, raad het dan!”
 Toen is een andere Jood gekomen
 Tot Ons Heer, die gevangen was genomen,
 En dekte Zijn hoofd af met een doek;
- 2360 Toen hij geslagen had, was zijn verzoek:
 “Raad nu eens, wie dit heeft gedaan,
 Wie Je sloeg, en ik laat Je gaan.”
 Onze Heer was ootmoedig en zoet,
 Hij verdroeg de kwelling der Joden goed
- 2365 En gedoogde vol ootmoed
 Al dat men Hem die week aandoet.
 Hoezeer moet Hij boeten voor onze misdaad,
 Terwijl men Hem aldus zo zeer slaat.
 Dit verdroeg Hij om ons heil wel,
- 2370 Onze Heer, die berooft d'onreine hel.
 Hoe droevig was het Hem te moede,
 Wie zal Hem dan toch behoeden,
 Terwijl elke Jood Hem verkracht;
 Dit gebeurde Goede Vrijdagnacht.

Goede Vrijdag

- 2375 Toen het licht werd op Goede Vrijdag,
 Kwamen Joden van allerlei slag
 En vormden tezamen een raad,
 Die boosaardig was en kwaad.
 Hun beraad was, op welke wijs
- 2380 Ze Onze Heer van het paradijs
 Konden martelen tot de dood,
 Die gebracht was in grote nood.
 Pilatus was toentertijd
 In dat land, breed en wijd.
- 2385 De keizer van Rome was hij van,
 Die hem aangesteld had tot zijn man.
 De Joden gingen naar Pilatus
 Met Onze Heer in gevangen status.
 Ze zeiden: “Heer, zie hier de man,
- 2390 Die God wil zijn, wat Hij niet kan;
 Die in verwarring brengt heel ons land,
 Die de rijken kreeg op Zijn hand,

Die heeft gedaan, al wat Hij wil,
Die onze afgod maakte stil,
2395 Die heeft gebroken onze wet,
Door Hem is verdoemd Maumet;
Hij zei vreemde dingen, Hij zei, Hij's God,
Het's minder dan niets, Hij drijft de spot.
Wij geven Hem u in de hand,
2400 Want bent gij niet de rechter in dit land?
Heer, doe aan Hem dus uw gebod,
Hij verdient het, want hij zei, Hij's God.”

Judas' dood

Judas d'onwettige was besmet,
Hij had Hem verkocht tegen de wet;
2405 Hij werd vaal als een long,
Hij zei: “Hoort allen, oud en jong:
Deze man verkocht ik u,
Die gij gevangen houdt nu;
Waarmee gij allen drijft de spot,
2410 Da's onterecht, want Hij is waarlijk God.
Hij is uw Heer, Hij is uw Vader,
Hem moest ge vereren allegader,
Hij is uw God, Hij is uw Heer,
Hem moest ge geven lof en eer.
2415 Uw aller misdaad is heel groot,
Dat ge Hem foltert tot de dood.
Het was onwettig en onterecht,
Dat ik Hem verkocht, ik was Zijn knecht,
Hij was mijn Meester, Hij was mijn Heer,
2420 Al bracht ik Hem ook in heel groot zeer.
De penningen, die gij mij gaf dan,
Toen ik u verkocht heb deze Man,
Neem ze om niet allemaal terug,
Net zoveel als ge me gaf, vlug.
2425 Nu weet ik wel, wat ik deed, was kwaad,
Dat ik Hem verried, die gij hier slaat,
Die gij hier voor schurk uitscheldt;
Hij is het niet, neemt terug uw geld.
Wilt ge het niet in ontvangst nemen,
2430 Dan werp ik het hier voor uw benen;
De duivel, die goed bedriegen kan,
Jong en oud, vrouw en man,
Hij was degene, die het mij aanried
Omtrent Deze, die al weet wat geschiedt.
2435 Hij is zo wijs, Hij is zo vroed,

Hij weet, wat iedereen denkt en doet,
Hij weet alles, vóór het geschiedt,
Ik bid om genade, maar baten zal het niet.”

De Joden antwoordden Judas vlot:

- 2440 “O Judas, gij lijkt wel een zot.
O Judas, wat is toch met u geschiedt?
Al wat ge zegt, het baat u niet.
Wat klets je toch over die vent,
We menen allen, dat je dronken bent.
- 2445 O Judas, ge komt ons voor in dwaling vervallen,
Gij bent op’t verkeerde pad met hen allen.
Gij zegt van deze Man, dat Hij is God,
Nog menen wij, dat gij drijft de spot.
Dus menen wij, Hij heeft u
- 2450 Betoverd in korte tijd nu.
Judas, gij bent dwaas en ook zot,
Dat ge durft te zeggen, dat Hij is God.
Als het waar is, dat Hij is uw Heer,
Waarom bracht ge Hem in dit groot zeer?
- 2455 Wat ge brouwt, drinkt dat alleen,
Wij hebben nooit meer iets gemeen.
Dat geld, waar gij Hem om verried,
Waarvoor ge Hem aan ons overliet,
Gij wilt ons teruggeven die poen,
- 2460 Wij willen’t niet, noch zal je’t doen.
Judas, als ge kwaad brouwt, dan drinkt,
Want terecht wie kwaad mengt, kwaad drinkt.
Wij bemoeien ons met u niet,
‘t Kan ons niet schelen, wat u is geschied.”
- 2465 Toen Judas d’onwettige dit zo zag,
Wist hij niet, wat hij te doen vermag;
Maar hij neemt het geld ter hand,
Waaraan hij zijn vingers heeft gebrand;
Voor de voeten der Joden wierp hij
- 2470 Al die penningen; hoort, wat hij zei:
“Of ge dat geld wilt hebben of niet,
Het ligt voor uw voeten, zo ge ziet.”
De Joden namen snel dat geld
En kochten ervoor een gemeenteveld,
- 2475 Waar men elke dag de lijken
Begraaft van armen en rijken,
Die pelgrims zijn en aldaar
Het Heilig Graf bezoeken, werkelijk waar.
D’onwettige Judas, die misdadige man,
- 2480 Die vermaledijde ging weg van hen dan;

En nam een touw in zijn hand
En maakte zich daarmee van kant.
Hij verdiende heus dit loon,
Want hij gaf de Joden Gods Zoon.
2485 Hij die kwaad brouwt, hij alleen drinkt,
Zo beloont de duivel, die het kwaad mengt.
Zo beloont de duivel menigeen dan,
Is hij arm of rijk, vrouw of man,
Die hangen aan zijn onzalige raad;
2490 Zijn loon is immers altijd kwaad.

Jezus voor Pilatus

Nadat dit alles was geschied,
Lieten de Joden het hierbij niet.
Ze martelden God Onze Heer,
Ze wierpen Hem voor Pilatus neer.
2495 Daar waren Joden, groot en klein,
Ze leidden Hem voor Pilatus met pijn:
“Heer Pilatus, gij bent in dit land
Landvoogd en rechter, het is in uw hand.
Het is hier gewoonte en het recht,
2500 Waar men vindt man of knecht,
Die misdaad bedrijft of onwet najaagt,
Dat men hem voor u aanklaagt,
Zodat gij de waarheid beproeven vermoogt
En hem veroordeelt, zijnde landvoogd.
2505 Dat zeggen wij over deze pantenier³,
Die wij gevangen houden hier.
Hij zei, Hij is ons aller God,
Met ons allen drijft Hij de spot.
Al vertelt Hij ons nog zo’n mooi verhaal,
2510 Wij achten Hem minder dan een garnaal.
Met Zijn preken en Zijn mooi verhaal,
Met Zijn werken en Zijn klare taal,
Heeft Hij de allerbesten in dit land
Bekeerd en gebracht op Zijn hand.
2515 Hij wil ons allen ook verbieden,
Aan de rijke en de arme lieden,
Dat wij de keizer accijns betalen;
Wie zou dat kunnen bepalen?
Ziet, Heer Pilatus, dit is onze bede;
2520 Onderzoekt deze man naar Zijn zeden;
Vraag vanwaar Hij komt en wat Hij wil,

---

³ Een *pantenier* (= *pautenier*) is een zwerveling; landloper, vagebond. (Verdam, *Middelned. Hwb.* 461).

Waarom legde Hij onze wet stil?"
 Pilatus was de voogd van het land
 En vraagt Onze Heer zeer galant:
 2525 "Zeg mij, man, wat onderneemt Gij?
 Ben je Gods Zoon? Zeg het mij.
 Zij hier verzoeken mij te vragen fijn,
 Wie Gij bent en wie Uw verwanten zijn.
 Bent Gij de koning, bent Gij de God
 2530 Van de Joden, die met U drijven de spot?
 En met welk een smart dit U geschiedt,
 Gij zwijgt stil, Gij verweert U niet;
 En welke kwelling men U ook doet,
 Gij komt mij ootmoedig voor en vroed.
 2535 Gij bent geduldig, Gij bent een zachte,
 Vanwaar komt Gij op deze gedachte:
 Dat wanneer men Mijn lijden versterken wil,
 Het beter is om te zwijgen stil?"
 Dit zei Pilatus en God Onze Heer
 2540 Zweeg zo stil en zuchtte zeer.
 Pilatus keerde zich naar de Joden toe
 En zei: "Wat ik denk van dit gedoe
 Is, dat gij allen zot bent inderdaad;
 Ik vind in Hem totaal geen kwaad,
 2545 Wat eist ge van Hem? Wat is uw wil?
 Hij is reeds dood, want Hij zwijgt al stil.
 Ik meen, gij allen hoorde, wat ik heb gewaagd,
 Wat ge me vroeg, dat heb ik Hem gevraagd.
 Zijn antwoord had niets, wat ik verkeerd vind,
 2550 Hij lijkt me simpel als een kind.
 Op grond wat ik geloven kan,
 Is niet te vinden in deze man
 Zonde, schande of laagheden,
 Maar zachtheid en ootmoedigheden.
 2555 Vond ik immers in Hem misdaad,
 Dat Hij bedreef boosheid en kwaad,
 Zo vast heb ik Hem in mijn hand,
 Ik liet Hem meteen maken van kant."
 Toen zei Pilatus niets meer
 2560 En de Joden ontstelden zeer
 En riepen: "Heeft Hij niet veel misdreven,
 Toen Hij onze wet heeft opgeheven?
 Wat vindt gij, raadslieden, is hij niet zot,
 Die zichzelf uitgeeft voor God?
 2565 Doe ons recht, dat is ons lief,
 En kruisig Hem terstond, als een dief.
 Hij is een leugenaar en een pantenier,
 Reeds heeft Hij u begoocheld hier.

Ja, bent gij de rechter in dit land,
 2570 Kruisig Hem, maak Hem van kant!"
 Terwijl dit gebeurde, kwam Pilatus' vrouw,
 Die meedogend was en trouw,
 Zij bad hem Hem te laten gaan,
 Deze man, die toch niets had misdaan.
 2575 "Pilatus," zei ze, "ik ben jouw wijf,
 Ik en gij, wij zijn samen één lijf;
 De een is de ander schuldig trouw,
 Verlos deze man uit Zijn rouw.
 Zojuist omtrent middernacht,
 2580 Toen men Hem kwelde bepaald niet zacht,
 Hoorde en zag ik zulke zaak,
 Dat ik mij er ongerust over maak.
 Vanwege deze zaak, die ik zag,
 Laat deze man gaan, als het zijn mag.
 2585 Want ik weet bij dit teken wel,
 Dat Hij niet zuur is en ook niet fel.
 Begeadig Hem, Pilatus, mijn man."
 Het was rond het eerste uur dan.

Jezus of Barnabas

Op Pasen zo was de wet,
 2590 Die de Joden hadden gezet,
 Wanneer er twee misdadigers waren,
 Dat men er eentje van liet varen.
 Ook gevangen zat Barnabas,
 2595 Omdat hij zeer misdadig was.
 Pilatus kwam bij de Joden aan
 En zei: "Zie die twee gevangenen staan:
 Barnabas, dat is een zot,
 2600 En deze man zegt, Hij is God.
 Welke wilt ge laten gaan
 Van die twee, die hier nu staan,
 Barnabas of deze man?"
 De Joden riepen allen dan:
 2605 "Heer, laat Barnabas maar gaan
 En laat ons deze man verslaan.
 Al heeft Barnabas ook veel misdaan,
 Hij heeft berouw en wil 't afstaan.
 Hij is voornaam en welgeboren,
 2610 't Was onterecht, ging hij verloren.
 Maar deze man, Hij dunkt ons zot,
 Omdat Hij zegt, dat Hij is God.
 Deze man heeft onze wet te niet gedaan,

Terecht zullen wij aan het kruis Hem slaan.
 2615 Terecht wordt hij aan't kruis geslagen,
 Die zich op deze wijze heeft misdragen.
 Sta het toe, heer, doe ons gerief,
 Dat wij Hem afvoeren als een dief.
 Heer Pilatus, rechter van dit land,
 2620 Kruisig Hem, maak Hem van kant.”
 Toen ze dit woord hadden geuit,
 Riepen groot en klein luid:
 “Heer, laat Barnabas vrij gaan,
 En laat ons deze tovenaer verslaan.”
 2625 Terstond heeft Pilatus ten antwoord gegeven,
 Zoals in het boek staat geschreven:
 “Heren, weet ge wat ge najaagt?
 Weet ge, waarom gij uzelf beklaagt?
 Volgens mij is deze man van God,
 2630 Dat ge Hem zo belaagt, dat lijkt me zot.
 Ge weet helemaal niet wat ge doet,
 Dat ge Hem zo kwelt, is niet goed.”
 Na het aanhoren van Pilatus' verhaal,
 Zei er een: “Wat zegt ge toch allemaal?
 2635 Pilatus, als ik goed heb begrepen,
 Heeft de man, die wij hebben gegrepen,
 Tegen u zo gedaan,
 Dat ge Hem vrij wilt laten gaan.
 Hier is er geen een, jong of oud,
 2640 Die niet denkt, dat het komt door goud,
 Dat ge Hem zo genadig zijt,
 Dat ge zo Zijn wil belijdt.
 Maar zo makkelijk komt Hij niet weg,
 Je moeite is voor niets, Pilatus, zeg,
 2645 Is het u leed of is het u lief,
 Wij zullen Hem afvoeren als een dief.”
 Toen kwam een andere Jood, reeds oud,
 En zei: “Makkers, waar ik niet van houd,
 Is te spreken tot onze heer overmoedig;
 2650 Laat mij dus spreken ootmoedig.
 Heer Pilatus, gij bent onze heer,
 Dikwijls hebt ge ons gedaan grote eer,
 Nooit was ge tegen ons fel,
 Maar altijd deed gij ons wel.
 2655 Eer ons verzoek, wij zijn in nood,
 Laat ons deze man brengen ter dood.
 Dit meen ik: wordt Hij niet terechtgesteld,
 Dan zijn gij en wij geheel uitgeteld.
 Al bidt uw vrouw, dat gij Hem laat gaan,
 2660 Als ge dat doet, dan hebt ge erg misdaan,

Want als ge luistert naar wijvenpraat,
 Krijgt uw voogdijschap het straks te kwaad.”
 Pilatus antwoordde wel snel nu:
 “Laat me met rust en neem Hem mee met u;
 2665 Ik bemoei me met deze man niet,
 Dus wat vandaag of morgen geschiedt,
 Dat het u allen bekend zij,
 Dat er onschuld is in mij,
 Aan wat Hem wordt aangedaan;
 2670 Was het aan mij, ik liet Hem gaan.”
 Toen hij dit sprak, riepen ze overal,
 Met stemmen bitter als gal:
 “Heer Pilatus, gij zegt wat moet,
 Uw verhaal klinkt ons allen goed.
 2675 Hier is niemand, man noch vrouw,
 Die wou, dat gij schuld hebben zou.
 Ga opzij en zwijg stil,
 Laat ons doen onze wil.
 Wij durven wel te zijn zo bout,
 2680 Evenals onze kind’ren, jong en oud,
 Dat wij schuld hebben, dat Hij wordt geveld,
 Want gaven we daarom niet reeds ons geld?
 Nu bidden wij u, lieve heer,
 Bewijs ons allen de grote eer,
 2685 Laat Barnabas zijn vrijheid geven
 En beneem deze man van het leven.”
 Toen Pilatus dit hoorde en inziet,
 Dat verhelpen hij het kan niet,
 Dat Jezus moest worden te niet gedaan,
 2690 Haalde hij Hem bij de menigte vandaan.
 Hij zei: “Man, zo is het gevaren,
 Ik kan Je niet helpen noch bewaren.
 Men zal Je aan het kruis gaan slaan,
 Deze dag nog, zonder waan.
 2695 Waarom laat Gij het? Wat deert het Je,
 Of Gij de waarheid zegt tegen me?
 Bij mij hun Je heus wel zijn koen,
 Ge hebt met niemand iets van doen.
 Is het leugen of waarheid, die Ge najaagt,
 2700 Is het de waarheid, die Ge behaagt?
 Gij bent God, zegt Gij als de waarheid,
 Dat hebt Gij onder al de Joden verbreid.
 Is dit de waarheid, dan is ‘t met U gedaan,
 Liegt Ge daarin, zult Ge vrijuit gaan.”
 2705 Terstond sprak Onze Heer tegen Pilatus daar:
 “Ik ben God,” zei Hij, “werkelijk waar.
 Ik ben Koning, Ik ben God

Van de Joden, die ermee drijven de spot.
 Ik ben niet zo bang en ook niet gek,
 2710 Da'k wa'k gezegd heb, weer terugtrek.
 Ik durf te zeggen, dat is zonneklaar,
 Dat Ik God ben, want het is waar.”
 Toen zei Pilatus, een beetje aangebrand:
 “Ge weet toch wel, dat in mijn hand
 2715 Uwen dood is en Uw leven;
 Het is aan mij om die U te geven.
 Wil ik, ik kan Je laten gaan,
 Wil ik, ik kan Je dood laten slaan;
 Je leven en dood zijn in mijn hand,
 2720 Want ik ben landvoogd van dit land.”
 Onze Heer heeft een zoet antwoord gegeven,
 Terwijl Hij van vrees daar staat te beven:
 “Pilatus,” zei Hij, “al uw kracht,
 Uw zeggenschap en uw macht,
 2725 Die gij hebt, die komt van Mij;
 Bij Mij is alles, dat zeg Ik je vrij.”
 Terstond keert Pilatus naar de Joden terug
 Met Jezus met de handen op de rug.
 “Heren,” zei hij, “gij streeft naar kwaad,
 2730 Doet goed en zoekt een andere raad.
 Ik durf te zeggen in het openbaar,
 Wat deze man zei, dat is waar:
 Hij is uw Koning en ook uw God
 Waarom drijft gij met Hem de spot?
 2735 Hij is onwettig, hij is zot,
 Wie Hem niet houdt voor zijn God.
 Tegen u heeft Hij niets misdaan;
 Waarom wilt ge Hem aan 't kruis slaan?
 Bekeert u en gaat ten andere rade
 2740 En schenkt aan deze man genade.”
 De Joden, valselijk allemaal,
 Maakten nu een hoop kabaal.
 Daarna riep iedere Jood,
 Jong en oud, klein en groot:
 2745 “Wij willen tot koning geen een,
 Dan Cesar, onze keizer, alleen.
 Is het op pleinen of in huiselijke kring,
 Wij willen nergens een andere koning,
 Dan deze keizer, onze heer,
 2750 Hem willen wij brengen lof en eer.”
 Toen zei een Jood: “Jongelui, zwijgt stil,
 Ik zal jullie zeggen, wat ik wil:
 Heer Pilatus, denk eraan,
 Wat Deze hier heeft gedaan.

- 2755 Gij wilt Hem vrij laten gaan,
 Wist de keizer het, dan ging je eraan;
 Want dit zijn toch wonderlijke zaken,
 Dat gij om Hem tot koning te maken
 Boven onze heer, moeite doet;
- 2760 Weet wel, dat ge daarvoor zwaar wordt beboet.”
 Toen Pilatus dit woord vernam,
 Was't iets, dat hem niet best bekwam.
 Hij was van schrik bevroren,
 Want kwam het zijn meester ter ore,
- 2765 Die hem had aangesteld over dit land,
 Hij zou het nemen uit zijn hand.
 Als Pilatus dit inziet,
 Ook omdat de duivel het hem ried,
 Kwam hij af op Onze Here
- 2770 En rukte Hem aan Zijn kleren.
 Die scheurden terstond en eraan gehangen
 Sleurde hij Hem, waar Hij stond gevangen;
 Hij greep Hem beet, aldus 't verhaal,
 En bond Hem stevig vast aan een paal.
- 2775 Terwijl ze Hem aan de paal vastbonden,
 Werd menig gewillig hand gevonden.
 Toen lieten ze Barnabas gaan
 En Onze Heer bleef gevangen staan,
 Als een onschuldig man vol treurigheden;
- 2780 Het zweet stroomde Hem uit al Zijn leden.
 Zweet en bloed stortte Hij daar
 Om onzentwille, voorwaar;
 Toen riep daar menigeen kwaad:
 “Ik weet niet of Hij goed vaststaat;
- 2785 Deze man heeft zoveel gedaan,
 Ik vrees, dat Hij ons nog zal ontgaan.”

Jezus' geseling

- Nog geen half uur was voorbijgegaan,
 Of twee Joden kwamen bij de paal staan.
 Elk had een gesel in zijn hand
- 2790 En geselde Onze Heer aan elke kant.
 Ze verslaptten niet en heel gemeen
 Geselden zij Hem tot op het been.
 Zijn bloed stroomde op Zijn voet,
 Zo'n leed had Hij, al leek het Hem zoet.
- 2795 Toen deze Joden moe ervan waren,
 Kwamen twee anderen terstond gevaren,
 En geselden God Onze Heer,

Zo mateloos en o zo zeer,
Dat Zijn tranen vielen op de grond,
2800 Waar Hij wou, dat Hij Zich in bevond.
Toen dreef menig Jood de spot
En riepen ze allen: “Man, ben Jij God?
Ben Jij de Koning en onze Heer?
Waarom laat Je toe dan al dit zeer?”
2805 Bij al wat ze tegen Hem riepen dan,
Stond Hij daar als een treurig man.
Al wat ze sloegen, Hij zweeg stil,
Dit verdroeg Hij om onzentwil;
Dat Hij daar stond vastgebonden,
2810 Dat was geheel om onze zonden;
Al wat men Hem geselt en Hem slaat,
Dat was geheel om onze misdaad.
Ten eigen verdienste was het niet,
Dat Jezus zich daar folteren liet.
2815 Maar had Hij niet verdragen deze nood
En daarna de bittere dood,
Al het volk, dat ooit was geboren,
Dat zou geheel in de hel zijn verloren.
Zo heeft de Heer van de hemelrijken
2820 Het lijden gedragen voor armen en rijken.
Wij moesten bedenken, dag en nacht,
Hoe Hem te dienen uit alle macht,
Dikwijls bidden en erop waken,
Hoe wij toch daar kunnen geraken,
2825 Dat wij komen in Zijn rijken,
Hoe we dat toch kunnen bereiken.

Keren we terug naar Onze Heer
Nog steeds vastgebonden, het doet zo'n zeer,
Die men geselt en bespot,
2830 Omdat Hij durfde te zeggen, dat Hij was God.
Als Pilatus Hem uitgeleverd heeft,
Hij vervolgens toestemming geeft
Al wie daar is en het vermag,
Om Jezus te geven een stoot of slag.
2835 “Jongelui,” zei hij, “gaat naar Hem heen,
Wie niet slaat, die werpe een steen.
Weest niet bang, maar maakt u bout,
Ik geef verlof aan jong en oud,
Wie ook de man zal slaan,
2840 Hem zal door mij niets worden gedaan.”
Daar was niemand, die het naliet,
Nu Pilatus het aldus gebiedt.
Iedereen sloeg toen naar Onze Heer

- Of wierp een steen op Hem neer.
 2845 Onze Heer gaf menig zucht dan,
 Waarna Hem bewierp menig man.
 Wat zuchtte Jezus, de Zoon Gods,
 Toen menig slag van een knots
 Op Hem houwde en sloeg;
 2850 Niemand dacht, nu is't genoeg.
 De een riep de anderen: "Grijp; sla!"
 Jezus antwoordde: "Helaas, o ja!"
 Toen riepen de anderen: "Stoot hard, Hij's God,
 Het hindert Hem niet, Hij drijft ermee de spot."
 2855 Hoe zwaar was het Zijn hart te moede,
 Toen zo menig scherpe roede
 Prikte in Zijn zoete huid;
 En het bloed sijpelde langzaam eruit.
 Wanneer een Jood Hem slaat of stoot
 2860 En Jezus zucht, dan lacht de Jood.

De spotkroning

- Toen kwam een oude Jood naar Hem toe,
 - Die was van het geselen moe -
 En bracht een mantel als kleding,
 Die hij over Jezus' schouders hing.
 2865 Toen kwam een andere Jood eraan
 Naar Onze Heer, die maar stond te staan,
 En bracht Hem een grote staf,
 Die hij Jezus in Zijn handen gaf.
 Toen riepen ze: "Had Hij een kroon,
 2870 Scherp van doornen, dan was Hij schoon.
 Dan was Hij koning met recht!"
 Toen kwam een zeer onwaardige knecht
 En bracht doornen precies naar wens,
 Scherpe en ruwe, en een Joods mens
 2875 Maakte ervan een scherpe kroon
 Voor Onze Heer van de hemeltroon
 En zette die op Zijn hoofd terstond
 En de gevangen Jezus boog naar de grond.
 Dan komt een Jood, die de kroon zo stevig perst
 2880 Op het hoofd van Hem, die is de Kerst,
 Dat het bloed eruit spoot;
 De pijn, die Jezus leed was groot.
 Jezus kreeg zo heel veel wonden,
 Die doornen kwelden, wat ze konden.
 2885 Nu begonnen ze tegen Hem te tieren
 En te schelden als wilde dieren.

Ze knielden en dreven er de spot
En riepen: “Heer koning, Heer God!
Gij bent onze koning en Onze Heer,
2890 Met recht doen wij U deze eer.”
Elke Jood stond te razen als een hond
Met schuimende tanden in zijn mond.
Ze waren razend, ze waren dol,
Ze waren allen van venijn vol.

Jezus' kruisgang

2895 De Joden ontbonden Onze Heer,
Nadat Hij gezeseld was zo zeer,
En deden Hem Zijn kleren ‘an.
Een Jood riep heel luid dan:
2900 “Heer Koning, nu zwijgt Ge stil,
Nu doen wij met U onze wil.
Neemt dit kruis op Uw nek aan,
Kom met ons mee, waarheen wij gaan,
En draag dit kruis met ere,
Wij zullen U onze wet leren.”
2905 Toen riep een oude Jood voldaan:
“Al zult Gij eraan vergaan,
Ge moet het zelf dragen gaan;
De dood zult Ge ontvangen eraan.
Talmen om niet is Uw begeren,
2910 Het zelf dragen zult Ge leren.
Til het op, want we gaan;
Wat niet? Ik zal U slaan!
Wat twijfelt Ge, wat staat Ge stil?
Ik gebied het U, doe mijn wil!”
2915 Jezus, Onze Lieve Heer,
Begon toen te wenen zeer
En sloeg Zijn heilige hand terstond
Aan het kruis, dat zich daar bevond.
Het kruis was zwaar, een lange plank,
2920 Hij kon het niet tillen, Hij was zo krank,
En geen wonder, dat Hij zo krank bleek,
Want Hij was moe gemaakt en heel week.
De Joden dreven met Hem de spot
En tilden het kruis op voor Onze God.
2925 Hij droeg het naar Calvarie dan,
Hij werd gevolgd door menig man.
Te Calvarie was het toen de zede,
Waar ze hun terechtstelling deden,
Dat daarheen Ons Heer het kruis droeg.

2930 Menig Jood daar lachte te vroeg,
Omdat Hij het droeg zo krakkemikkig,
Nochtans droeg Hij het ootmoedig.

Een man kwam hen tegemoet gegaan,
Die Simon heette, ze riepen hem aan.
2935 De Joden geboden Simon dan,
Dat hij helpt dragen deze man.
Simon dorst het te laten niet,
Hij nam het kruis, zo men hem gebiedt,
En hielp dragen Onze Heer,
2940 Die doorliep al bevend zeer.

Toen ze te Calvarie kwamen
En Jezus Zijn boeien afnamen,
Hadden die riemen en stevige banden
Afgekneld Zijn heilige handen.
2945 Waar de Joden dat kruis hebben opgericht,
Was voor handen menig wicht,
Om dat kruis vast te zetten in d' eerde;
2950 Daar was menig Jood, die begeerde
Het lijden te zien en Zijn nood
En Ons Heer Zijn bittere dood.
Dit had Ons Heer Zelf uitverkoren
Om Zijn volk, dat was verloren.
2955 Priesters, leken, vrouw en man,
Nemen hier een voorbeeld 'an.
Wij zouden niet trots moeten zijn of fier,
Om wat we mogen bemerken hier.
We horen hier van ootmoedigheden,
2960 Die Onze Heer Zelve dede.
We moeten matig zijn en niet fier,
Wat we kunnen zien aan Jezus hier.
Hij was ootmoedig en met mate,
In Hem was zo'n grote charitate,
Dat Hij om ons Zich Zelve gaf
2970 En gelegd werd in een graf.
Dit verdroeg Hij voor ons allegader,
Die was en is onze eeuwige Vader.
De Joden liepen allemaal om Hem heen
En bereidden de kwelling voor zo meteen,
2975 Hoe het kruis aldaar zou staan,
Waar Jezus aan te niet zou worden gedaan.
In de tijd, dat ze daarmee bezig waren,
Is Onze Heer in een kniegebed gevaren.
En terwijl Hij tegen de aarde lag,
2980 Zuchtte Hij dikwijls, zo hard Hij vermag.

Hij begroette het kruis in een schone opwelling;
Dit was tegen het kruis Zijn vertelling:

Kruislied

- “Kruis, jou heb Ik begeerd,
Kruis, jij wordt erdoor geëerd,
2985 Kruis, je komt te goeder tijd,
Kruis, je bent gebenedijd.
Ik ben God, Maria’s Zone,
Ik zal aan jou vóór heden none
Sterven en laten Mijn leven
2990 Voor Mijn volk, zoals staat geschreven.
- Kruis, jij was tot nu toe gehaat,
Men hield je overal voor kwaad;
Voortaan zal jij worden bemind,
Overal waar Ik Me bevind.
2995 Ai kruis, al ben je Me zoveel waard,
Hoe zeer toch is Mijn hart bezwaard,
Omdat het aan jou, werkelijk waar,
Zal scheuren en splijten, zo dadelijk daar.
- Ai kruis, Ik heb aan jou verkoren
3000 Te sterven om hen, die zijn verloren.
Omdat Ik aan jou sterven zal in pijn,
Kruis, daarom zal je zo heerlijk zijn,
Dat de hele wereld overal
Jou vereren en aanbidden zal.
- 3005 Kruis, jij zal het schild zijn
Tegen elke duivels venijn.
Kruis, aan jou zal menig man
Van Mij nemen een voorbeeld daar ’an.
Kruis, je zal worden vereerd,
3010 Je zaligheden zullen worden begeerd.
Aan jou zal Ik storten Mijn bloed;
Wie jou eert en hoogacht, is vroed.
- Kruis, Ik geef voortaan de macht aan jou,
Dat er geen man is noch vrouw,
3015 Die, als ze Mij van harte smeken om genade,
- Of het nu nacht is of dag, vroeg of laat -
Opdat hen de duivel niet schade,
- Als hij in nood is of ten einde raad -
Hier veilig zal zijn en vrij nu

3020 Van de duivel, dat verzeker Ik u.

Kruis, als Ik je niet had verkoren,
Bleef de hele wereld verloren.
Ik vergeef hem zijn misdaad,
Al wie Mij kwelt of slaat.

3025 Ai kruis, heilig en goed,
Waaraan Ik sterven moet.”

Jezus' Kruisiging

Het was middag; de Joden kwamen
Die Onze Heer meenamen
Met een groot gezelschap
3030 En ook met grote blijdschap.
Aan het kruis hieven zij op hun God
En dreven allen met Hem de spot.
Toen ze daarop ijzeren nagels namen
En naar Onze Heer toe kwamen,
3035 Nagelden ze vast Zijn voeten
Met grote nagels, zeer onzoete.
Ook sloegen ze nagels door Zijn handen,
Die afgekneld waren door de banden.
Het bloed liep langs het kruis omlaag;
3040 Dat zagen de Joden maar al te graag.
Toen dat bloed naar buiten spoot,
Lachte daar wel menig Jood.
Nochtans was er daar geen een,
Die niet terstond zag splijten de steen,
3045 Waarop Zijn bloed toen kwam;
Maar niemand, die Hem in erbarmen nam.
In dit leed en in dit zeer
Kwam naar eigen wil Onze Heer.
De Joden lieten het hierom niet,
3050 Zoals het hen de duivel ried.
Ze spotten en schertsten met Onze Heer
En gingen tegen Hem lelijk te keer.
Nu waren ze koen, nu waren ze bout,
Nu waren ze allen bovenmatig stout.
3055 Al hadden ze dan nu hun wil,
Daarom waren ze nog niet stil.
Onze Heer was mak als een lam in de wei.
In Hem was felheid noch bedriegerij.
Maar Hij verdroeg ootmoedig,
3060 Dat men Hem behandelde onwaardig.
Dit verdroeg Hij om ons allegader,

Ons aller eeuwige Vader.

- Twee dieven hield men daar gevangen,
Die met Jezus aan't kruis werden gehangen;
- 3065 Een dief aan Zijn rechterhand,
De ander aan Zijn linkerkant.
Toen kwam naar Hem heer Pilatus
En schreef boven Hem aldus,
Waarom Jezus was gevangen
- 3070 En ook aan het kruis gehangen.
Dit was de tekst: "Dit was Jezus,
Van de Joden koning Nazareneus."
Toen riepen die Joden, die om hem staan:
"Pilatus, wat hebt gij gedaan?"
- 3075 Schrijf niet, dat Hij in dit land koning is,
Maar het Zich aanmatigde, gewis."
Pilatus antwoordde daar tegenaan:
"Wat ik schreef, dat blijft staan!"
Toen kwamen ze allen en wierpen het lot
- 3080 Om Jezus' kleren, al was Hij God,
En met Hem dreven zij de spot;
Ze waren onwaardig en zot.
Toen riep elke Jood uit alle macht:
"Man, verlos Jezelf, indien Je hebt de kracht;
- 3085 Als Je God bent, - Je angst is groot -
Verlos Jezelf van deze nood.
Jij hebt zoveel wond'ren gedaan, man,
Verlos Je nu van het kruis dan;
En doet Ge niet, wat Ge hier hoort,
- 3090 Man, wij zeggen Je nogmaals dit woord:
Dan weten we niet, man, of Jij God bent,
Of Gods Zoon of de heilige Kerst."
Op velerlei manieren, op allerlei wijs
Hoonden ze Onze Heer van 't paradijs.
- 3095 Maar Hij antwoordde hen niemendal,
Hij was ootmoedig als een kind geheel en al.

Hoon van de linker dief

- De dief, die hing aan de linkerkant,
Hoonde Jezus al even bij de hand;
Op deze manier, op deze wijs
- 3100 Hoonde hij Jezus van het paradijs:
"Man, Gij zei toch, dat Gij God bent;
Hoe komt Gij hier dan zo aan Uw end?
Is het Je wil, heb Je't aan Jezelf te danken,

- Dat Je hier met ons hangt te kranken?
- 3105 Gij was gewoon te doen genade,
 Al wie bij U kwam te rade.
 Help Jezelf, laat de anderen staan,
 En laat ons met Je mee vrij gaan.
 Jij, die eens mirakelen hebt gedaan,
- 3110 Nu is het tijd om Uzelf bij te staan.
 Nu moet Ge weten, bent Ge God,
 Verlos Uzelf dan zonder spot.
 Nu hebt Ge nood, verlos Uzelf hier vandaan,
 Anders zullen we tezamen ten onder gaan.
- 3115 Ik verbaas me, waarom Gij het laat,
 Dat Gij aldus U Zelve haat,
 Dat Gij Uzelf niet verlost van deze nood,
 Gij en ons, want onze pijn is groot.
 Waarom hangt Ge hier zo naakt?
- 3120 Man, waarom bent Ge zo geradbraakt?
 Wat ik ook zeg, Je zwijgt stil;
 Je verdraagt alles of het is Je wil.
 Was Je God en de heilige Kerst,
 Die grote kwelling, die Je perst,
- 3125 Die zou snel te niet worden gedaan;
 Als het waar is, liet Ge ons vrij gaan.
 Men kan hier een groot wonder zien,
 Gij zei, dat Ge wist, wat zou geschiên.
 Waarom verdraagt Ge dan dit zeer?
- 3130 Aan U geloof ik nimmer meer.”

Rede van de rechterdief

- Dit hoorde de dief aan de rechterhand
 En antwoordde zijn maat aan de andere kant:
 “Makker,” zei hij, “jij bent zot,
 Dat je zo spreekt tot je God.
- 3135 Ik ben bevreesd, dat je wel zeer
 Hiervoor wordt gestraft door Onze Heer.
 Je kan wel zien aan Zijn gelaat,
 Dat het niet is om Zijn misdaad.
 Het is zoet, dat Hij zwijgt stil,
- 3140 Waardoor ik weet, dat het is Zijn wil.
 Dat Hij met ons aan het kruis is gegaan,
 Dat alles heeft Hij daarom gedaan,
 Dat Hij met Zijn wil wel
 Zal breken en beroven d'onreine hel.
- 3145 Maatje, ik zeg je in't openbaar,
 Ik zou ook willen weten, voorwaar,

Of Hij deze pijn heeft verkoren
 Om Zijn volk, dat is verloren.
 Jij en ik, wij hebben misdaan,
 3150 Wij hebben de onwet begaan;
 Zeer terecht zijn wij gevangen,
 En 't is de wet, dat wij hier zijn gehangen.
 Wij beminden alle ledigheid,
 In ons was alles onzuiverheid;
 3155 Waar we ook konden, deden we kwaad,
 In ons beiden heerste overdaad.
 Omdat men ons aldus bevindt,
 Is het terecht, dat men ons hier bindt,
 Is het terecht, dat we te niet worden gedaan;
 3160 Het was niet juist, als men ons liet gaan.
 Maar ik heb medelijden met deze man,
 In wie niemand toch vinden kan
 Zonden, schande of laagheden,
 Onmatigheid noch behaaglijkheden,
 3165 Hovaardij, wreedheid noch bedriegerij,
 Maar alles net als een lam in de wei.
 Ik heb meer erbarmen met Zijn pijnen,
 Dan met de jouwe of de mijne,
 Die Hij verdraagt hier schuldeloos,
 3170 Onverdiend en rechteloos.
 Maar dit heeft mij zeer getroost,
 Dat daardoor zal worden verlost
 Menig ziel, die is in de hel
 En zich daar voelt zeer onwel.
 3175 Makker, wij waren trots allebei,
 In ons was roemzucht en hovaardij;
 Dat zal ons berouwen erg zeer,
 Dat weet allemaal Onze Heer.
 Makker, gij weet toch zelf, man,
 3180 Dat we niets anders begeerden dan
 Te stelen en altijd te liegen,
 Vrouw en ook man te bedriegen.
 Wie dit najaagt, is't man of is't knecht,
 Dat ze worden gevonnist en berecht,
 3185 Dat men hen opjaagt en vangt,
 Dat men hen aan het kruis ophangt.
 Deze zonden berouwen me
 Heel erg, dat zeg ik je.
 Dat het me berouwt, dat dunkt me goed,
 3190 Ik weet niet, maatje, of het ook jou doet.
 Nu zal ik bidden tot deze man
 Met heel mijn hart, zo luid ik kan,
 Opdat Hij hoort, wat ik vertel,

- Want Hij is God, dat weet ik wel.”
- 3195 “Ai God,” zei hij, “machtige Heer,
Mijn zonden berouwen me zo zeer.
Al hangt Ge nu met dieven hier,
Gij was geen dief, geen pantenier.
Machtige God, dat Gij hier hangt te kranken,
- 3200 Dat is Je wil, da’s aan Jezelf te danken.
Jouw ootmoedigheid is zo groot,
Dat Ge gedooft deze bittere dood
Aan het kruis om onzentwil wel
En om diegenen, die zijn in de hel.
- 3205 Ai God, geweldige Here mijn,
Als ik zo koen durf te zijn,
Dat ik Je bid om genade,
Hoe graag kwam ik bij Je te rade.
Als ik mijn handen los kon maken,
- 3210 Wat zou ik mijn best doen snel te geraken
Aan Jouw voeten, Heer,
Want mijn zonden berouwen me zeer.
Gij bent genadig en zo zoet,
Zodat, wat iemand ook misdoet,
- 3215 Berouwt het hem en wil hij ophouden ermee,
Heer, Gij het hem terstond vergeeft gedwee.
Heer, mijn zonden berouwen me,
Ik wil ermee ophouden, dat zeg ik Je.
Als Ge ooit wonderen deed,
- 3220 Help mij nu dan in mijn leed.
Ik zie reeds mijn levensend,
Zo ongaarne ben ik in dit torment.
Ootmoedige God van de hemelrijken,
Je pijn verdroeg Je om armen en rijken,
- 3225 Aanhoor mij in deze nood,
Mijn hart splijt, ik ben dood,
Heer, aanhoor dit gebed van me,
Uit ootmoed bid ik Je,
Wie met zonden is begaan,
- 3230 Als hij met berouw is aangedaan,
Wil hij ermee ophouden, komt hij tot inkeer,
Schenk hem dan genade, Lieve Heer.
Gij bent God, Maria’s Zone,
Gij zult zijn vóór heden none,
- 3235 Met grote blijdschap op de hemelse troon
Met Uw vrienden, die zijn zo schoon.
Daarom bid ik, machtige Kerst,
Gedenk mij als Ge daar bent,
Opdat daar moge zijn de ziel van me,
- 3240 Met Jou, dat bid ik Je,

Dat heden daar zal zijn mijn ziel
Met de engel Sint Michiel.”

Antwoord van Jezus aan de rechterdief

God Onze Heer, die geluisterd had,
Hoe die man daar tot Hem bad,
3245 Zei: “Makker, Ik zeg je zonneklaar,
En dat je weet, dat het is waar:
Een oprechte biechter, dat bent u
Vanwege het grote berouw, dat ge hebt nu;
Wees verheugd en stop met klagen,
3250 Gij zult zijn heden ten dage
Met Mij in het paradijs,
Dat, zeg Ik u, is uw prijs.
Jij bent op het juiste moment geboren,
Dat je tot de hemeltrouwen bent verkoren.
3255 Had uw gezelschap ook zo gedaan,
Dan was hij met ons beiden meegegaan.
Aan jou, gezelschap, kan menig man
Nog dikwijls een voorbeeld nemen daar’ an,
Dat jij, die zoveel kwaad hebt gedaan,
3260 Nu zo snel de zaligheid in zult gaan.
Ik kan niets meer zeggen tot je,
Zo zeer steken de nagels Me;
Mijn adem stekt, Mijn hart doet zeer.”
Toen zei Onze Heer niets meer.
3265 Dat zo een dief zijn zonden belijdt,
Het was toen rond de middagtijd.

Klacht van Maria

Toen kwam Maria, Onze Lieve Vrouw,
Met grote smart en bittere rouw,
En de Evangelist, de heilige Jan,
3270 Kwam met haar mee - een bedroefd man -
Naar Jezus, die aan het kruis hing,
Al was Hij God en eeuwig Koning.
Maria klaagde toen heel erg zeer
Om God haar Zoon, Onze Lieve Heer;
3275 Op deze manier, op deze wijs
Begroette ze haar Kind van ‘t paradijs:
“Lief Kind, waarom hangt Ge hier?
Gij was toch geen dief of pantenier!

Lief Kind, wie was toch zo bout,
 3280 Zo wreed en trots, zo slecht, zo stout,
 Dat hij Jou aan dit kruis ophing,
 Ja, bent Ge niet voor eeuwig Koning?
 Lieve, mocht het toch geschiên,
 Dat mijn ogen Je konden zien,
 3285 Van het kruis nu verlost!
 Ja, was Je niet 's werelds Troost?
 Lief Kind, Je hangt hier als een dief!
 Ik had Je uitermate lief;
 Ik zie Je dood en Je einde daarginder,
 3290 Zo'n rouw had nooit een moeder van kinder'.
 Gabriël bemoedigde me,
 Lieve, toen hij Jou aankondigde;
 Maar zeggen wilde hij me toen niet,
 Dat Je aan het kruis het leven liet.
 3295 Ik was toen verheugd en zo blij,
 Toen hij die boodschap gaf aan mij;
 Maar hiervan heeft hij me niets verteld;
 Heb Jij dat, lieve Kind, toen gesteld?
 Lieve Heer, toen ik Je droeg,
 3300 Kreeg ik van spel en lachen nooit genoeg,
 Omdat ik ertoe was uitverkoren,
 Dat Gij van mij wou worden geboren.
 Nu ben ik een der bedroefdste vrouwen,
 Die ooit ter wereld zaten te rouwen.
 3305 Toen ik Je droeg, heel lief Kind,
 Was ik bij alle mensen bemind.
 Wie zal mij nu goed doen en geven eer,
 Als Gij dood bent, lieve Heer?
 Toen Ge mij ertoe had uitverkoren,
 3310 Dat Ge van mij wou worden geboren,
 Toen was ik Uw trouwe dienstmaagd,
 Die U altijd heeft behaagd.
 Dikwijls hoorde ik Gabriël,
 Vaak Je bode en engel;
 3315 Hij onderwees en troostte me,
 Lieve Heer, dat was om Je.
 Toen Je jong was, was Je niet fel,
 Mij beviel zeer goed Je spel,
 Omdat Je niets deed, wat niet moet,
 3320 Maar mijn wil deed Je goed.
 Had Je honger of had Je dorst,
 Lieve, ik gaf Je meteen de borst.
 Zoete Heer, als Jij mocht gaan,
 Wat ik vroeg, is snel gedaan.
 3325 Nu vraag ik Je nooit iets meer,

- Ik zie Je sterven en dat doet zeer.
Ik herinner me, Lieve Heer,
Dat ik met rouw noch met zeer
Nooit was bevangen, toen ik Je droeg,
3330 Van spel en lachen kreeg ik nooit genoeg.
Lief Kind, toen ik in het kraambed lag,
Hoe goed ik mij daarin verheugen vermag.
Toen had ik geen rouw of zeer,
Zal ik Je spreken nimmermeer?
- 3335 Mijn vrees heb Je niet weggenomen,
Had Je gesproken, was ik eerder gekomen;
Lief Kind, Je was nog geen twee jaar,
Toen koning Herodes bekend maakte daar,
Dat hij Je dood wou slaan;
- 3340 Toen zijn we snel naar Egypte gegaan.
Helpen nu kan ik niet,
Welke kwelling ook met Je geschiedt.
Ootmoedige Heer, eeuwige Koning,
Nu is het waar en een bittere beloning;
- 3345 Lief Kind, toen Je nog lag bij me,
Dikwijls omhelsde ik en kuste ik Je.
Zal ik zo doen, nimmermeer,
Zeg me, ik bid Je, Lieve Heer!
Wat Simeon, die oude man,
- 3350 Mij voor de tempel zei dan:
'Maria, moeder, maagd, jonkvrouw,
Gij zult nog krijgen een bittere rouw
Van je Kind, dat ge hier ziet.'
Lief Kind, nu is het geschied.
- 3355 Al droeg ik Je, Jij was mijn Heer,
Gij deed mij nochtans immer eer.
Machtige Heer, ootmoedig Kind,
Had ik Je maar niet zo erg bemind,
Dan had ik nu niet zo'n bitter zeer;
- 3360 Zal ik Je kussen nimmermeer?
Nee, ik niet, ik weet het wel,
Want die Joden zijn zo fel.
Zagen ze mij hier naar Je wandelen,
Ze zouden terstond mij komen mishandelen.
- 3365 Dat liet ik graag toe, liet men Je gaan,
Dat men me terstond hier ging slaan.
Lieve Jongen, mijn jammer is zo groot,
Dat ik Jou die bittere dood
Voor mijn ogen zie verdragen,
- 3370 Terwijl ik niet luid durf te klagen.
Met recht beklaag ik Je zeer,
Want kinderen krijg ik nimmermeer.

Wel durf ik luid om Je te zuchten,
 Om tegen de Joden mijn hart te luchten;
 3375 Als ik dus wel in stilte mag dragen,
 Waarom niet Jouw ongeluk beklagen?
 Zwijgen, ach arme, hoe kan ik zwijgen?
 Kinderen kan ik niet meer verkrijgen.
 Durfde ik, Lieve, bij Je te komen zo nauw,
 3380 Dat ik de voeten betast van Jou,
 Dat de Joden me toch niet zagen,
 Hoezeer zou ik dan om Je klagen.
 Kon ik toch betasten die nagel zo groot,
 Die Je brengen zal tot de dood,
 3385 Die daar steekt in Je voet,
 Al door en door, zeer onzoet.
 Betasten, och arme, of ik het betast!
 Wat helpt het? Hij zit zo vast,
 Hij is zo lang, zo zwaar, zo groot,
 3390 Hij zal Je hart brengen ter dood,
 Lieve Beminde, nu mag ik niet meer
 Spreken van dit groot zeer,
 Dat in mij is om Dijnentwil,
 Mijn hart ontzinkt me, ik zwijg al stil.
 3395 Nochtans, lief Kind, durfde ik te gaan
 Tot aan Jou om bij Je te staan
 Klagen over de smart, die Je is aangedaan,
 Zo zou mijn hart - kan het bestaan -
 Weer spoedig tot zichzelf komen;
 3400 Nee, ik durf er slechts van te dromen.
 Zag men mij, men zou mij vangen,
 Ze zouden me ook aan 't kruis ophangen,
 Dit zou ik maar al te graag toestaan,
 Als ze Jou dan zouden laten gaan.
 3405 Durfde ik maar te zijn zo bout,
 Dat ik die Joden, die zijn zo stout,
 Beloofde zilver of goud,
 Dat ze mij hingen aan dit hout;
 Dat wil zeggen, als ze Jou lieten gaan
 3410 Terstond van dit kruishout vandaan.
 En wilden ze zich niet om laten kopen,
 Om Jou vrij te laten lopen,
 Dan wil ik liever -kan het bestaan -
 Met Jou aan het kruis ten onder gaan
 3415 En zo ook met Je vandaag
 Je leed delen al te graag.
 Lieve Beminde, Je zwijgt zo stil,
 Het verdriet maakt Je zo kil,
 Kon Je spreken als een vrij man,

- 3420 Hoe zoet zou Je antwoorden dan
Over Je nood, die ik zozeer beklag,
En alles, lief Kind, wat ik Je vraag.
Nu kan Je antwoorden noch spreken,
Dat doen de nagels, die Je doorsteken.
- 3425 Lieve Jongen, dit herinner ik me,
Dat drie koningen kwamen naar Je
Van verre om Je te bezingen,
Waarvoor ze naar Bethlehem gingen,
En brachten offerande menigvoud:
- 3430 Mirre, wierook en goud.
Toen was ik blij met dat gebeuren,
Maar nu is mijn hart zo aan 't treuren.
Lieve Beminde, hoe zwart is toch Je mond,
Hoe groot was de marteling, die Je doorstond.
- 3435 Hoe bebloed zijn toch Je handen,
Hoe roerloos zijn Je witte tanden,
Hoe zijn Je handen en elke voet
Doorboord en genageld, heel erg onzoet.
Hoe stroomt sijn' lings Je bloed eruit
- 3440 Uit Uw gemartelde witte huid.
Lieve Beminde, waarom zei ik dit?
Ik zei van Je huid, dat hij is wit.
Al was ze wit, ze is nu zwart,
Zo stijf, koud, donker en hard.
- 3445 Lieve Beminde, machtige Heer,
Met groot recht beklag ik Je zeer.
Hoe vaal zijn nu toch Je lippen,
Waar ik zo vaak aan mocht nippen.
Waarheen zijn die heldere ogen gevaren,
- 3450 Die helderder dan een karbonkel waren?
Lieve Beminde, zal het niet meer geschiên,
Dat Gij op mij neer zult zien?
Stijf zijn Je vingers en Je handen,
Geel zijn nu Je witte tanden.
- 3455 Lieve Heer, lieve Geachte,
Dit geloof ik vast in mijn gedachten:
Durfde ik toch maar te komen nabij,
Het zou des te zachter zijn voor Jou en mij.
Deze nagels klemmen Je zo zeer,
- 3460 Hoe is dat te verzachten, lieve Heer!
Je mag spreken, horen, noch kijken,
Maar Je kunt de dood niet ontwijken.
Lieve Heer, Gij was zo schoon!
Nu draagt Gij een scherpe kroon,
- 3465 Die U bedrukt en ook kwelt,
Zodat het bloed eruit snelt.

Al wat Ge verdraagt en al Uw smart,
 Gaan mij zo na aan het hart.
 Zo treurig is het, wat men U aandoet,
 3470 Dat Gij met recht mag wenen bloed.
 Men zegt daarom nog iedere keer:
 ‘Waar ogen daar lief, waar hand daar zeer’;
 Al durf ik Je niet te betasten met mijn hand,
 De pijn, waarin Je nu bent beland,
 3475 Die lijd ik, Lieve, dat zeg ik Je,
 Al Je smart is binnen in me.
 Lieve Beminde, Jij was zo vroed,
 Ik veronderstel, dat Je dood betekent goed;
 Bloem, Jij weet alles, wat er geschiedt,
 3480 En was het niet waar, dan verdroeg Je dit niet.
 Je hebt Zelf deze dood verkoren
 Om Jouw volk, dat is verloren.
 Bloem, dit heeft mij getroost,
 Dat daardoor zal worden verlost
 3485 Menig ziel, die in de hel is;
 Hierdoor weet ik, dat het Jouw wil wel is.
 Bloem, waarom heb ik zo’n smart?
 Ik droeg Jou toch aan mijn hart;
 Door Jou zullen, die zijn verloren,
 3490 Verlost worden, die vanaf’t begin zijn geboren.
 Ai, Adam, jij, zo zondig man,
 Waarom was je zo begerig dan,
 Dat je brak mijn Kinds gebod,
 Die jouw Heer was en je God.
 3495 Ai, Adam, dat mijn lieve Kind
 Jou en de anderen zo heeft bemind,
 Dat Hij lijdt deze bittere dood,
 Om jouwentwil is mijn jammer groot.
 Jammer, arme, wat zeg ik nu!
 3500 Lieve Bloem, en verbelgt niet U:
 Dit zei ik vanwege de grote rouw,
 Die ik leed, Lieve, om Jou.
 Ik zou zeggen: Jouw dood
 Maakt de blijdschap van de wereld groot;
 3505 Jouw dood zal Jouw creaturen
 Verlossen uit de helse vuren.
 Lieve bloem, lieve Hartenmin,
 Ik zie, dat Je hoofd en Je kin
 Vallen op Je schouders nu,
 3510 Lieve Beminde, wat lijdt U!
 Lieve Beminde, nu mag ik niet meer
 Je beklagen over Je wel bitter zeer;
 Dat doe ik om Dijnentwil.”

Toen zweeg Maria en was stil.

Antwoord van St. Jan aan Maria

- 3515 Sint Jan de Evangelist,
Die bij haar stond, toen hij wist,
Wat Maria klaagde tot Onze Heer
En stond te wenen o zo zeer,
Zei hij: “Maria Moeder Maagd,
3520 Wees blij - en niet meer geklaagd -,
Dat gij ertoe bent uitverkoren,
Dat Onze Heer van u wilde zijn geboren.
Maria, gij was ter juister tijd
Geboren, dat gij moeder zijt
3525 Van deze Heer, die naar Zijn wil wel
Zal breken en beroven de onreine hel.
Vrouwe, zwijg en wees nu blijde,
Gij zult zien binnen korte tijde,
Dat al onze vrienden, die zijn verloren,
3530 Tot het eeuwig paradijs zullen behoren.
Gij bent de hele wereld tot vrouw,
Laat varen toch deze bittere rouw:
En leed Jezus niet dit bitter zeer,
Geen ziel zou blij zijn ooit weer.
3535 Nu zullen onze vrienden en onze familie
Zonder twijfel, vóór een dag of drie
Blij zijn in de hoge troon
Met de grootste blijdschap zeer schoon.
Daar zullen ze voor eeuwig zijn
3540 Met de engelen blij en fijn.
Maria, maak toch zo’n misbaar niet:
Uw Kind weet alles wat er geschiedt.
Staak uw wenen en zwijg nu wel,
Dit lijdt Hij om hen te bevrijden uit de hel.
3545 Lieve vrouwe, zuivere maagd,
Dit grote leed, dat gij hier klaagt,
Zal menigeen ledigen van de dood,
Die nu zijn in pijn zo groot.
Gij bent de poort van het paradijs,
3550 Gij bent zo vroed en zo wijs,
Troost gij uzelf, lieve vrouw,
Laat achterwege toch deze bittere rouw,
Mij doet leed uw groot zeer.”
Toen zei Sint Jan verder niets meer.

Antwoord van Jezus aan Maria en St. Jan

- 3555 Jezus, Onze Lieve Heer, luisterde naar
Het klagen van Zijn moeder aldaar
En hoe de goede Sinte Jan
Zijn moeder troostte, zoveel hij kan.
Toen Hij dit hoorde en dit zag,
3560 Sprak Hij, zo ootmoedig Hij vermag:
“Lieve Moeder, zoete vrouw,
Ik hang hier in deze grote rouw;
Al hang Ik aan dit kruis alhier,
Toch was Ik dief noch pantenier.
3565 Gisterenavond werd Ik gezocht
En verraden en verkocht;
Toen geselde men Mij onzacht zeer,
Die Joden, al was Ik hun Heer.
Lieve moeder, maak toch zo’n misbaar niet:
3570 Deze marteling, die ge hier ziet,
Lijd Ik om hunnentwil wel,
Die nu branden in de hel.
Ja, heeft Jan niet met u erover gepraat,
Die hier schreiend bij u staat,
3575 Waarom Ik lijd deze bittere dood?
Want daarna zal komen vriendschap groot.
Lieve moeder, lieve trouwe,
Van de hele wereld moeder en vrouwe,
Nu zal het bekend worden aan elk mensenkind,
3580 Dat Ik zo trouw heb bemind,
Dat Ik om hem leed, deze nood
Moet smaken en deze bittere dood.
Moeder, Ik kan niet meer spreken tot je
Mijn hart ontzinkt Me;
3585 Van jou, moeder, neem Ik afscheid;
Wie jou eert, heeft Mijn lof altijd.
Wie jou hoogacht, wie jou brengt eer,
Die zal in het paradijs zijn heer.
Wie je eert, die is vroed en wijs,
3590 Want jij bent de poort van het paradijs.
Dus wie zal zijn in het hemelrijk,
Is het priester, leek, arm of rijk,
En met de engelen blijde zijn,
Die zal doen de geboden dijn.
3595 Deze macht, lieve moeder, geef Ik je,
Dat heb je gehoord nu van Me.
En aan jou, Jan, getrouwe vriend,
Die Mij dikwijls goed hebt gediend,

- Beveel Ik aan de moeder van Mij;
3600 Even graag als jij wilt bij
Mij komen boven bij de hoge Troon
En daar met Mij te zijn schoon,
Eer Mijn moeder met al uw kracht,
Zorg voor haar uit alle macht,
3605 Breng haar eer naar je vermogen
En je zal leven in den hoge.
Gij bent beiden zuiver en maagd,
Uw gezelschap heeft Hem welbehaagd.
Jan, Ik zeg je, voorwaar,
3610 Zo zeker als kan en openbaar:
Al wie Mijn moeder zal brengen eer,
Hij zal in't paradijs zijn heer.”
Bij Zijn moeder op deze wijs
Beval hen aan Jezus van't paradijs.
3615 Is't man, is't vrouw, 't is om het even
Hij zal hebben het eeuwige leven.
Hiervan kunnen wij allemaal leren,
Dat we deze vrouw moeten eren,
Die aldus de goede Sinte Jan
3620 In zijn hoede ontving dan.
Ja en hoorde je niet, wat Ons Heer heeft gezegd,
Wat Hij voor Sint Jan heeft neergelegd:
Dat er niemand zou zijn zo wijs,
Die kwam in het paradijs,
3625 Of hij bewees de maagd van het hemelrijk
Eer en lof, eenieder gelijk.

De dood van Jezus

- Het was none, toen God Onze Heer
Een kreet gaf, luid en zeer,
Zijn kwelling en Zijn angst waren groot,
3630 De nagels staken Hem ter dood.
Hij zuchtte, Hij beefde, het was onzacht,
Terwijl Hij Zijn eigen einde afwacht.
Terwijl Hij daar grote angst smaakt,
Is Hij met recht uitgeput geraakt.
3635 Zijn hart spleet en zonk neer,
Terwijl de bittere dood Hem benauwde zeer.
Toen sprak zo jammerlijk Jezus
Deze woorden en zo ootmoedig aldus:
“Ai,” zei Hij, “wat heb Ik een dorst dan,
3640 Te drinken, daar heb Ik zin in, man.
Hoe gaarne zou Ik drinken,

Mijn hart wil Mij ontzinken.”
 Toen Hij dit zei, kwamen de Joden al
 En brachten edik gemengd met gal
 3645 En maakten daarvan een drank,
 Die zeer bitter was en krank.
 Toen deze drank gemengd was,
 Brachten ze die Jezus alras
 En zetten die aan Zijn mond,
 3650 Omdat Hij zo’n dorst doorstond.
 Die gal dronk Jezus Onze Vader
 En zei: “Het is gedaan algader!”
 Toen deze wreedheid was gedaan,
 Sprak Hij deze woorden erachteraan:
 3655 “Vader,” zei Hij, “van de hemelse troon,
 Die Mij zond aan Maria zo schoon,
 Waar Ik uit ben geboren,
 Om te verlossen, die zijn verloren.
 Wat laat Ge Me in deze nood
 3660 Zolang; Mijn pijn is groot.
 Hoe gedooft Ge het, Lieve Heer,
 Dat Ik zo lang met dit zeer
 Ben bevangen; daarom bid Ik Je,
 Dat Ge spoedig het einde geeft aan Me.
 3665 Lieve Vader, ontferm U over Mij toch,
 Ook bid Ik U, hebt erbarmen met hen nog,
 Die Mij nagelden in dit zeer;
 Ik vergeef het hen, Lieve Heer,
 Die Mij aldus hebben verraden.
 3670 Ik vergeef hen, die aldus zijn beladen,
 Opdat ze zich zo zullen gedragen,
 Wie tegen anderen zich zullen misdragen.
 Vader, Ik beveel Je nu galant,
 Mijn Geest aan in Jouw hand;
 3675 Ik bid U, dat Gij Hem ontvangen moge,
 Wanneer Hij opstijgt naar den hoge.”
 Toen Jezus deze woorden sprak,
 Gaf Zijn zoete hart een krak;
 Zijn aderen scheurden, Zijn nek brak,
 3680 Waarop de bittere dood Hem terstond stak.
 Daar stierf Zijn menselijkheid,
 Maar niet Zijn goddelijkheid.
 Dit weten wij voor waar allegader,
 Die was Heilige Geest, Zoon en Vader.

 3685 Toen aldus verscheiden was Onze Heer,
 Beefde de aarde terstond zeer,
 Donker werd het overal,

De bossen beefden, berg en dal;
 De zon was met het schijnen klaar,
 3690 Terstond kliefdn al de rotsen daar;
 De hele wereld werd het gewaar,
 De Joden zijn allen in gevaar.
 De bomen verdroogden, nabij en ver,
 Haar schijnen liet na iedere ster;
 3695 Het gordijn, dat in de tempel hing,
 Scheurde terstond en ieder ding
 Veranderde op dat moment van natuur;
 Zijn dood vernam elk creatuur.
 Ai, hiervan kunnen wij allen leren,
 3700 Dat naar Hem we ons moeten keren,
 Onze Heer moeten we eren naar vermogen
 Om zo Zijn waardigheid te verhogen.
 Dit was d'eeuwige Vader, Onze Heer,
 Die Zichzelf bracht in dit zeer.
 3705 Om hen, die waren verloren;
 Deze dood had Hij uitverkoren.
 Dit leed Hij om eenieder gelijk,
 Die enige God van het hemelrijk.
 Dit moge elke man en vrouw weten,
 3710 Dat d'een voor d'andere geeft zijn leven,
 Zoals voor ons deed Onze Heer,
 Die wij met recht brengen alle eer.

Pilatus' erkenning van Jezus

Toen Pilatus dit teken zag,
 Dat zich verwisselde de dag
 3715 En overal elk creatuur
 Veranderde van natuur
 En dat de rotsen spleten subiet
 En dat de zon haar schijnen naliet,
 Dat het donker werd overal,
 3720 Dat de bossen beefden en berg en dal,
 Toen Pilatus dit hoorde en zag,
 Riep hij luid: "Helaas, och ach!
 Men kan wel zien en merken hier,
 Deze man was geen pantenier.
 3725 Wat hebben wij, ellendigen, gedaan!
 Waarom hebben we deze man laten vergaan!
 Men kan wel aan dit teken zien,
 Dat Hij wist, al wat zou geschiên.
 Hij was Gods Zoon, werkelijk waar,
 3730 Dat liet Hij ons merken terstond aldaar.

Wie is zo dol en zo zot,
Die mag wel weten: Hij is God.
Was het over te doen, wat is gedaan,
Doe het voor mij, laat Hem niet weer vergaan.”

De Joden breken de botten

- 3735 Te vespertijd kwamen de Joden snel aan
En zijn meteen naar Pilatus gegaan
En zeiden: “Pilatus, lieve heer,
Wij bidden u, doe ons de eer.
Hoor ons verzoek, dat bidden wij u,
3740 Wat wij u gaan zeggen nu:
Morgen is een hoogtijdag voor ons Joden
Waarop ons alle droefheden zijn verboden.
Laat ons afhalen deze dieven
En deze man, zo zult gij ons gerieven.”
3745 Pilatus antwoordde: “Dat beloof ik wel.”
Toen begonnen de Joden zich snel
Te verzamelen en met elkaar
Gingen ze naar Calvarie aldaar,
Waar Jezus aan het kruis verscheiden hing,
3750 Luister naar dit erbarmelijk ding:
De twee dieven, die bij Hem hingen daar,
Leefden nog steeds, werkelijk waar.
Naar hen beiden ging een Jood henen
En brak terstond hun beider benen.
3755 De benen van Onze Heer brak hij niet,
Daar hij Hem reeds gestorven ziet.
Toen was Longius daar aanbeland
Met een scherpe speer in zijn hand
En stak die speer in Onze Heer,
3760 Die reeds gewond was en nu nog meer.
Water en bloed kwamen terstond
Naar buiten gestroomd uit die wond.
Toen dat water en bloed stroomden op die steen,
Spleet deze onmiddellijk uiteen.
3765 Evenals Eva, dat eerste wijf,
Uit Adams zij ontving haar lijf,
Zo ook werd de heilige Kerk geboren
Uit Jezus’ zij, al was ze verloren,
Omdat dat water en dat bloed
3770 Stroomde uit Ons Heers zijde zoet.
Daarom wordt water met de wijn gemengd,
Telkens als men de mis ten gehore brengt.
Longius aarzelde niet,

Zoals Pilatus hem gebiedt,
3775 Kwam hij naar de drie gevaren,
Die aan't kruis geslagen waren.
Hij nam alledrie die kruisen terstond
En trok die snel uit de grond.
De kruisen bleven liggen op die plek,
3780 Longius ging terug naar zijn stek.
Daar bleef Jezus liggen op de aarde,
Geheel en al dood en zonder waarde.

Jozef en Nicodemus

Toentertijd was er in die stad
Een goede man, die de naam Jozef had.
3785 Al was hij een Jood, van vroeg tot laat
Bad hij God in het geheim om raad.
Het ontstemde hem dan ook zeer,
Dat men zo behandelde God Onze Heer.
Die Jozef kwam naar Pilatus terstond
3790 En viel op zijn knieën op de grond
En zei: "Pilatus, lieve vriend,
Dikwijls heb ik jou goed gediend;
Als gij het mij toestond, hoe graag nam ik dan
Het lichaam van die Zich God noemende man."
3795 Pilatus zei: "Dat keur ik goed,
Wij zijn vrienden, het is zoals 't moet.
Wilt ge Hem morgen of wilt ge Hem nu,
Ge hebt Hem helemaal voor u."
Jozef was blij en talmde niet,
3800 Wanneer Pilatus hem dit aanbiedt.
Nicodemus was ook een heel goed man
En kwam met Jozef gelopen dan.
Toen kwamen snel die twee man
Tot bij de Evangelist Sint Jan
3805 En tot Onze Vrouwe Sinte Marie,
Een edele koningin, zo ik het zie.
Ze zeiden, dat Pilatus hen deed deze eer,
Dat hij hen het lichaam van Onze Heer
Had gegeven naar hun wil;
3810 Toen zij dit hoorden, zwegen ze stil.
Blij waren Maria en ook Sint Jan,
Nicodemus en ook Jozef dan.
En terstond zijn ze gevierden gegaan
Naar Jezus, die aan het kruis was doodgegaan.
3815 Toen dit gezelschap daar aankwam,
Was't Jozef, die een tang ter hand nam.

Die tang was zuiver en rein,
 Zoals hij behoorde te zijn.
 De nagel, die stak in Jezus' voet,
 3820 Trok hij eruit heel erg zoet;
 En die in Zijn handen staken dan,
 Trok hij eruit zo goed als hij kan.
 Toen kwamen Jozef en Nicodemus,
 Na het ontnagelen van Jezus,
 3825 En Onze Vrouwe en ook Sint Jan
 En namen Onze Heer dan
 En tilden Hem van het kruis op zacht;
 Deze vier werkten uit alle macht.
 Onze Vrouwe begon te wenen onzacht
 3830 En viel van rouw in onmacht;
 Zij wrong haar handen en zuchtte zeer,
 Zij klaagde jammerlijk over Onze Heer.
 Haar smart was groot, evenals haar klacht,
 Ze droogde Jezus' wonden zacht.
 3835 Toen sprak Maria, Onze Moeder en Onze Vrouw,
 Met grote smart en bittere rouw:
 "Mijn hart droeg Jou, Lieve Heer,
 Is het een wonder, dat ik zucht zo zeer."
 Toen nam Maria balsem zo zoet
 3840 En zalfde de wonden van elke voet
 En van Zijn handen en van Zijn zij;
 Dat deed ze graag, al was ze niet blij.
 Toen namen ze een lang wit kleed,
 Dat Sint Jan afrollen deed,
 3845 En wonden daarin Onze Heer
 Heel zuiverlijk en met groot zeer.
 Jozef had die nacht gewaakt
 En had een schoon graf gemaakt
 En een witte marmarsteen
 3850 Helder als een elfenbeen.
 Dat graf was in een tuin dan,
 Waar nooit kwam vrouw of man;
 Toen kwam Jozef met die andere man,
 Onze Vrouwe en Sint Jan;
 3855 Deze vier namen Onze Heer
 En legden Hem wenend in het graf neer.
 Toen namen zij een grote steen,
 Die zwaar was en als elfenbeen
 En hebben die op dat graf gelegd
 3860 En deden zo aan Jezus recht.
 Toen deze vier dit hadden gedaan,
 Blevden ze daar nog even staan
 En hun klagen was heel erg groot,

Om Onze Heer, die daar lag dood.
3865 Terwijl ze daar waren in beklag,
Was het laat op Goede Vrijdag.

De Joden stellen wachters bij het graf

Zaterdag terstond na het kraaien van de haan,
Zijn vele Joden naar Pilatus gegaan,
Want deze man heeft in zijn hand
3870 Heel het voogdijschap van dat land.
Toen sprak een Jood: "Pilatus, heer,
Aanhoor ons verzoek en doe ons eer:
Deze man, die wij hebben gedood,
Wat we gedaan hebben in onze nood,
3875 Die hier aan het kruis is vergaan,
Omdat Hij onze wet heeft ontdaan,
Bemide heer, wij hebben opgevangen,
Dat Hij zei, toen Hij werd opgehangen,
Dat Hij de derde dag verrijzen wou
3880 En dan weer verder leven zou.
Bemide heer, als gij ons bemint,
Vragen wij u, als gij het goed vindt,
Dat gij laat bewaken Zijn graf,
Dan zijn wij van die zorg af.
3885 Want Hij was een listige man,
En komen Zijn jongeren dan
En stelen Hem, dan zijn we te laken;
Heer, laat snel Zijn graf bewaken.
Want één ding dunkt ons te laken:
3890 Dat Hij verrijst, omdat we Hem niet bewaken.
Gebeurt dat wat ook wel vermag,
Dan zagen wij nooit zo'n droeve dag.
Stel dat Zijn jongeren Hem stelen
En dat aan ons weten te verhelen,
3895 Dan zullen zij zeggen, dat is gewis,
Dat Hij de derde dag verrezen is.
Deze droefheid zal ons meer schade geven,
Dan als we Hem gewoon hadden laten leven."
Terstond zei Pilatus de Joden aan:
3900 "Waarom zouden we hierom zijn ontdaan?
Gij hebt verlof; zoekt wie ge wilt,
Deze vrees heb ik u snel gestild:
Laat wapenen ridders, die ge wilt,
Fel en sterk, dan bent ge gestild.
3905 Laten ze zo gaan liggen op Zijn graf,
Dat ze niet meer scheiden er vanaf,

- Tot de derde dag is voorbij;
 Dit verlot hebt ge van mij.”
 Toen kwam tezamen iedere Jood,
 3810 Jong en oud, klein en groot;
 Ze riepen: “Heer, gij zegt het zo’t hoort,
 Wij hebben behagen in uw woord;
 Hebt grote dank en lof,
 Dat gij ons geeft dit verlot.”
 3915 Toen waren de Joden snel
 En bewapenden drie ridders wel
 En brachten die naar Ons Heers graf
 En daar kwamen ze niet meer vanaf.
 En als ze daar drie dagen gebleven waren,
 3920 Dan zouden ze zijn zonder gevaren.
 Zo lagen daar gewapend drie man,
 En behoedden Ons Heers graf dan,
 Opdat Zijn jongeren niet kwamen
 En opdat ze Hem niet meenamen,
 3925 En op die manier zouden hebben bewezen,
 Dat Jezus was verrezen.

Beschrijving van de hel

- Het lijden van Onze Heer hebt ge gehoord,
 Over Zijn verrijzenis vertel ik nu voort.
 Maar hoor eerst hoe Hij verbrak de hel,
 3930 En Zijn vrienden verlost uit het gekwel.
 De hel bevindt zich in een dal
 Op een manier, die ik u zeggen zal:
 David de profeet deelde ons mee,
 Dat de hel steden heeft en wel twee.
 3935 De ene stad ligt boven, terwijl de ander eronder staat,
 Maar allebei zijn ze stinkend en bovendien heel kwaad.
 De onderste stad is vreselijk,
 Daar is men in eeuwig ongeluk;
 Daar is verzuchting, rouw en bitter zeer,
 3940 Daar weent men en krijst men altijd weer,
 Daar is altoos gekerm, een voortdurende klacht,
 Daar is het, of het vroeg of laat is, altijd nacht.
 Iedere zondaar roept er uit alle macht,
 “Waarom was ik ooit?” zijn jammerende klacht.
 3945 Daaronder zijn vlammen en een vuur zo heet
 En voor iedere zondaar staat daar wat gereed:
 Waar hij in een berg ijzer wordt gestopt,
 Gloeit en smelt hij en wordt samengepropt;
 Een beek stroomt daar bij dat vuur,

[Ps. 86:13]

3950 Zo koud en zwart en vreselijk guur,
 Werd de halve zee erin gedaan,
 Ze zou terstond tot ijs vergaan;
 In dat vuur daar zo heet
 Hangen de ketels al gereed,
 3955 Waarin eindeloos de zondige zielen
 Branden, borrelen en wielen;
 En in die zwarte beek, kouder dan ijs,
 Krijgen zielen de eeuwige kwelling als prijs.
 Die beek is bitter als venijn,
 3960 Hoeveel pijn hebben zij, die erin zijn!
 Nu zijn ze in het hete vuur,
 Dan werpt men ze in die beek zo guur.
 Deze foltering, dit bittere zeer,
 Lijden die zondaars daar altijd weer;
 3965 Nu wentelen ze in brandende pek
 Dan baden ze in die koude beek;
 In die beek, in dat vuur,
 Zijn ze eindeloos telkens een uur.
 Daarbij komt nog, zoals men leest,
 3970 Zo'n grote stank en menig eng beest,
 Padden, slangen, serpente en draken,
 Die naar het verslinden van zielen haken,
 Die daar in die pek rondwielen
 En daar folteren al hun zielen.
 3975 De zondaars, die daar zijn verloren,
 Roepen: "Waarom zijn wij ooit geboren,
 Zondig, onzalig, verdoemd leven."
 Dan krijsen luid daar die zondige teven.
 De slangen, serpente en ook de draak
 3980 Hebben in de hel deze taak,
 Dat zij de zondaars een voor een
 Het merg zuigen uit hun been.
 Daarbij heerst er zo'n grote stank,
 Zo vuil, zo bitter, zo stinkend krank,
 3985 Dat geen tong het vertellen vermag.
 Die daar zijn, krijsen nacht en dag.
 Daarin woont ook menig vuil dier,
 Zoals vissen in het water hier.
 De zielen, die daarin zijn,
 3990 In deze stank, in dit venijn,
 Krijsen en zuchten allen bijeen,
 Dit leven hebben ze en anders geen.
 Geen leven, maar de bittere dood,
 Die daar is zonder einde groot;
 3995 Dat is de eeuwige dood zonder leven,
 Daar leeft geen van die zondige teven.

Voorts zijn er, ongelogen waar,
 Vijfhonderd hamers op aanbeelden daar,
 Die daar zonder einde op slaan,
 4000 Zodat horen en zien vergaan.
 Van vroeg tot laat, nacht en dag,
 Krijst men daar: "Helaas, och ach!"
 Voorts is 't er zo donker en zwart,
 Zo stinkend en gruwelijk en zo hard,
 4005 Dat men de donkerte voelen vermag;
 Er was niemand, die zo'n kwelling ooit zag.
 In die donkere zondigheid,
 In die zwarte ellendigheid,
 Daar schreeuwt iedere ziel: "Helaas, zondig leven!
 4010 Waarom werd jij me ooit gegeven?!"
 En verderop liggen wrede draken,
 Die voortdurend uit hun kaken
 En uit hun kelen laten komen
 Vlammen en vuur, in hete stromen.
 4015 Die vlam is donker, zwart en heet,
 Zij staat voor de zielen altijd gereed.
 Ze zijn in de kelen van die wrede draken,
 Die zich die zondaars goed laten smaken.
 Daar zijn fornuizen, gloeiend heet,
 4020 Lang en diep, hoog en breed;
 Daar staan de duivels altoos gereed,
 Om de zielen te smijten in dat heet.
 Wanneer die ziel zich probeert te verschuilen,
 Beginnen die duivels boosaardig te huilen
 4025 En houden veel haken gereed,
 Stevig en zwaar en gloeiend heet,
 En grijpen die vermaledijde zielen;
 Ze waren beter af als ze in't pek vielen.
 Beter? Arme! Al wat de klok slaat,
 4030 Dag en nacht, van vroeg tot laat,
 Is kwelling en een bitter zeer
 Zonder einde en altoos weer.
 Daar brandt een moeder met haar kinderen,
 Niemand, die dat zal verhinderen;
 4035 Daar beklagt de moeder niet haar kind,
 Omdat ze zelf al genoeg te klagen vindt,
 Noch beklagt de vader zijn zoon,
 Elk krijgt daar zijn verdiende loon.
 Daar zwijgt nooit iemand stil,
 4040 Daar doen de duivels hun boze wil.
 Daar krijst men en wringt men de handen,
 Daar zucht men en knarst men de tanden.
 Daar zijn de duivels o zo stout,

Begerig en wreed, fel en bout,
 4045 Daar helpt geen zilver en geen goud,
 Die daar zijn, zijn altijd oud,
 Daar is altijd honger en dorst
 Daar krijgt geen kind van zijn moeder de borst,
 Daar is eeuwig de dood zonder leven,
 4050 Daar krijst men: "Ach, helaas, wij teven!"
 Die daar zijn, zijn altijd krank,
 Hun beste wereld is vuile stank.
 Wat kan ik zeggen van de helse zeden?
 Daar zijn eindeloos ellendigheden.
 4055 Dat bericht de Evangelist,
 Die dit vernam en heel goed wist,
 Dat iedere ziel, die daar zal zijn
 Voor eeuwig zal hebben ontzettende pijn.
 Dit zei ons sint Gregorijs,
 4060 Die ter zake kundig was en wijs,
 Dat daar elke ziel wordt gegeven,
 Loon naar hetgeen zij heeft bedreven.
 Dit zegt zijn boek en het is waar,
 Dat het lichaam van iedere ziel daar
 4065 Met haar zal zijn in dit zeer
 Zonder einde en voor altijd weer.
 Dan bericht ons sint Augustijn,
 Dat de zondaars, die daar zijn,
 Een half uur langer vinden daar
 4070 Dan bij ons hier vijfhonderd jaar.
 Deze kwelling en dit zeer
 Zullen daar blijven altijd weer.
 Dit alles zal eindeloos verdragen
 Elkeen, die God niet wil behagen,
 4075 Die tegen de wet van God heeft gedaan
 En niet op bekering is uitgegaan.
 Zo wie op't laatst wordt gevonden
 In misdaad of andere doodzonden
 En die daarvoor geen berouw heeft,
 4080 Al die tijd, dat hij leeft,
 Zal krijgen al dit leed zwaar.
 Wat ik zeggen wil, is - en het is waar -,
 Dat er zal zijn geen koning, graaf of held,
 Die geholpen zal worden door zijn geld.
 4085 Maar boet hij ervoor in dit leven,
 Dan wordt hij niet voor eeuwig overgegeven;
 Jong en oud, arm en rijk gelijkelijk,
 Boet men, dan blijft men er maar tijdelijk.
 Mannen, vrouwen, leken en klerken,
 4090 Eenieder krijgt loon naar zijn werken.

Wie in zijn hart bevatten kan,
 Neme hier een voorbeeld 'an:
 Dat langer is een half uurtje daar
 Dan hier vijfhonderd jaar.
 4095 Hiervoor moeten wij allen waken,
 Hoe we toch kunnen maken,
 Dat we niet bij die wrede draken
 In hun brandende kelen geraken.
 We zouden moeten nadenken in dit levensuur
 4100 Over dat gloeiend hete vuur;
 Hoe daar die moeder brandt met haar kinderen
 Zonder dat iemand het zal verhinderen.
 Elk zou moeten nadenken, jong en oud,
 Over die helse beek, zo gruwelijk en koud,
 4105 Die zwart is en dik als venijn;
 Welk een leed hebben zij, die daarin zijn!
 We zouden moeten denken aan die fornuizen,
 En aan hen, die daarin huizen;
 Aan de ketels, die ze daar opstoken,
 4110 En aan de zielen, die daarin koken.
 We zouden moeten denken aan die stank,
 Die zo vuil is en zo krank;
 We zouden moeten vereren en daarvan geven blijf
 Onze Heer van het hemelrijk,
 4115 Opdat, als we sterven, onze zielen
 Niet in die pek zullen wielen;
 En we moesten zijn zo wijs,
 Dat we verdienen het paradijs.
 Dit moeten we verdienen eenieder gelijk
 4120 Dit verlene ons de Heer van het hemelrijk.

Over de onderste stad heb je gehoord,
 Hoor nu van de hel verder voort:
 De onderste stad heeft geen ondergrond,
 Maar dit is wat Sint Paulus bevond,
 4125 Namelijk, dat de stad, die boven staat,
 Beter is, maar nog steeds kwaad.
 In die stad en er tegenaan
 Schijnt geen zon en geen maan.
 Al is ze dan niet zo afschuwelijk,
 4130 Net als de onderste is ze gruwelijk.
 Daar is het donker en zwart,
 Daar is het vreselijk en hard.
 Daar is geen blijdschap, geen spel of zoete klank,
 Daar is kruipend ongedierte en een vuile stank.
 4235 Wat kan ik zeggen, hiervan nog meer?

[Eph. 4:9]

Daar is smart, kwelling en zeer.
Al degenen, die daar zijn
Verdrinken daar in dat venijn;
Ze denken, dat ze nergens meer
4140 Zullen komen in groter zeer;
Nochtans is dat zo echter niet,
Gezien het zeer, dat beneden geschiedt.

Boven in dit mindere zeer
Waren de dienaren van Onze Heer:
4145 Patriarchen, Onze Heers vrienden,
Profeten, die Hem steeds trouw dienden,
In deze stad waren ze allegader,
Dochter en moeder, zoon en vader,
Allen, die er waren geboren,
4150 Die hier waren verloren.
Met profeten bedoel ik Jezus vrienden,
Die Hem hier zo trouw dienden.
De anderen, die ook zondig waren,
Gingen naar beneden in talrijke scharen,
4155 Die daar bleven en nog steeds zijn,
Toen God Zijn vrienden verlostte uit 't chagrijn.
Gehoord heb je van de helse steden,
Die allebei vuil zijn en kwaad van zeden.
Luister nu hoe Jezus daarheen kwam,
4160 Waar Hij Zijn vrienden verlostte en meenam.

De Hellevaart

Jezus was in het graf neergelegd,
Zoals ik reeds hiervoor heb gezegd.
Drie ridders lagen met wapens vele
Daarop, opdat men Hem niet stele.
4165 Zijn lichaam lag heel stil in het graf,
Zijn Geest daalde naar de helle af.
Toen Hij voor de helpoort kwam
En een kruis in Zijn hand nam,
Stootte Hij tegen de poort, zodat die boog
4170 En meteen daarop in stukken vloog.
De bliksem sloeg diep in de grond,
Toen Jezus voor die poort daar stond.
Waar nooit licht kwam en komen zal,
Kwam nu plots klaarheid overal,
4175 Waardoor de duivels in onmacht lagen,
Toen ze zo'n grote helderheid zagen.

Adam was de eerste man,
Die Jezus' komst bemerkte dan.
Zodra hij die klaarheid ziet,
4180 Springt hij op en aarzelde niet
En riep zeer luid: "Vuile hel,
Wat je niet wil, krijg je nu wel!
Ik zie het Kind, dat is geboren
Om degenen, die waren verloren,
4185 Van Maria, om onzentwil hier;
Nu wordt ge beroofd, vuil helledier."
Toen riep Adam tot Onze Heer:
"Heer," zei hij, "hebt lof en eer,
Hoe welkom Gij ons allen zijt!
4190 Gij bent gekomen te goeder tijd:
Ik ben hier vijfduizend jaar,
- Al zei ik meer, het is waar -
Zo strak aan banden, Lieve Heer,
Erg jammerlijk en met veel zeer,
4195 Om mijn misdaad, om Uw gebod,
Dat ik verbrak, want Gij bent God;
Om mijn grote begerigheden
Heb ik hier heel veel pijn geleden:
Ik beet in de appel heimelijk,
4200 Daarvoor heb ik geboet uiteindelijk,
Niet ik alleen, maar al mijn nazaten
Die het klagen hier niet kunnen laten.
Ja, iedere mens, die ooit is geboren,
Is om mijnentwil hier verloren.
4205 Heer, Gij weet al wat er geschiedt,
Ja, Gij weet wel wie het mij aanried."

Toen kwam Noë, die de Ark heeft gemaakt.
Hij was zo blij, dat hij luid de kreet slaakt:
"Welkom, welkom, Lieve Heer,
4210 Nu ben 'k verlost uit dit bittere zeer."
Toen was Abraham aangekomen,
Die de komst van Ons Heer had vernomen,
En hij riep: "Welkom, Vader van mij,
Nu zal ik zijn in 't paradijs zo blij."
4215 Toen kwam Jakob met zijn twaalf zonen,
Zij waren blij en moesten dat tonen
En riepen allen: "Welkom, Lieve Troost,
Welkom Gij, die ons allen verlost."
Toen was ook Mozes daar aangekomen,
4220 Die het blije nieuws ook had vernomen,
En hij schoot meteen in de lach,
Toen hij Ons Heer Jezus zag.

Ook koning David lachte weer
 En viel voor Jezus' voeten neer
 4225 En riep met luide stem: "Ik zag
 Nooit te mijn behoefte zo'n blijde dag."
 Toen aldaar deze blijdschap was,
 Riep heel luid de profeet Isajas:
 "Nu is vervuld mijn profetie,
 4230 Dankzij de heilige Maagd Marie
 En dankzij Jezus, haar lieve Kind,
 Wat mijn geschrift als waar bevindt."
 Toen kwamen Isajas, Lot en Job
 En Daniël en ook Jakob
 4235 En riepen: "Heer, nu is de tijd daar,
 Uw beloften zijn geworden waar."
 Daarna kwamen Malachiël,
 Jeremias en Ezechiël
 En ieder Ons Heers vriend,
 4240 Die Hem ooit had gediend,
 Een zeer verheugd gezelschap,
 Dat om Zijn komst had blijdschap.
 Toen kwamen zij in grote scharen
 Jezus bij Zijn komst tegemoet gevaren
 4245 En dankten allen Onze Heer,
 Die hen verlost had van dit zeer.
 Als Jezus aldus heeft vertroost
 Zijn vrienden en heeft verlost,
 Begroet Hij hen zoet, zoals het hoort,
 4250 En sprak tot hen het volgende woord:
 "Lieve vrienden, vrede allegader,
 Ik ben uw Herder en uw Vader;
 Lieve vrienden, om uwentwil
 Heb Ik gedaan, wat Mij moeilijk viel;
 4255 Om de kwelling, die gij had zo groot,
 Heb Ik gesmaakt de bittere dood
 En om hen, die zijn en komen zullen,
 Ik weet hoe ze't Mij belonen zullen.
 Dat jullie Mij ooit beminden,
 4260 Dat zullen jullie nu ondervinden.
 Nu krijgen jullie een schone beloning,
 Met Mij daarboven in de hemelse woning.
 Daar zijn jullie eeuwig met Mij
 In het hemelrijk zalig en blij."
 4265 Na deze woorden van Onze Heer
 Wierp iedere ziel zich aan Zijn voeten neer;
 En ze weenden van blijdschap zeer
 Bij het aanhoren van Onze Heer.
 Ze namen elkaar bij de hand

4270 En volgden Jezus naar 't beloofde land,
Blij en plechtig zingend aldus:
"Sanctus, sanctus, sanctus Dominus."
Mogen wij allen hiertoe worden verkoren,
Dat wij hen mogen zien en horen,
4275 Die met Jezus zingen dan;
Moge dit verdienen iedere vrouw en man.

De duivels waren met onmacht geslagen,
Toen ze Jezus' helderheid zagen.
Toen dit licht begon weg te gaan,
4280 Stonden ze op en waren zeer ontdaan.
De een nam een staak, de tweede een brander,
De derde nam tangen, een pikhaak weer een ander.
Toen riepen ze allen: "Wij zijn ontdaan,
Zo snel laten wij onze prooi niet ontgaan!"
4285 De duivels riepen toen allen luid:
"O wee, o wee, daar gaat onze buit!
Volg ze, volg ze, ga snel achter ze aan,
Laten we aan onze prooi de hand slaan!"
De duivels waren bitter als gal,
4290 Ze loeiden en kermden luid geheel en al;
En liepen allen - want het deed hen zeer -
De heiligen achterna naar Onze Heer.
Toen riep elke duivel, zo hard hij kon,
Naar Jezus' zielen, die hij volgen begon:
4295 "Kwade lieden, blijft daar toch staan!
Wacht of we zullen jullie doodslaan.
Verzuimt ge het, achtervolgen wij u,
Wij zullen jullie steendood slaan nu."
Ze liepen, maar helpen doet het niet,
4300 Elk wordt treurig, als hij dit ziet.
En hij, die de meesterduivel was,
Zei, toen hij het lopen moe was:
"Gezellen, staat allen toch stil,
Laat mij nu zeggen wat ik wil.
4305 Ik ben benieuwd wat voor man dit is,
Die dit durft te ondernemen gris.
Hij lijkt mij geen aards man,
Ik zal vragen, wat Hij is dan,
Waarom Hij zo Zijn wil heeft gedaan,
4310 Waardoor onze hel geheel is vergaan;
Hoe Hij ons allen angst heeft gebaard,
Zonder wapens en zonder zwaard.
Schande heeft Hij ons aangedaan,
Wie Hij is, zal ik Hem nu vragen gaan.
4315 Hij lijkt me trots en fier,

Zonder verlof kwam Hij hier.”
 Toen riep die duivel naar Onze Heer:
 “Luister eens, Jij doet mij grote oneer,
 Dat Je zonder verlof hier kwam
 4320 In mijn hel en daaruit nam
 Mijn zielen, die nu met Je meegaan;
 Gij zult ze snel weer terug afstaan!
 Al heb Je ze nog zo ver geleid,
 Geef ze terug voordat een zich afscheidt!”
 4325 Toen die duivel dat had gezegd,
 Heeft Jezus de zielen voorgelegd:
 “Wacht, Ik wil beantwoorden deze kwade,
 Die Mij zo toespreekt zonder zich te beraden.”
 “Duivel,” zei Hij, “doe wat Ik wil:
 4330 Kom ons niet na, sta daar stil!
 Toen Ik kwam voor jouw hel hier,
 Was dat dankzij Mezelf en naar Mijn plezier,
 Bovendien past het ook niet bij Me,
 Dat Ik verlof vraag aan je;
 4335 Jij kan Mij niet verbieden, hond,
 Dat Ik aan jouw poort stond.
 Eertijds was je klaar en schoon,
 Met Mij daarboven bij de hemeltroon;
 Ik ben je God, Ik ben je Heer,
 4340 Ik wierp jou in dit bittere zeer;
 Om jouw grote hovaardigheid
 Wierp Ik jou in deze narigheid.”
 “Heer,” zei hij, “geloven kan ik het niet.
 Gij weet alles wat geschiedt,
 4345 Gij zegt waar: eertijds was ik schoon
 Met U boven bij de hemeltroon.
 Ik was hovaardig en zo fier;
 Daarom ben ik in de hel nu hier.
 Maar nu hebt Gij me kwaad gemaakt zeer,
 3450 Dat Gij mij aandoet deze grote oneer,
 Dat Gij zo leegrooft mijn rijk,
 Dat er blijft noch arm noch rijk,
 Dat Gij mij zelfs de man ontnam,
 Die ik met de appel bekwam,
 4355 Dat Gij mij van al degenen berooft,
 Die Gij me Zelf had beloofd.
 Wat voor een rechtvaardige is hij dan,
 Die zijn belofte niet houden kan?
 Al bent Gij God, Ge doet onwet,
 4360 Ge ontdoet wat Ge Zelf hebt gezet.
 Ge berooft me, dat is zonneklaar,
 Van wat ik heb gehad vijfduizend jaar.

Toen Adam, die daar bij U staat,
 Gedaan had naar zijn vrouws raad,
 4365 Deed Ge aan hem Uw wil wel
 En wierp hem terstond in mijn hel.
 Waar hij zou zijn voor altijd weer
 In mijn kwelling, in mijn zeer.
 Niet hij alleen, maar iedere mens,
 4370 Man en vrouw, naar mijn wens.
 Nu breekt Gij wat Gij hebt gezet,
 Dat is onredelijk, Gij doet onwet.”
 Waarop Onze Heer ten antwoord geeft,
 Als de duivel dit gezegd heeft:
 4375 “Duivel,” zei Hij, “Ik heb je gehoord,
 Luister dan nu naar Mijn antwoord:
 Ik ben de God van het hemelrijk,
 Ik heb geschapen het hele aardrijk;
 Ik maakte de nacht en de dag,
 4380 Ik maakte al dat leven hebben mag,
 Ik maakte water en vuur hier
 En daarna maakte Ik elk dier.
 Ik was en ben, die altijd wezen zal,
 Ik maakte de aarde en het heelal.
 4385 Toen Ik dit alles had gemaakt,
 Leek het Mij heel goed geraakt.
 Toen dacht Ik bij Mezelf hier,
 “Gij zult maken nog een dier.”
 Zo maakte Ik op het laatst dat dier dan
 4390 En dat dier was de man.
 De mens heb Ik zo bemind,
 Hij kende Me al als Zijn eigen kind.
 Ik vormde hem naar Mijn eigen beeld,
 Wat sindsdien alle mensen is toebedeeld.
 4395 Deze eerstgeschapen mens noemde Ik Adam,
 Van wie Ik, terwijl hij sliep, een rib nam,
 En van die rib vormde Ik een lijf,
 En noemde haar Eva, want ‘twas een wijf.
 Aan deze vrouw en deze man,
 4400 Gaf Ik terstond verstand dan;
 Heerschappij gaf Ik hen openbaar,
 Over alle dieren, die er zijn daar.
 En al wat is op de aarde Mijn
 Zou aan hen ter beschikking zijn.
 4405 Een schone plek had Ik gemaakt,
 Heel bekwaam en treffend geraakt.
 Binnen die plek was het leven goed,
 Dat wie er binnengezet had een voet,
 Het leek, dat hij nooit meer

- 4410 Zal zijn in enig zeer.
(Ik maakte die plek naar Mijn zin.)
Allerhande bomen zette Ik daarin.
Die bomen bloeiden nacht en dag,
In die plek zo zoet, als niemand ooit zag;
Daar kwam regen noch wind,
- 4415 Daar ruikt het immer naar mint.
In het midden was een schoon prieel,
Altijd groen, een prachtig geheel;
Zo'n zoete plek en ook zo schoon,
Zag nooit iemand onder de hemeltroun.
- 4420 Daar groeiden vruchten van allerlei wijs,
Die plek die heet het aards paradijs.
Allen, die ooit zijn geboren,
Hadden dit alles verloren.
Het kwam door jouw raad, o vijand zo fel,
- 4425 Dat Ik hen gezonden heb naar jouw hel.
Nietswaardige draak, had Ik het gewild,
Ik had deze gang van zaken heus gestild;
Dat je zo verwierf Mijn creatuur
Geheel en al in het helle vuur,
- 4430 Stond Ik toe, dat was voorzien,
Dat dit zo dus moest geschiên,
Dat Adam aldus in de appel beet,
Waarom menig ziel heeft groot leed,
Die daar blijven in de onderste hel.
- 4435 Al hebben Mijn vrienden hun zin wel,
Vuil kwaad, al vind je het te vroeg,
Mij dunkt het tijd en ook lang genoeg,
Dat jouw hel allemaal schaakte,
De schepselen, die Ik maakte,
- 4440 Dat die onreine hel verzwelgen zal,
Jong en oud, Mijn volk geheel en al.
Omdat ze al heel veel volk bleef opsnoepen,
Heb Ik Mijn engel Gabriël geroepen.
En belaadde hem met een blijde boodschap
- 4445 En zond hem naar Nazareth op stap;
Ik beval hem niet traag te zijn of mat,
En tegen Maria te zeggen, dat
Ik van haar wilde worden geboren
Om Mijn volk, dat was verloren.
- 4450 Aldus wilde Ik worden een vleselijke man
Bij Mijn moeder Maria dan;
En dus verlos Ik daarmee Mijn creaturen
- Wat Me nog zeer zou bezuren -
Die in de hel waren verloren;
- 4455 Daarom ben Ik uit Maria geboren.

Het had helemaal niets gebaat,
 Als Mijn dood daar geen einde had gemaakt
 En als Ik niet Zelf had verkoren Mijn dood,
 Zoals Ik heb gedaan met de grootste nood,
 4460 En na Mijn dood niet had verlost
 Mijn vrienden en hen niet had getroost.
 Kwade vijand, nu is het geschied,
 Zoals ge zelf duidelijk ziet.
 En al vindt ge het niet goed,
 4465 Ik heb gegeven vlees en bloed,
 Mijn eigen lichaam omwille van hun wel;
 Zo verlos ik hen allemaal van de hel.
 Op deze manier, op deze wijs,
 Breng Ik Mijn vrienden naar 't paradijs,
 4470 Dat voor hen staat gereed,
 Vijand, of het je lief is of leed.
 Ik ben zacht, zoet en met gematigdheid,
 In Mij is altijd chariteit.
 Ik ga nu zetten Mijn vrienden,
 4475 Die Mij altijd trouw dienden,
 Boven bij Mij bij de hemelse troon,
 Zonder einde en heel erg schoon.
 Kwade vijand, heb je gehoord,
 Wat is hierop jouw antwoord?"

4480 De duivel zei: "Omdat Gij zei,
 Dat Gij zacht bent, Heer, en ootmoedig daarbij,
 Verlos mij van dit bittere zeer,
 Al ben ik de duivel, Lieve Heer."
 Toen antwoordde Onze Heer Jezus:
 4485 "Kwaad, gij zult eindigen aldus;
 Hieruit kom je nimmermeer,
 Altijd blijf je in dit bitter zeer;
 Trekt allen terstond achteruit,
 Ik beveel u, dat ge ons doet geen fluit.
 4490 Hier helpt geen wenen, doet Mijn wil wel,
 Gaat weer terug naar die vuile hel!"
 Terstond nadat Jezus dit had gezegd,
 Vluchtte elke duivel en huilt heel terecht.
 Ze stonden treurig en bedeesd
 4495 En stoven snel naar de hel bevreesd.
 Jezus nam Zijn vrienden bij de hand
 - Ze hielden elkaar vast met de hand -
 En leidde hen naar de hemelse troon,
 Terwijl ze zongen wonderschoon.
 4500 Daar zingen ze nog steeds plechtig,
 Zonder einde voor altijd en eeuwig.

Dat wij mogen zingen met hen samen,
Dat geve ons God; zegt allen: "Amen!"

Jezus' opstanding

Toen brak dan eindelijk de Zondag aan,
4505 Waarop Jezus op wilde staan,
Met Zijn lichaam, dat daar was neergelegd,
Verrijzen, zoals men dit had voorzien.
Toen Zijn Geest uit de hel terugkwam,
Waar Hij Zijn vrienden uitnam,
4510 Is bij het kraaien van de haan
Jezus terstond teruggegaan,
Naar waar Zijn lichaam lag in het graf;
Drie ridders gingen er niet vanaf,
Maar lagen daar met hun wapens te spelen,
4515 Opdat men het lichaam niet zou stelen.
Die Geest nam de grote steen,
Die wit was als elfenbeen,
Waarmee was afgedekt het graf,
En haalde de steen opzij eraf.
4520 Zijn Geest voer in het lichaam dan
En Jezus werd weer een levende man.
Voordat Jezus het graf uitschreed,
Nam Hij het Hem omwikkeld hebbend kleet,
En rolde het ineen
4525 En legde het zo op de steen.
Het is ondertussen dageraad,
Wanneer Jezus het graf uitgaat,
Met veel engelen, blij en fijn,
Naar waar ze nu voor eeuwig zijn,
4530 Zo, dat de ridders niet wisten hiervan,
Verrees aldus Maria's Kind dan.

De drie Maria's bij het graf

Terstond kwamen de Maria's eraan,
Voordat de zon begon op te gaan.
De een was Maria Magdalein,
4535 Die van haar zonden nu was rein;
De twee anderen, die liepen te rouwen,
Waren zusters van Onze Vrouwe.
Deze vrouwen brachten zalf zo zoet,
Waarmee ze wilden zalven elke voet

4540 Van Jezus en Zijn handen en Zijn wonden,
 Als ze die gewapenden maar niet vonden.
 Deze Maria's liepen te schreien,
 Toen ze kwamen met dure specerijen,
 Droevig gaan ze naar het graf voort,
 4545 Over die ridders zeer verstoord.
 Toen zei van die Maria's een,
 Het was de zoete Magdaleen:
 "Hoe krijgen we die steen er vanaf
 Met die wacht, die ligt op het graf?"
 4550 Wij zijn vrouwen met rouw zo groot
 En die steen is zo zwaar als lood."
 Ze gingen voort, ik zeg hoe;
 De ridders sliepen, van het waken moe.
 Als Magdalena het graf inziet,
 4555 Blijkt Jezus' lichaam daar niet;
 Ze draaide zich om en begon haar geschrei,
 Terwijl ze het de anderen zei.
 Ze zuchtten alledrie elegant,
 De een nam de ander bij de hand;
 4560 Terstond gingen ze alle drie daar
 Het graf bezien of het was waar.
 Als elke Maria het graf beziet,
 Vinden ze Hem daar liggend niet,
 Maar een jongeling, wit en schoon,
 4565 Dat was een engel van de hemelse troon.
 De engel zei hen: "Het is waar,
 Jezus is verrezen van daar."
 "Gij vrouwen," zei hij, "beklaagt u niet,
 Maar hebt blijdschap om wat ge hier ziet:
 4570 Jezus, die gij zoekt nu
 Hij is verrezen, zeg ik u.
 Weest verheugd en blijde,
 Gij zult Hem zien in korte tijde,
 Zwijgt stil en schreit niet meer,
 4575 Jezus, die hier in dit graf lag neer,
 Hij is levend geworden uit de dood,
 In de hemel is de blijdschap groot.
 Zoete vrouwen, keert nu vlug
 Zonder vrees naar de stad terug.
 4580 En vertelt Zijn jongeren, voorwaar,
 Dat Hij verrezen is van daar.
 Zegt het vooral tegen Petrus
 En zeker ook tegen sint Jan dus.
 Zoekt Zijn jongeren allegader,
 4585 Zegt hen, dat verrezen is hun Vader,
 Opdat zij zich troosten en zijn blijde,

Want ze zullen Hem zien in korte tijde.
 Nu is bevonden, wat is geschreven,
 Jezus heeft weer ontvangen het leven.
 4590 Zoete vrouwen, ik ben een bode
 Van Jezus, de Hoge Gode.
 Doet mijn gebod, wat ik zeg, dat moet,
 Keert weerom en doet het goed.”
 Als de engel dit woord heeft gesproken,
 4595 Is elke Maria in huilen uitgebroken
 Van blijdschap; ze talmde niet,
 Ze deden wat de engel hen ried:
 Ze liepen alledrie verheugd en blij
 Tezamen en met zekerheid erbij,
 4600 Naar waar ze de Apostelen wisten dan;
 Elk liep zo hard als ze kan.
 Die zoete Maria Magdalen
 Liep vlug voor de anderen uit alleen,
 Tot ze bij de jongerenschaar kwam,
 4605 Die het nieuws met blijdschap vernam.
 Zij riep heel luid: “Hoort allen, hoort,
 Hoort allen het nieuws, dat u toebehoort:
 Al was ik een vrouw, die zondigde zeer,
 Ik breng bericht van onze Heer,
 4610 Jezus is verrezen nu,
 Werkelijk waar, zo zeg ik u.
 Jezus heeft weer leven gekregen daar,
 Hij is verrezen, werkelijk waar.
 Ik was in het graf, al waar Hij lag,
 4615 Ik vond Hem niet, noch da’k Hem hoorde of zag;
 Slechts Zijn engel vond ik daar,
 Die me vertelde geheel en al waar,
 Dat Jezus levend geworden is,
 Hij beval me’t u bekend te maken, gewis.”
 4620 Toen kwamen terstond de twee Maria’s aan,
 Die moe waren van het snel daarheen gaan
 En zeiden tot de jongeren daar:
 “Al wat deze vrouw zei, is waar.
 Heren, geloof wat deze vrouw zegt:
 4625 In het graf waar Jezus was gelegd,
 Daar binnen vonden wij Hem niet.
 Daar is grote blijdschap geschied.
 De engel zei, het te maken openbaar,
 Dus vertellen wij het zonneklaar.
 4630 En u, Peter, en ook Jan,
 Dat wij met name jullie het zeggen dan,
 Dat Jezus verrezen is nu;
 De engel beval het te zeggen aan u.”

Toen de vrouwen dit hadden gezegd,
4635 En aan de Apostelen duidelijk uitgelegd,
Gingen terstond Peter en Jan,
Eenieder rent zo hard hij kan,
En al de Apostelen hand in hand,
Tot ze bij het graf zijn aanbeland.
4640 Toen ze daar kwamen, vonden ze Hem niet,
Slechts het kleed, dat Jezus achterliet,
Waarin Hij was gewonden;
Maar Zijn lichaam werd niet gevonden.
Terwijl elke jongere het graf van binnen beziet,
4645 Keken ze overal, maar ze vonden Hem niet;
Lichamen vonden ze daar niet een,
Maar wel dat kleed, dat lag op de steen.
Het rook zoet als naar mint,
Waarvan iedere jongere genoeg daar vindt.
4650 Toen dit allemaal was geschied
En ze Jezus daar vonden niet,
Zijn allen snel naar huis teruggegaan:
Want voor de Joden zijn ze met vrees aangedaan.

Er was er een daar, die twijfelde zeer,
4655 Hoe toch verrezen kon zijn Onze Heer;
Hoe hij zo snel kon geloven aan,
Die hij aan het kruis dood had zien gaan.
Dat was alleen sint Thomas,
Die in zo'n grote twijfel was.
4660 De andere Apostelen geloofden niet,
Dat iets anders met God was geschied
Dan verrijzen en leven volgens Zijn wil;
Dit geloofden zij luid en stil.

Maria Magdalena op het graf

Toen ze weggingen, iedereen,
4665 Bleef daar achter Maria Magdaleen,
Zuchtend en wenend op het graf,
En zei, dat ze niet meer scheidde er vanaf,
Als ze niet zou zien Jezus haar Heer,
Die ze wilde vlijen en brengen eer.
4670 Daar bleef ze liggen, geheel alleen;
Dikwijls keek ze naar de steen,
Of ze iets zag, want ze begeerde zeer
Jezus te zien, haar lieve Heer.
Ze viel neer daar op de grond

4675 En een zoet gebed kwam uit haar mond,
 Of ze mocht in korte tijde
 Jezus zien en worden blijde.
 Luister naar de grote liefdesdaad,
 Die Maria Magdalena hier begaat;
 4680 Op Jezus' graf bleef alleen en huivert
 Zij, die van haar zonden was gezuiverd,
 Daar waar Zijn Apostelen geweest waren,
 Die allen uit vrees naar huis toe waren.
 Wanneer Maria ligt in dit zeer
 4685 En zo wacht op Jezus haar Heer,
 Aarzelt Hij geen half uur dan
 En openbaart aan haar een schone man;
 Die man was Jezus van de hemeltroon,
 Hij kwam bloeiend zeer schoon,
 4690 Maria werd bevreesd erg zeer
 En riep heel luid: "Bent Gij het, lieve Heer,
 Die Uzelf hebt verlost?
 Bent Gij het, dan ben ik getroost.
 Bent Gij het, machtige Man,
 4695 Die mij vergaf mijn zonden dan,
 Toen ik tot U kwam te rade?
 Bent Gij het, die mij gaf genade?
 Bent Gij het, Jezus, Maria's Leven,
 Die bereid is altoos te geven
 4700 Elke Christen Uw genade en raad,
 Die tot U roept, is't vroeg of laat.
 Bent Gij Degene, die had verkoren
 De dood, om die waren verloren,
 En daarmee hen hebt verlost?
 4705 Bent Gij het, machtige Troost?"
 Toen sprak Jezus: "Maria, zwijg wel,
 Ik ben Jezus, Ik heb de hel
 Gebroken en verlost Mijn vrienden,
 Die Mij altijd zo trouw dienden.
 4710 Zeg Mijn jongeren dit allegader,
 Dat je Mij sprak, die is hun Vader,
 Ik ben je God, Ik ben je Heer,
 Mij heb je begeerd heel erg zeer.
 Maria, jij had je aan zonden gegeven,
 4715 Nu is Mij zo waardevol je leven,
 Dat je Mij het eerste zag alleen,
 Zo bemin Ik jou, zoete Magdaleen.
 Ga en zeg aan Mijn vrienden,
 Die Mij dikwijls zo goed dienden,
 4720 Zeg Mijn jongeren dit allegader,
 Dat je Me sprak, want Ik ben hun Vader.

Zeg tegen Petrus: Ik verleen hem aflat
Van zijn zonden, van zijn wandaad,
Dat hij Mij driemaal verloochende gisterennacht,
4725 Omdat hij vreesde voor zichzelf en niet erbij nadacht.
Zeg hem, dat het hem vergeven is
En dat hij dapper bij Me komt, gewis.”
Maria viel Jezus aan Zijn voet
En begint die te kussen heel erg zoet;
4730 Zij nam verheugd snel afscheid van God
En deed alles naar Zijn gebod.

Toen dit gebeurde, was het zondag,
Wat wij nu noemen eerste Paasdag,
Dat Jezus Zich aan Maria openbaarde.
4735 Dat zij Zijn verrijzenis verklaarde
Aan Zijn Apostelen, veraf en dichtbij,
Het Boek gebiedt, dat wij zijn blij;
Die dag zullen we met recht houden in eer,
Aangezien toen verrees Jezus Onze Heer.

Jezus' Hemelvaart en het Laatste Oordeel (Doemsdag)

4740 Jezus, onze Heer van het paradijs,
Openbaarde zich snel op menigerlei wijs
Aan Zijn Apostelen, Zijn vrienden,
Die Hem vereerden en dienden.
De ootmoedige Heer wachtte niet lang, voordat
4745 Hij met hen dronk en at;
Met hen was Hij zoet en zacht
Veertig dagen en elke nacht.
Toen die veertig dagen voorbij waren gegaan,
Kwam Jezus bij Zijn verwanten aan
4750 Te Bethanië voor een preek,
Donderdags in de Kruisweek.
Terwijl Hij met Zijn jongeren zat
En met hen dronk en at,
Zegende Hij hen met Zijn hand
4755 En preekte voor hen heel charmant.
Terstond nadat Hij dit had gedaan,
Zijn ze snel van tafel opgestaan.
Ze waren niet vol, ook niet in schijn,
Ook waren ze niet dronken van sterke wijn.
4760 Ze hadden daar toen gedaan geheel hun zin blij
Aan de tafel, zoals Jezus hen zei.
Dan neemt Jezus afscheid heel schoon,
Want Hij gaat opvaren naar de hemeltroon,

Terwijl Zijn jongeren tegenwoordig zijn,
 4765 Kwam een licht tevoorschijn;
 Een wolk kwam rond Hem daar,
 Die zo schoon was en ook zo klaar;
 Die wolk gaf zo'n heldere schijn,
 Ze vroegen zich af, wat dat kon zijn.
 4770 Met dat licht voer op heel erg schoon
 Jezus, Ons Heer, naar de hemeltrou.
 Terwijl dat licht Jezus draagt in den hoge,
 Zag elkeen, die daar was, het met eigen ogen.
 Toen Ons Heer kwam bij de trou,
 4775 Waar de engelen zijn zo schoon,
 Kwamen alle engelen, die daar waren,
 Hem schoon zingend tegemoet gevaren
 En zongen allen blij aldus:
 "Sanctus, sanctus, sanctus Dominus."
 4780 Daar is de Heer van het hemelrijk nog altijd
 En zal daar wezen tot in eeuwigheid.
 Daar weet Hij alles wat men doet,
 Voor men het bedenkt, is't kwaad of goed.
 Daar zal Hij zitten, klaar en verblijd,
 4785 Schoon en wel tot die tijd,
 Dat Hij hier beneden bij ons zal arriveren,
 Om elkeen naar zijn werken te waarden,
 Er is geen priester of leek, vrouw of man,
 Die de tijd zeggen kan,
 4790 Die ooit in boeken geschreven zag,
 Wanneer zal wezen de Doemsdag.
 Want zonder twijfel zal die dag arriveren,
 Dat Jezus ons allen zal waarden.
 Hij zal komen als God en Heer,
 4795 Dan zullen we ons bevrezen zeer.
 Wanneer dit zal zijn, zullen wij beven
 En de engelen ook, dat staat geschreven.
 Dan zal Hij leken en klerken
 Elk lonen naar zijn werken;
 4800 Wat geen tong ook zeggen vermag,
 Is hoe gruwelijk zal wezen de Doemsdag.
 Al wat is, zal dan zwaar beven,
 Zon en maan zullen vallen en geen licht meer geven;
 Allen, die er zijn, levend en dood,
 4805 Zullen verrijzen en zijn in deze nood.
 Al naar zij deden bij't hier rondgehangen,
 Zullen ze daar het loon ontvangen.
 Daar zal komen op dezelfde wijs
 Onze Heer van het paradijs,
 4810 Als Hij aan het kruis hier hing

- En zal ons doen deze bekendmaking,
 Wat Hij leed om onzentwil;
 Van vrees zullen wij zwijgen stil.
 Dan zal Jezus van het paradijs
- 4815 Tot de zondaars spreken op de volgende wijs:
 “Luistert naar Mij, zeer kwade honden,
 Die bevonden zijn in doodzonden:
 Gaat heen van Mij in’t eeuwig vuur,
 In die stank, in dat beest zo guur;
- 4820 Ondergaat die kwelling voor eeuwig en altijd,
 Kwade serpente, met jammer en spijt.
 Gaat dus snel in dat bittere zeer
 En woont daarin voor altijd weer.
 Gaat naar die draak in die hel,
- 4825 Waar gij voor altijd zult zijn in gekwel;
 Gaat, ellendigen, zondige zielen,
 In de pek borrelen en wielen;
 Weest daar eeuwig,” zegt Onze Heer;
 Hij zal werpen in dit zeer,
- 4830 Al degenen, die tegen Hem hebben misdaan,
 Die niet op bekering zijn uitgegaan
 En die, wat Hij niet wil, hier doen wel;
 Zij zullen branden in de hel.
 Dit zegt dat Boek zonneklaar.
- 4835 En ik zeg je, het is waar,
 Dat elk lichaam met zijn ziel zal zijn
 Eeuwig brandend in de helse pijn.
 Hierom moeten wij Onze Vader
 Dienen en eren allegader
- 4840 De tijd, dat we zijn in dit leven,
 Zodat we niet zullen worden als teven.
 Mogen wij daarom allen verdienen elk uur,
 Dat ons bespaard moge blijven dat vuur
 En die kwelling en al dat zeer;
- 4845 Dit moge ons vergunnen Onze Heer.

- Dan zal Jezus aan Zijn rechterhand
 De zaligen zetten heel parmant
 En zeggen: “Gebenedijden,
 Mijn kinderen, weest allen hier blijde.”
- 4850 Dan zal Hij opheffen Zijn hand
 En hen zegenen heel charmant.
 Dan zal Hij zeggen: “Lieve vrienden,
 Die Mij altijd zo trouw dienden,
 Ik wil jullie brengen heel erg schoon
- 4855 Met Mij daarboven bij de hemeltroon.
 Gij waakte dikwijls om Mijnentwil,

Gij deed Mij eer, luid en stil.
 Gaarne zag gij naar Mijn boden,
 Ge onderhield goed Mijn geboden,
 4860 Ge ging naar de kerk, vroeg en laat,
 Ge ging vaak naar de priester om raad;
 Op een goede tijd was ge geboren,
 Met Mij zo bent ge allen uitverkoren.
 Mijn kinderen, jullie gebenedijden,
 4865 Ge hoorde graag al uw getijden;
 De armen stond ge dikwijls bij,
 Wat ge hen deed, deed ge aan Mij.
 Ge was ootmoedig, alles met mate,
 Ge had trouw en charitate
 4870 In u was trouw de hele tijd,
 Daarom wil Ik dat gij zijt
 Zonder einde in het eeuwige rijk,
 Hierboven bij Mij in het hemelrijk.
 Met lichaam en ziel wil Ik dat gij
 4875 In 't hoge paradijs zult zijn met Mij.
 Daar is de blijdschap altijd groot,
 Daar is leven zonder dood,
 Daar wordt nooit iemand oud,
 Daar zingen de engelen menigvoud;
 4880 Daar is geen rouw en ook geen zeer,
 Daar is men blij altijd weer.
 Daar is het te heet noch te koud,
 Daar is blijdschap menigvoud;
 Dit wil Ik, dat u ter beschikking zij,
 4885 Daar wil Ik u allen zetten bij Mij;
 Daar heeft elke ziel haar wil,
 Daar zwijgt nooit iemand stil;
 Daar zingt men immer aldus:
 'Sanctus, sanctus, sanctus Dominus.'
 4890 Lieve kinderen, daar wil Ik u
 Zetten aan Mijn zijde nu;
 Daar zullen uw lichaam en uw ziel
 Eeuwig zingen met sint Michiel."
 Op deze manier, op deze wijs,
 4895 Zal Onze Heer van het paradijs
 Op Doemsdag bij ons arriveren
 Om naar zijn werken eenieder te waardenen.
 Daar moeten we verantwoording geven
 Van de zaken, die we hier hebben bedreven.
 4900 Daarom moeten we nu doen goede werken,
 Vrouwen en mannen, leken en klerken,
 Opdat we mogen zijn met Hem
 Eeuwig in het hoge Jeruzalem.

Besluit

Ik wil u zeggen voorwaar,
4905 Met zekerheid en zonneklaar,
Waar ook vrouwen bevallen gaan
En in hun huis dit boek hebben staan,
Hebben zij het geloof, zonder waan,
Het zal hen terstond veel zachter gaan
4910 En de vrucht, die ze voortbrengen zal,
Zal wat hij nodig heeft hebben al;
Dus wie ook hierin geloof heeft, gewis,
Wat voor huis ook, waar dit boek is,
Daar zullen rampen noch plagen,
4915 Bij dag noch bij nacht u belagen;
Ook is het waar van dit hemels gedicht,
Dat in't huis, waar dit boek in ligt,
Al wie daarbinnen is,
- Weest hiervan verzekerd en gewis, -
4920 Niemand daar haastig zal sterven
Of zal gaan ten verderve.
En al degenen, die God beminnen
En daarop toeleggen al hun zinnen,
Die het met ernst doen, vrouw of man,
4925 God geve hen allen het eeuwig leven dan.
En die klerk, die deze rijm maakte,
Die erover nadacht en waakte,
En degene, die schreef dit werk,
- Was hij priester of was hij klerk -
4830 Om God en Onze Vrouwe te eren,
Opdat het volk daarvan kan leren,
Zonder einde mogen hun ziel
Met de engel sint Michiel
Rusten bij de hemelse troon
4935 Met alle heiligen, o zo schoon;
Voor ons aller zielen met hen samen
Zegt plechtig allemaal: "Amen."

Deo Gratias.

God zeggen wij lof en eer
En daarom aan de hemelse Heer.
Dit was beëindigd op Oudejaarsavond te Oetingen,
In het jaar Onzes Heren, dat men schreef 1438.

Uit: M. C. A. van der Heijden (red.), *Een groot schat in een klein vat. Geestelijke vertelkunst uit de Middeleeuwen* (Spectrum van de Nederlandse letterkunde 2), Utrecht / Antwerpen 1968, 13-181 (eigen rijmvertaling uit negentiger jaren; PDF 2015)